

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2019

UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2019

Ljubljana, april 2020

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Petindvajseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338

Založila: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Birografika BORI d.o.o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Adrijana Jerina

Aleksander Kotnik

Bojan Majcen

Božidar Peteh

Urška Ferbar

Eva Salecl Božič

Janja Pahor Mohorič

Jaka Vrhovšek

Jasmin Musić

Ksenja Lampe

Lucija Božikov

Petra Prijatelj

Robert Friškovec

Simon Šturm

Slavica Skobir

Suzana Wolf

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Avtorstvo fotografij: URSIKS ter KUD SOS (stran 45) in Radio Antena (stran 100)

Letno poročilo je objavljeno na spletni strani Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij: www.uiks.gov.si

Povezava: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-izvrsevanje-kazenskih-sankcij/o-upravi/>

NAGOVOR GENERALNEGA DIREKTORJA

Pred vami je petindvajseto letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Poročilo predstavlja številne podatke in opise dela in dogajanja v zaporskem sistemu v letu 2019. V tem letu je bilo v povprečju dnevno zaprtih 1.435 oseb, kar pomeni 6 % več kot v preteklem letu. Trend naraščanja števila pripornikov se je nadaljeval tudi v tem letu, prav tako smo v slovenskih zaporih obravnavali višje število tujcev. Spremenjena struktura zaprtih oseb je vplivala na organizacijo našega dela.

Ključna problematika kot v preteklih letih, se je nadaljevala tudi v obravnavanem letu. Gre predvsem za pomembno pomanjkanje kadrov na vseh področjih dela, še posebej na področju varnosti in strokovnega dela z zaprtimi. Kljub ponavljajočim javnim natečajem za pravosodne policiste, smo se soočali z dejstvom, da se je na natečaj javljalo bistveno manj kandidatov kot v preteklih letih. Zaradi slabega odziva je bilo v letu 2019 vloženega ogromno truda v promocijo poklica pravosodni policist.

Osnovno poslanstvo uprave - izvrševanje kazenskih sankcij, pripora in vzgojnega ukrepa oddaje mladoletnika v prevzgojni dom, s ciljem zagotavljanja za družbo, zaprte osebe in za zaposlene varne zapore in prevzgojni dom, ki zagotavljajo možnost resocializacije zaprtim osebam, smo kljub težavam uspešno izpolnjevali. Uspeli smo zagotoviti stabilne varnostne razmere in z odgovornim ter strokovnim pristopom pripravljati zaprte osebe na življenje po prestani kazni. Pri tem smo se uspešno povezovali z vsemi deležniki, ki so vpeti v proces obravnave in priprave zaprtih oseb na ponovno vključitev v družbo.

V okviru obravnave zaprtih oseb smo izvajali številne programe in aktivnosti za usposabljanje zaprtih oseb za življenje na prostosti. Nadaljevali smo z uspešnim izvajanjem projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada. V okviru projekta se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev po odpustu. Do konca leta 2019 je bilo v programe vključenih že 894 zaprtih oseb. Veliko število zaprtih se je vključevalo v usposabljanja za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij, kjer smo usmerjeni predvsem v deficitarne poklice, s čimer izboljšujemo zaposlitvene možnosti in posledično vplivamo na odvrčanje od ponavljanja kaznivih dejanj.

Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da aktivnosti v zvezi z investicijama novega zapora v Ljubljani ter obnovo in dograditvijo ženskega zapora na Igu potekajo naprej in si v prihodnjih letih lahko obetamo boljše bivalne in delovne pogoje za zaprte in zaposlene.

Ob obeležitvi 60-letnice zavoda Dob smo v letu 2019 pripravili zbornik in muzejsko zbirko, ki daje širši vpogled v izvrševanje zaporne kazni v našem največjem zaporu in sistemu izvrševanja kazni kot celoti. Zbornik in muzejska zbirka sta bila javno predstavljena v mesecu septembru 2019.

Večina zavodov se nahaja v starejših objektih, potrebnih celovite obnove. Med investicijami v lanskem letu velja posebej izpostaviti izboljšanje materialnih pogojev v zavodu Celje z odprtjem prenovljene kuhinje za zaprte osebe, novo trafo postajo na Dobu, obnovo dotrajanih kopalnic ter ostale nujne in potrebne investicije.

V preteklem letu so bili narejeni pomembni koraki v smeri nadaljnje izgradnje slovenskega zaporskega sistema. Z dobrim sodelovanjem z Ministrstvom za pravosodje, katerega organ v sestavi je uprava ter z nadaljevanjem tvornega dialoga s sindikatoma si lahko obetamo postopno izboljševanje pogojev, ki so pomembni za uresničevanje našega poslanstva. Pripravljeno je gradivo za kolektivno pogodbo zaposlenih v zaporskem sistemu s ciljem izboljšanja statusa zaposlenih.

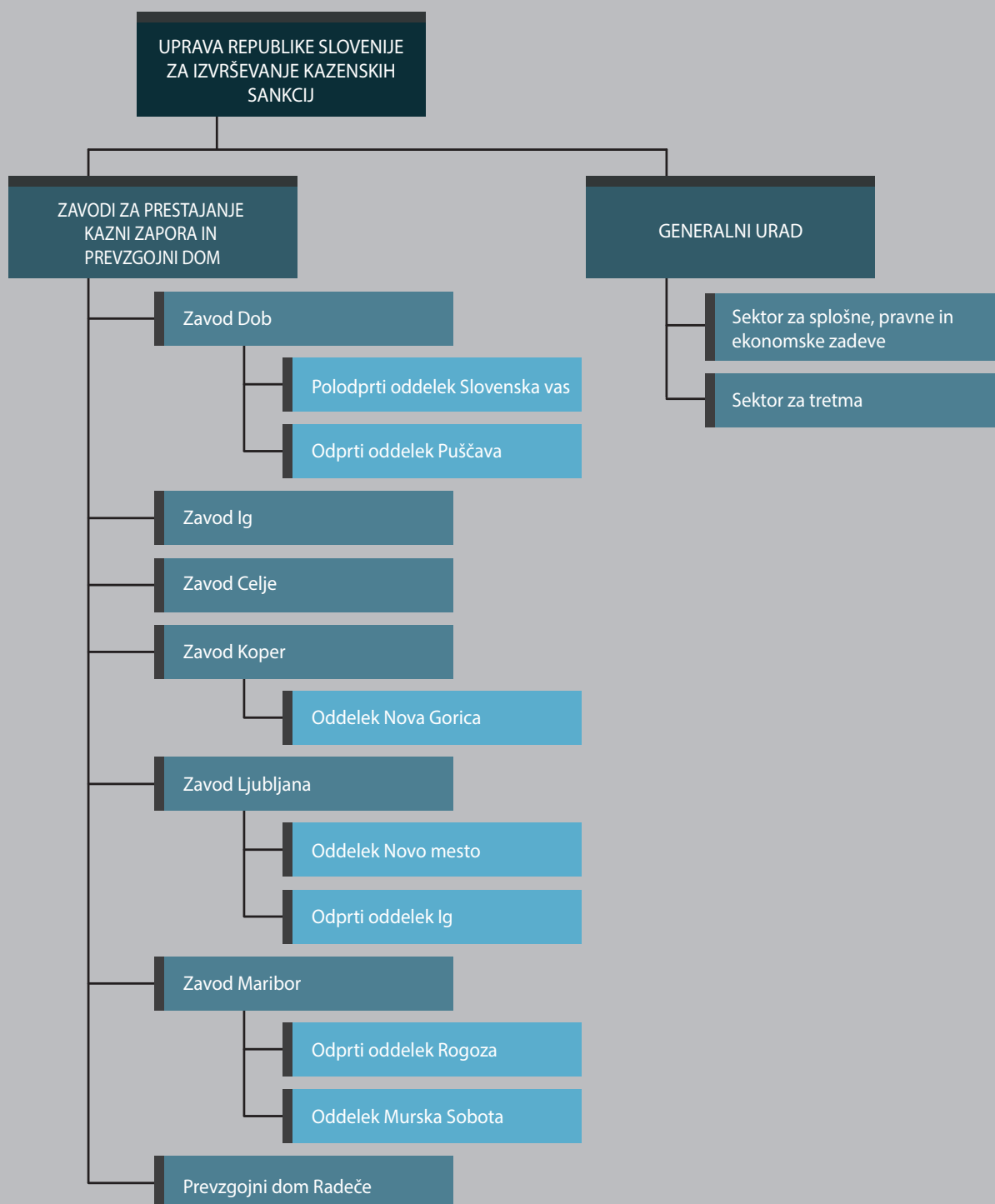
Zahvaljujem se vsem zaposlenim za njihovo izjemno predano in strokovno opravljanje dela, s čimer delujemo v smeri učinkovitega izvajanja kazenskih sankcij in vzpostavljanja odličnega javnega zaporskega sistema.

Ljubljana, 6. 4. 2020

Mag. Bojan Majcen

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA¹

GENERALNI URAD, Jesenkova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)
Prostorska zmogljivost: 449 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 70 oseb

¹ Podatki o prostorski zmogljivosti so na dan 31.12.2019

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 103 osebe

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 98 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
 Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 28 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 34 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
 Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2019

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) je v tem letu izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

V zavodih za prestajanje kazni zapora so bile v tem letu vseskozi zagotovljene stabilne varnostne razmere, kljub izrednemu povečanju števila pripornikov tujcev. Pristojne službe uprave so vse naloge, vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora. V letošnjem letu ne beležimo nobenega pobega iz zaprtega dela zavoda in med spremstvom.

V letu 2019 sta umrli dve osebi. Prva je imela status obsojenca in je kazen prestajala v zavodu Celje, druga je bila priprta v Kopru. Obema je bila nudena strokovna medicinska pomoč. Leto 2019 je minilo brez samomora zaprte osebe.

Uprava je v tem letu še vedno namenjala posebno skrb spremljanju gibanja števila zaprtih oseb v kontekstu prezasedenosti nekaterih zavodov. Problematiko prezasedenosti se je deloma reševalo tudi skozi mehanizem premeščanja zaprtih oseb iz bolj v manj zasedene zavode (predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana).

V celotnem obdobju leta je bilo v povprečju zaprtih 1.435 oseb, kar je za 6 % več kot v prejšnjem letu, ko je bilo v povprečju zaprtih 1.353 oseb. Gre za občutno povečanje, ki je v največji meri posledica povečanja pripornikov, še posebej tistih, ki so bili pripti zaradi suma storitve kaznivega dejanja prepovedanega prehoda državne meje (308. člen KZ-1). Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo iz 318 na 348, oziroma za dobrih 9 %.

V tem letu se je zasedenost zaradi aktivne politike premeščanja bolj enakomerno razporedila med zavode, kljub temu pa so nekateri še vedno izstopali po prezasedenosti (Ljubljana, Koper, Novo mesto, Nova Gorica), kar je posledica priliva pripornikov zaradi suma kaznivih dejanj nedovoljenega prehoda državne meje. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče in v ženskem zavodu na Igu, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z vzgojnim ukrepom, ženska populacija), saj v teh zavodih ni dopustno nameščati katere druge zaprte osebe.

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna je bilo v povprečju 50,1 osebe, v hišnem zaporu pa skromnih 1,8.

V letu 2019 je bilo prejetih skupaj 98 pritožb, od tega 81 pritožb obsojencev, 13 pritožb pripornikov, 1 pritožba mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom in 3 pritožbe, ki jih je vložila skupina obsojenk Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig, skupina pripornikov iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana in skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor.

V tem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v večini zavodov pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu. Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo na tem področju skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih aktivov in nadzornih srečanj. Nadaljevali smo s prakso podpornih strokovnih obiskov zavodov s strani Generalnega urada.

V sklopu obiskov v zavodih smo v zvezi s področjem strokovne obravnave zaprtih oseb pripravili strokovne usmeritve zavodom. Ob tem smo ugotavljali, da so nekatere izboljšave pogojene s kadrovskimi okrepitevami (dodatnimi strokovnimi delavci), ki pa v tem letu niso bile mogoče.

V obravnavanem obdobju smo nadgrajevali sodelovanje z Upravo za probacijo s ciljem še boljše obravnave obsojenih oseb.

Uspešno smo nadaljevali s projektom »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, v okviru katerega se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev in s tem življenje brez socialne pomoči po prestani kazni. Od začetka projekta (druga polovica leta 2016) do konca leta 2019 je bilo v programe vključenih že 894 obsojencev, določeni obsojenci pa so bili vključeni tudi v več programov, kar skupno znaša 987, od tega 328 v delovno terapijo, 159 v izobraževalne programe in 500 v usposabljanja za delo (NPK).

Obravnava zaprtih oseb, ki so napotene na psihiatrično zdravljenje, se je izvajala v sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Maribor, Enoto za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem zagotavlja Enota za forenzično psihiatrijo, varovanje pa uprava.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2018 in ga skupaj z aktualno problematiko predstavila javnosti. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali predvsem cilj iz Strategije Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020, da se v javnosti pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih v javnosti.

V mesecu juliju 2019 je bilo vzpostavljeno novo državno spletišče gov.si. Na upravi smo pridobili lastno domeno www.uiks.gov.si, s katero doslej nismo razpolagali, saj smo gostovali na spletni strani Ministrstva za pravosodje. Na spletnem mestu uprave med drugimi objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na dan 31. 12. 2019 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 858 javnih uslužbencev.

V tem letu je bilo izplačanih 71.870 ur nadurnega dela, kar je za 6 % več kot v prejšnjem letu.

Zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti je bilo obravnavanih 17 javnih uslužbencev, izdanih pa je bilo 18 pisnih opozoril pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov, enemu javnemu uslužbencu sta bili izdani dve opozorili. Enemu javnemu uslužbencu je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana, medtem ko rednih odpovedi pogodb o zaposlitvi ni bilo, prav tako ni bilo uvedenega nobenega disciplinskega postopka.

Na področju usposabljanja smo izvedli večino načrtovanih programov. Mesečno so potekale supervizije na različnih strokovnih področjih (strategija preprečevanja samomorov in samopoškodb, pedagoško delo, socialno delo, delo s storilci kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in druge).

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 287 pravosodnih policistov, 116 strokovnih delavcev, 60 inštruktorjev in 14 kuharjev.

V letu 2019 se je uprava aktivno vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zapor-skimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (Council of Europe Annual Penal Statistics) statistiko za leto 2019 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj med-narodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

V sodelovanju z organizacijo EuroPris smo oktobra v Ljubljani gostili delavnico o gradnji zaporov in prilago-dljivosti zaporskih nepremičnin na sodobne izzive. Delavnice se je udeležilo 66 članov iz 23 različnih držav.

V letu 2019 smo porabili 47.047.332,15 EUR proračunskih sredstev, kar je za 7.169.527,69 EUR ali 15,24 % več kot leta 2018. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2018 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2019.

V letu 2019 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.435. Povprečni oskrbni dan v letu 2019 je zna-šal 90 EUR.

1. 1. STRATEŠKI CILJI UPRAVE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

1. Spodbujanje uspešnejšega vključevanja zaprtih oseb v družbo

V okviru strateškega cilja bodo izvedeni ukrepi zagotavljanja programov in aktivnosti za uspešnejšo vklju-čevanje zaprtih oseb v družbo in s tem zmanjšanje možnosti povratništva.

1.1. Zagotavljanje možnosti dela, izobraževanja in usposabljanja za zaprte osebe s poudarki na ponud-bi aktivnosti, ki so ključne za uspešno vključitev v družbo

1.2. Razvoj in implementacija modela za vključevanje zaprtih oseb s specifičnimi težavami v različne programe

1.3. Izboljšanje kompetenc za mladoletnike, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

2. Krepitev kompetenc za delo z zaprtimi osebami

V okviru strateškega cilja bo razvit in implementiran model kompetenc za posamezno skupino zaposlenih za delo z zaprtimi osebami.

2.1. Vzpostavitev in implementacija kompetenčnega modela za delo z zaprtimi osebami

3. Zagotavljanje varnih zaporov za družbo

V okviru strateškega cilja se bodo izvajali ukrepi za ohranjanje in krepitev varnih zaporov za družbo, zapo-slene in zaprte osebe.

3.1. Izboljšanje vzpostavljanja učinkovite statične in dinamične varnosti

3.2. Izboljšanje pogojev za delo z zaprtimi osebami (zakonski predpisi, materialni pogoji in strokovna podpora zaposlenim)

3.3. Vzpostavitev aktivnosti, ki pripomorejo k večji prepoznavnosti vloge zapora v družbi in posodo-bitev informacijske podpore

2. STATISTIČNI PODATKI

2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2019

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je povprečno število zaprtih oseb v zavodih povečalo iz 1.353 na 1.435,1 oziroma za 6 %.

Podatki prikazujejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb največje v zavodih Dob, Ljubljana in Maribor.

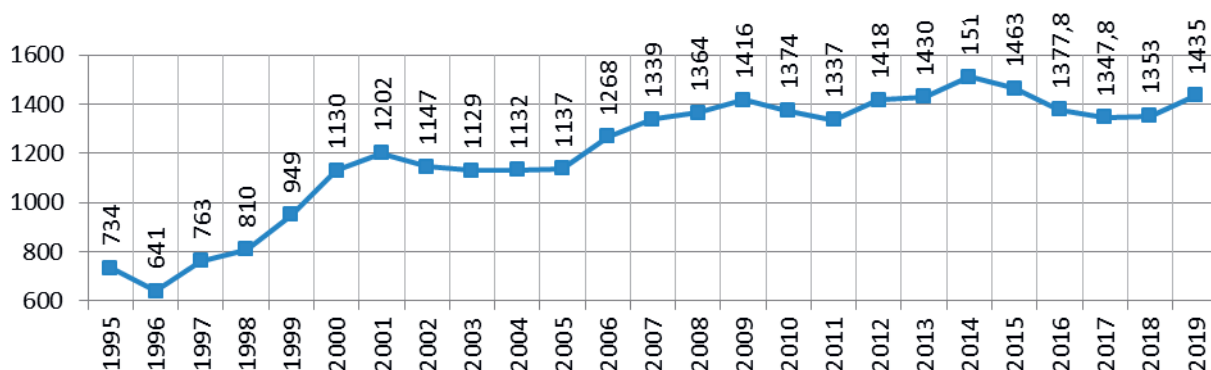
Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

①

	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število	delež v %
DOB	496	291	787	117	302	93	509	502,0	34,98
SLOV. VAS	67	14	81	50	39	23	69	68,2	4,75
PUŠČAVA	18	4	22	14	15	1	20	20,6	1,43
IG	75	139	214	26	155	23	62	64,9	4,52
CELJE	101	196	297	56	235	13	105	110,5	7,70
KOPER	143	479	622	32	439	78	137	142,9	9,96
NOVA GORICA	31	80	111	22	96	4	33	32,8	2,29
LJUBLJANA	139	535	674	69	381	180	182	163,2	11,38
NOVO MESTO	37	291	328	23	226	82	43	42,8	2,98
ODP. ODD. IG	25	7	32	67	62	8	29	28,5	1,99
MARIBOR	137	485	622	76	454	80	164	159,2	11,09
MURSKA SOBOTA	31	134	165	38	144	24	35	35,9	2,50
MB ROGOZA	41	29	70	33	60	7	36	40,7	2,84
PD RADEČE	26	9	35	6	13	6	22	22,8	1,59
Skupaj	1367	2693	4060	629	2621	622	1446	1435,1	

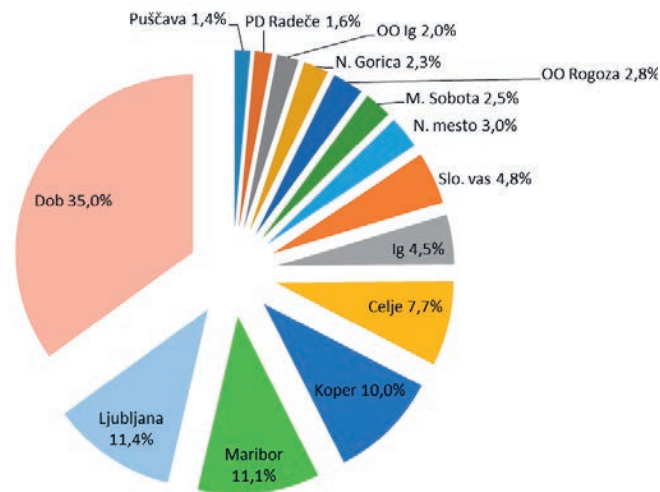
POVPREČNO ŠTEVILO VSEH ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zapor)

②

Povprečno število zaprtih oseb po zavodih

3

Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

4

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
Mladoletni obsojenec	2	0	2	2	1	0	1	1,4
Mladoletnik v PD	26	26	26	26	13	6	22	22,8
Obsojenec	965	965	965	965	1400	451	1002	1009,9
Pripornik	325	325	325	325	966	134	376	348,1
Sodno pridržan	0	0	0	0	156	0	2	0,5
Vikend zapor	48	48	48	48	61	30	42	50,1
Nadomestni zapor	1	24	25	1	24	1	1	2,4
Skupaj	1367	1367	1367	1367	2621	622	1446	1435,1

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: mladoletni obsojenci, mladoletniki v prevzgojnem domu, obsojenci, priporniki, sodno pridržani in osebe, ki prestajajo vikend zapor ter nadomestni zapor. V teh podatkih niso vključene osebe, ki so prestajale hišni zapor. Podatke o slednjih prikazujemo ločeno.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premestitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

Stolpec »skupaj« nam pove koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali. To predstavlja podatek o administrativnih in vsebinskih obremenitvah, saj vsak prihod ali odhod zaprte osebe pomeni točno določen obseg opravil in procesnih dejanj, ki jih ni moč odložiti.

Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah in z razdelitvijo po spolu.

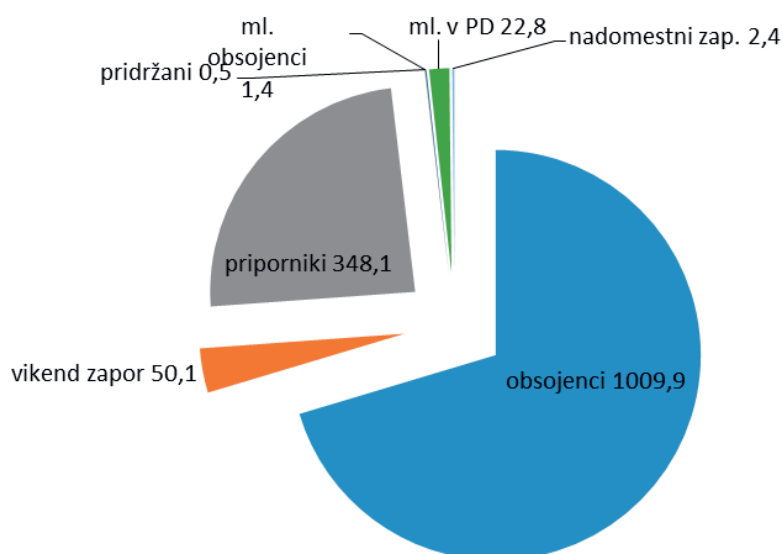
5

	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
Mladoletni obs.	2	0	2	0	0	0	2	0	2	0	0	0
Mladoletnik v PD	23	3	26	8	1	9	31	4	35	6	0	6
Obsojenec	910	55	965	1346	84	1430	2256	139	2395	435	23	458
Pripornik	306	19	325	957	60	1017	1263	79	1342	131	3	134
Sodno pridržan	0	0	0	151	7	158	151	7	158	0	0	0
Vikend zapor	43	5	48	49	6	55	92	11	103	30	0	30
Nadomestni zapor	1	0	1	21	3	24	22	3	25	1	0	1
Skupaj	1285	82	1367	2532	161	2693	3817	243	4060	603	26	629

Tabeli prikazujeta gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah, iz katere lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev, največji porast deleža pa beležimo pri pripornikih.

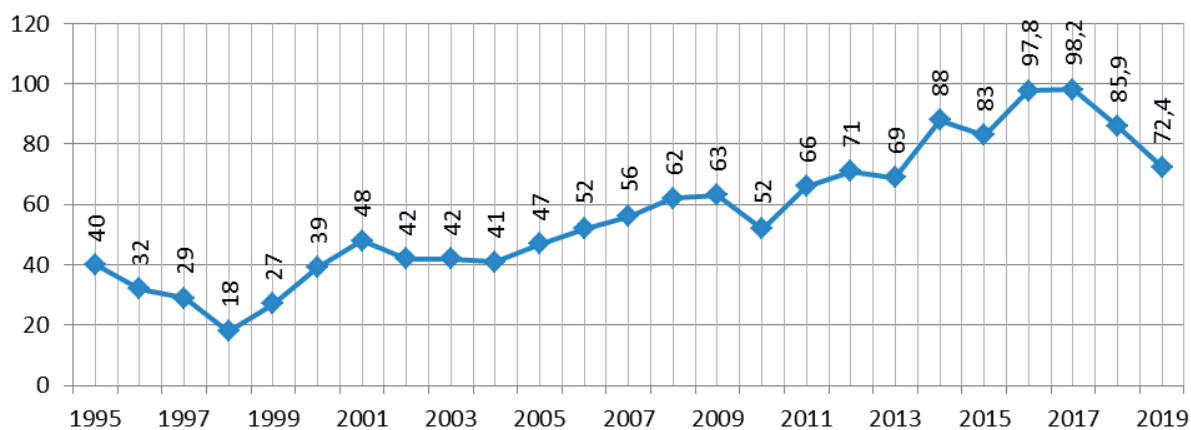
6

Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

7

Povprečno število žensk (brez hišnega zapora)

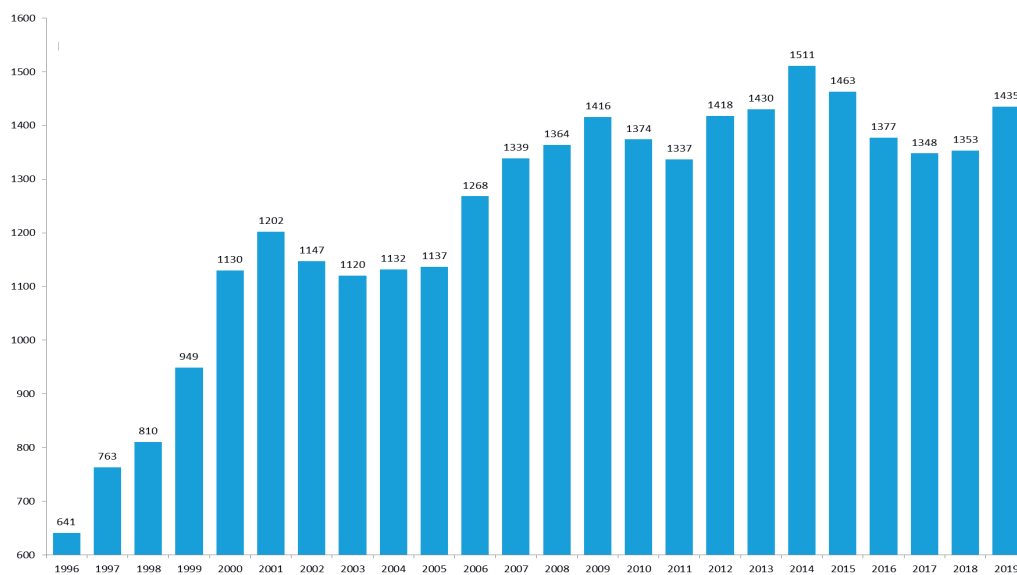

	Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1,4	0,0	1,4
	12	1	13	6	0	6	19	3	22	19,6	3,2	22,8
	1311	89	1400	428	23	451	952	50	1002	962,5	47,4	1009,9
	900	66	966	131	3	134	363	13	376	330,1	18,0	348,1
	149	7	156	0	0	0	2	0	2	0,4	0,0	0,5
	52	9	61	30	0	30	40	2	42	46,6	3,5	50,1
	21	3	24	1	0	1	1	0	1	2,1	0,3	2,4
	2446	175	2621	596	26	622	1378	68	1446	1362,7	72,4	1435,1

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

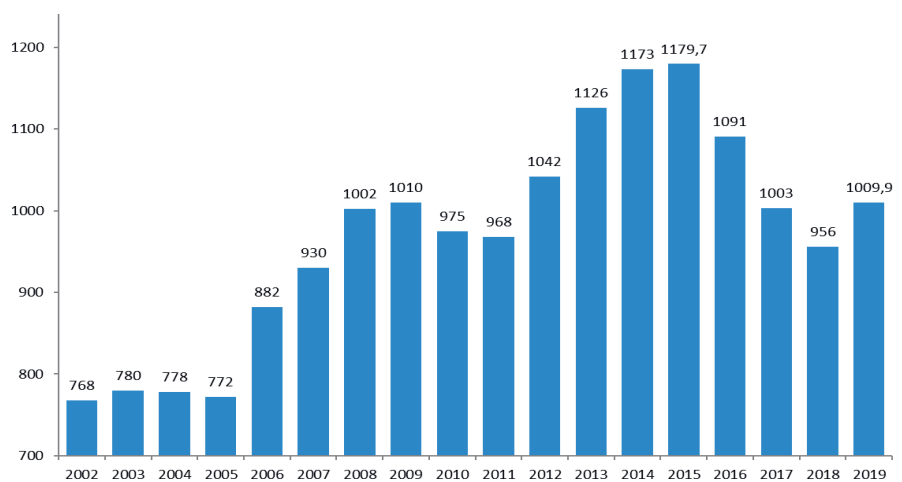
Povprečno število vseh zaprtih oseb po letih

8

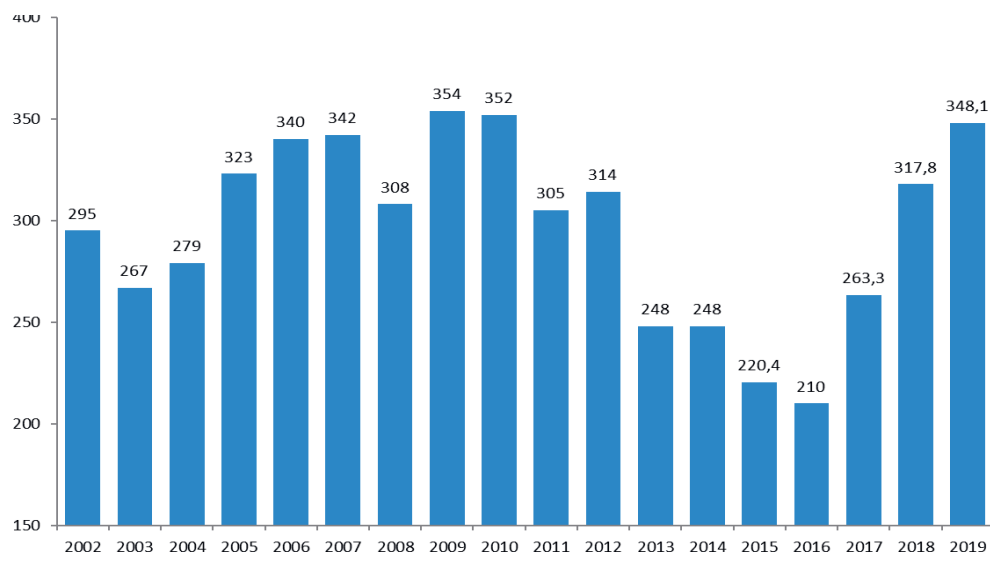
9

Povprečno število obsojencev v letih 2002 - 2019

Povprečno število pripornikov v letih 2002 - 2019

10

2. 3. OBSOJENCI

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Gibanje števila obsojencev

11

	Stanje 1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	Stanje 31.12.	Povprečno število
DOB	494	282	776	117	302	85	506	499,0
SLOV. VAS	58	10	68	45	32	19	62	59,4
PUŠČAVA	13	2	15	9	9	1	14	14,2
IG	55	84	139	23	89	23	50	47,4
CELJE	58	79	137	16	89	9	55	63,8
KOPER	69	228	297	18	181	67	67	74,8
NOVA GORICA	19	42	61	20	58	4	19	17,5
LJUBLJANA	30	197	227	25	70	145	37	36,1
NOVO MESTO	16	122	138	22	134	8	18	20,1
ODP. ODD. IG	18	5	23	59	52	6	24	22,8
MARIBOR	93	295	388	48	264	63	109	110,2
MURSKA SOBOTA	14	61	75	34	75	14	20	18,9
MB ROGOZA	28	23	51	22	45	7	21	25,5
Skupaj	965	1430	2395	458	1400	451	1002	1009,9

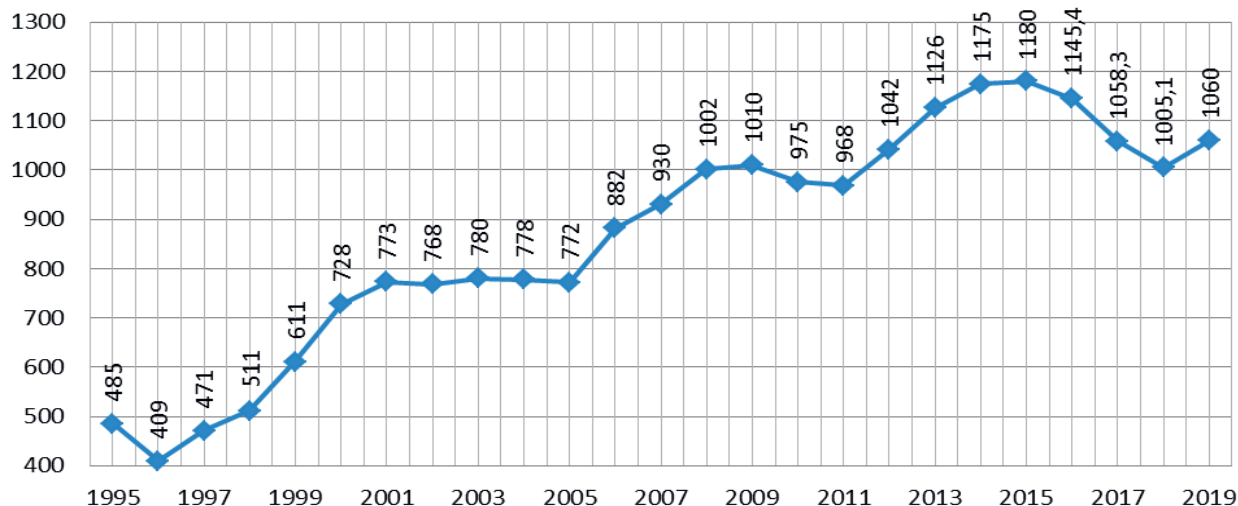
V tem letu je prestajalo zaporno kazen 2.395 obsojencev, kar je za 168 oseb več kot prejšnje leto, pri čemer od leta 2014 prikazujemo v tej tabeli samo osebe, obsojene na klasični zapor, medtem ko so bile v prejšnjih letih v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zapor ob koncu tedna – vikend zapor. Sedaj so podatki za vikend zapor prikazani ločeno, saj gre za dve kategoriji, ki spadajo v tako imenovane alternativne oblike kaznovanja.

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 139, oziroma 6,1 %, kar je znižanje glede na prejšnje leto.

Grafični prikaz gibanja povprečnega števila obsojencev prikazuje spodnji graf, s podatki od leta 1995 dalje. Dobro je viden konstanten trend zviševanja števila, z nekaj začasnimi upadi. Zaradi obdelave v preteklosti so tu prikazani skupaj obsojenci in obsojeni na vikend zapor.

Povprečno število obsojencev (vključeni tudi vsi obsojenci na vikend zapor, vendar brez obsojenih na hišni zapor)

(12)

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

(13)

			Število		
			Moški	Ženske	Skupaj
Na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	334	28	362
		privedeni	189	16	205
	iz pripora		512	25	537
	iz zavodov drugih držav		7		7
	izrek enotne kazni		281	14	295
Premeščeni ali prerazporejeni			383		383
Vrnjeni z bega			23	2	25
Vrnjeni po poteku prekinitve kazni			29	21	50
Popravljen IKZ			2		2
Prenos kazni iz druge države			14	1	15
Priveden iz dr. zavoda-razveljavitev			1		1
Sprememba iz zapor v vikend zapor			2		2
Sprememba iz vikend zapor v zapor			4		4
Skupaj			1781	107	1888

V tabeli je tudi podatek o izrekih enotnih kazni (295) - obsojencem je sodišče dve ali več kazni zaporu združilo v enotno kazen. Osebe so ob tem res že bile na prestajanju kazni, vendar nastop nove enotne kazni pomeni tudi ponovno prevrednotenje več dejavnikov in vsebine dela z obsojencem, še posebej, če je nova enotna kazen znatno višja od kazni, ki jo je oseba prestajala pred tem.

Končni podatek 1.888 oseb predstavlja vsoto vrednosti »sprejeti« in »priliv« iz prejšnje tabele.

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu in predkaznovanosti

14

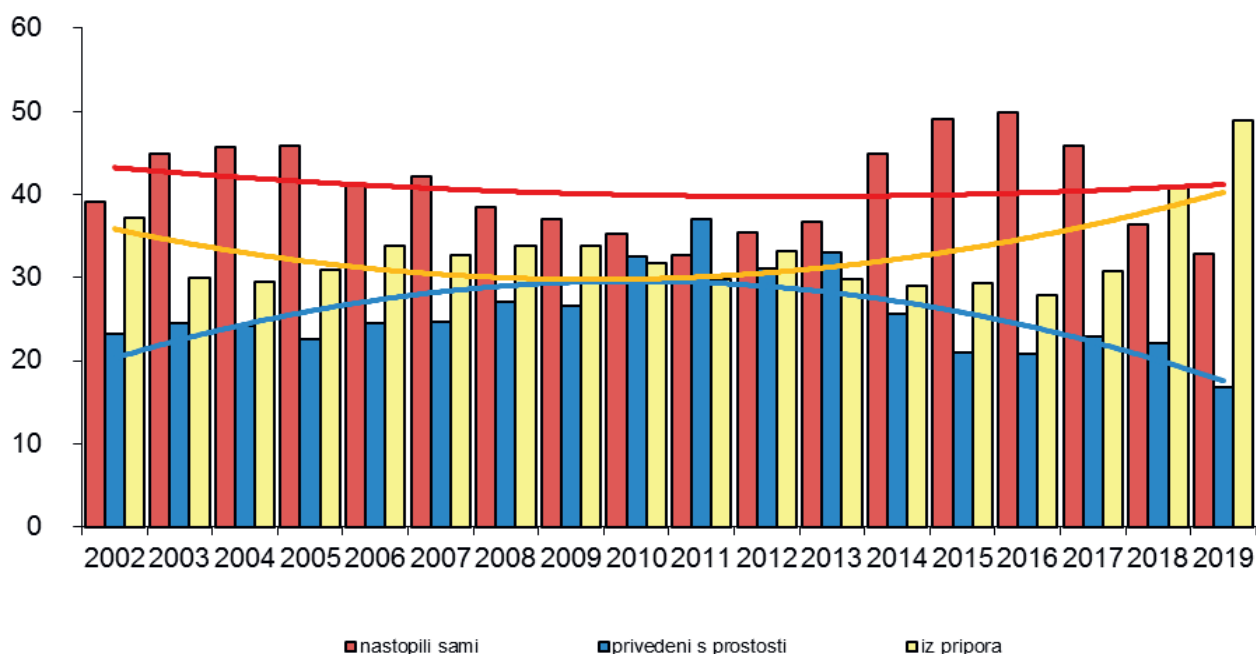
		Nastopili sami	Privedeni s prostosti	Priveden iz pripora	Izročeni iz tujine - m.tiralica	Drugo	Skupaj
Moški	Povratniki	163	65	108	3	433	772
	Prvič kaznovani	171	124	404	4	306	1009
	Skupaj	334	189	512	7	739	1781
Ženske	Povratnice	9	2	4	0	14	29
	Prvič kaznovane	19	14	21	0	24	78
	Skupaj	28	16	25	0	38	107
Vsi	Povratniki	172	67	112	3	447	801
	Prvič kaznovani	190	138	425	4	330	1087
	Skupaj	362	205	537	7	777	1888

Tabela prikazuje način nastopa zapora tudi po kriteriju predkaznovanosti. V skupnem številu je povratnikov 42,4 %, in predstavlja za 4 % manj kot prejšnje leto (46,4 %). Pri moških predstavlja povratništvo 43,3 %, pri ženskah pa 27,1 % (prejšnje leto 42,4 %).

Metodologija povratništva v tej tabeli prikazuje kot povratnike tiste osebe, ki so kadar koli pred nastopom sedanje kazni že prestajale zaporno kazen.

Način nastopa kazni obsojencev v letih 2002 - 2019

15

V zadnjih letih je viden trend povečevanja števila obsojencev, ki kazen nastopijo iz pripora.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

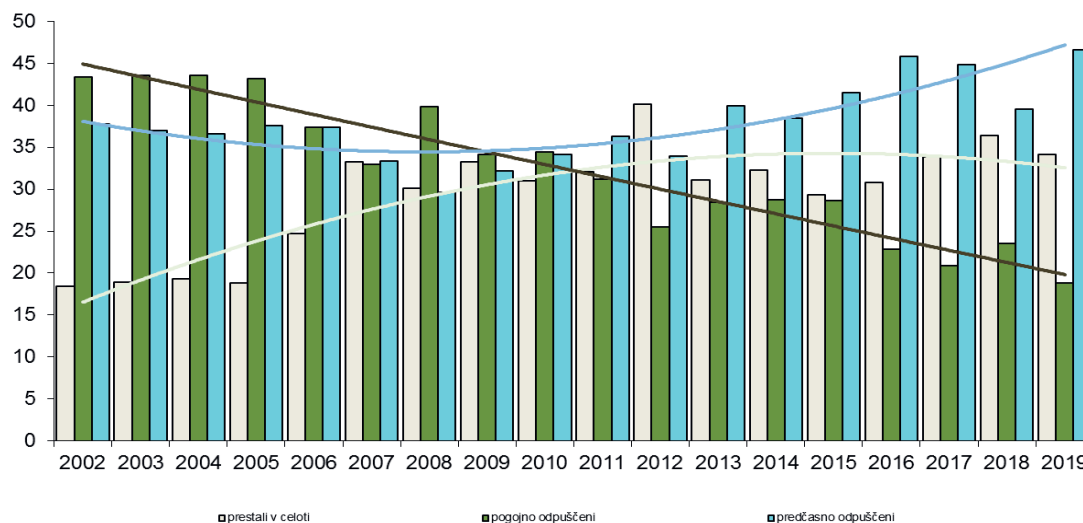
16

		Moški	Ženske	Skupaj
odpuščeni	kazen prestal v celoti	333	15	348
	pogojno	177	16	193
	predčasno	438	37	475
	v druge države	2	1	3
	umrli	2		2
	izrek enotne kazni	280	14	294
	del denarne kazni plačan	1		1
	denarna kazen je plačana	10		10
	nadomestitev kazni z delom v splošno korist	7	1	8
	popravljen ikz	2		2
	ustavljen postopek	2		2
	ustavljeno izvrševanje kazni	4	1	5
Premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod		383		383
Prekinitev kazni		25	21	46
Beg		25	2	27
Napaka sodišča		1		1
Nastop nove kazni		6		6
Prekinitev kazni - izrek pripora		4		4
Razveljavitev sodbe		12	1	13
Sprememba iz zapora v vikend zapor		22	3	25
Sprememba iz vikend zapora v zapor		2		2
Sprememba načina izvršitve kazni		1		1
Skupaj		1739	112	1851

Grafični prikaz primerjave dinamike načina odpusta obsojencev v zadnjih letih (kazen prestali v celoti, pogojno odpuščeni in predčasno odpuščeni) nakazuje nekatere trende. Število predčasno odpuščenih oseb prikazuje trend naraščanja, število pogojno odpuščenih pa konstanten trend upadanja.

Struktura obsojencev po vrsti odpusta

17

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika¹

18

	Stanje 1.1.		na novo sprejeti		Skupaj	delež v %
	M	Ž	M	Ž		
čast in dobro ime	0	0	2	0	2	0,08
človečnost in mednarodno pravo	3	1	3	1	8	0,33
človekove pravice in svoboščine	9	1	12	0	22	0,92
človekovo zdravje	113	9	122	3	247	10,31
delovno razmerje in soc. varnost	2	2	2	2	8	0,33
gospodarstvo	62	4	54	4	124	5,18
javni red in mir	70	1	325	10	406	16,95
okolje, prostor, naravne dobrine	1	0	1	0	2	0,08
pravni promet	1	1	9	0	11	0,46
pravosodje	0	1	4	0	5	0,21
premoženje	389	25	559	47	1020	42,59
splošno varnost	5	0	1	0	6	0,25
spolno nedotakljivost	68	1	34	2	105	4,38
ur. dolžnost in javna pooblastila	3	1	1	1	6	0,25
varnost javnega prometa	17	1	16	1	35	1,46
volilno pravico in volitve	0	0	1	0	1	0,04
zakonsko zvezo, družino in ml.	32	0	43	0	75	3,13
zakonsko zvezo, družino in otroke	1	0	1	0	2	0,08
življenje in telo	132	7	60	5	204	8,52
spr. denarne k. v zapor po ZIZ"	0	0	52	8	60	2,51
spr. denarne k. v zapor po ZKP"	0	0	3	0	3	0,13
denarna kazen spremenjena v zapor"	1	0	14	0	15	0,63
spr. denarne k. v zapor po KZ"	1	0	27	0	28	1,17
Skupaj	910	55	1345	84	2395	

Struktura kaznivih dejanj je primerljiva s preteklimi leti. Prevladujejo premoženjski delikti, sledijo kazniva dejanja zoper javni red in mir ter zoper človekovo zdravje.

1 Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, šteje težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu

(19)

	Število					Delež v %				
	1.1.		sprejeti		skupaj	1.1.		sprejeti		skupaj
	moški	ženske	moški	ženske	vsi	moški	ženske	moški	ženske	vsi
do 1 meseca	2	0	98	8	108	0	0	7	10	5
več kot 1 do 3 mes.	10	1	78	11	100	1	2	6	13	4
več kot 3 do 6 mes.	27	8	220	15	270	3	15	16	18	11
več kot 6 mes. do 1 leta	115	2	289	12	418	13	4	21	14	17
več kot 1 do 2 leti	161	9	305	15	490	18	16	23	18	20
več kot 2 do 3 leta	147	8	112	9	276	16	15	8	11	12
več kot 3 do 5 let	157	8	115	10	290	17	15	9	12	12
več kot 5 do 10 let	157	9	97	2	265	17	16	7	2	11
več kot 10 do 15 let	57	7	21	2	87	6	13	2	2	4
več kot 15 do 20 let	44	1	9	0	54	5	2	1	0	2
več kot 20 do 30 let	18	2	2	0	22	2	4	0	0	1
30 let	15	0	0	0	15	2	0	0	0	1
Skupaj	910	55	1346	84	2395					

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

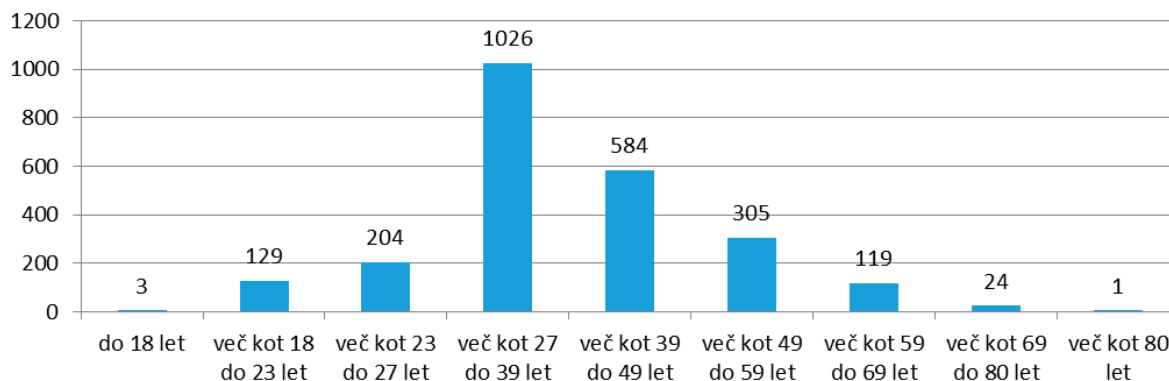
Struktura obsojencev po starosti in spolu

(20)

	Število					Delež v %				
	1.1.		sprejeti		vsi	1.1.		sprejeti		vsi
	moški	ženske	moški	ženske	vsi	moški	ženske	moški	ženske	vsi
do 18 let	0	0	3	0	3	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1
vec kot 18 do 23 let	34	0	94	1	129	3,7	0,0	7,0	1,2	5,4
vec kot 23 do 27 let	64	3	133	4	204	7,0	5,5	9,9	4,8	8,5
vec kot 27 do 39 let	412	16	569	29	1026	45,3	29,1	42,3	34,5	42,9
vec kot 39 do 49 let	214	16	323	31	584	23,5	29,1	24,0	36,9	24,4
vec kot 49 do 59 let	118	13	158	16	305	12,9	23,6	11,7	19,0	12,7
vec kot 59 do 69 let	57	5	54	3	119	6,3	9,1	4,0	3,6	5,0
vec kot 69 do 80 let	11	2	11	0	24	1,2	3,6	0,8	0,0	1,0
vec kot 80 let	1	0	0	0	1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	910	55	1345	84	2395					

Struktura obsojencev po starosti

(21)

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Izrečene stranske kazni in varnostni ukrepi po spolu

(22)

		obsojenci	obsojenke	Skupaj
1.1.	Denarna kazen	76	3	79
	Izgon tujca iz države	24	0	24
	Obvezno psihiatrično zdr. v zavodu	1	0	1
	Odvzem predmetov	100	12	112
	Odvzem vozniškega dovoljenja	4	0	4
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	1	0	1
	Prepoved vožnje motornega vozila	16	2	18
	Skupaj	222	17	239
sprejeti	Denarna kazen	280	12	292
	Izgon tujca iz države	248	10	258
	Odvzem predmetov	113	8	121
	Odvzem vozniškega dovoljenja	7	1	8
	Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja	1	1	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	1	0	1
	Prepoved vožnje motornega vozila	10	0	10
	Skupaj	660	32	692
skupaj v letu	Denarna kazen	356	15	371
	Izgon tujca iz države	272	10	282
	Obvezno psihiatrično zdr. v zavodu	1	0	1
	Odvzem predmetov	213	20	233
	Odvzem vozniškega dovoljenja	11	1	12
	Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja	1	1	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	2	0	2
	Prepoved vožnje motornega vozila	26	2	28
Skupaj		882	49	931

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 931 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar je v primerjavi s prejšnjim letom (421) občutno povečanje.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapor po mednarodnih pogodbah in tiralicah

Prevzem v drugo državo iz Slovenije:

V tem letu smo premestili v tujino 3 obsojence, in sicer v Romunijo, Italijo in na Hrvaško. Vse tri zaradi prevzema izvrševanja kazni.

Prevzem iz tujine v Slovenijo:

Iz tujine smo sprejeli 7 obsojencev. Vsi so bili v Slovenijo privedeni na podlagi mednarodne tiralice.

2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor

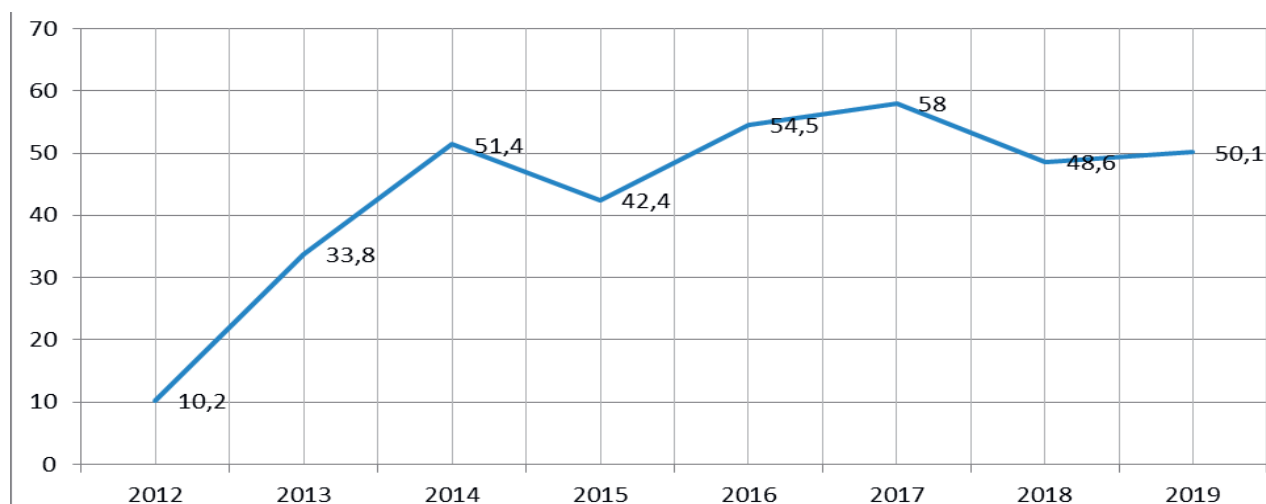
Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

(23)

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	2	9	11	0	0	8	3	2,9
SLOV. VAS	9	4	13	5	7	4	7	8,8
PUŠČAVA	5	2	7	5	6	0	6	6,4
IG	5	6	11	0	9	0	2	3,5
CELJE	1	3	4	0	2	1	1	1,4
KOPER	0	1	1	0	1	0	0	0,2
NOVA GORICA	2	1	3	0	3	0	0	1,8
LJUBLJANA	1	5	6	2	1	6	1	0,4
NOVO MESTO	0	1	1	0	1	0	0	0,2
ODP. ODD. IG	7	2	9	7	9	2	5	5,7
MARIBOR	3	15	18	0	7	9	2	3,7
MB ROGOZA	13	6	19	11	15	0	15	15,2
Skupaj	48	55	103	30	61	30	42	50,1

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Vikend zaporu"

(24)

Pri izvajanju zapor ob koncu tedna ugotavljamo, da je povprečno število oseb glede na prejšnje leto rahlo povzpelo (iz 48,6 na 50,1). Je pa to še vedno manj kot leta 2017, ko smo beležili najvišje število (58 oseb).

Struktura oseb na prestajanju vikend zapor po vrsti odpusta in spolu

(25)

		Število		
		Moški	Ženske	Skupaj
Odpuščeni	Kazen preстал v celoti	4	1	5
	Pogojno	18	2	20
	Predčasno	25	5	30
	Izrek enotne kazni	1	1	2
	Ustavljeno izvrševanje kazni	1		1
Premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod		26		26
Prekinitev kazni		1		1
Beg		1		1
Sodno pridržanje po ZP		1		1
Sprememba iz vikend zapor v zapor		4		4
Skupaj		82	9	91

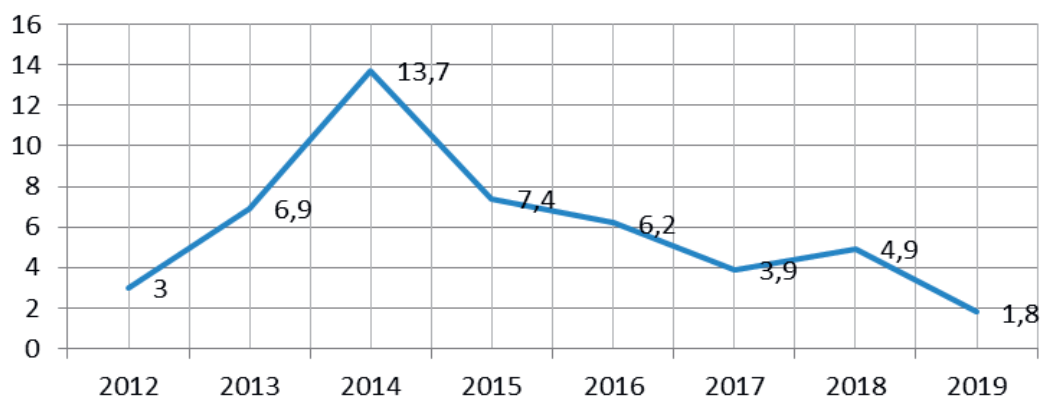
Gibanje števila hišnega zapor po zavodih

(26)

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
IG	0	3	3	0	0	0	3	0,4
LJUBLJANA	1	0	1	0	1	0	0	0,1
MARIBOR	2	4	6	0	4	0	2	1,3
Skupaj	3	7	10	0	5	0	5	1,8

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Hišnem zaporu"

(27)

Grafična predstavitev gibanja povprečnega števila oseb v hišnem zaporu od prvih nastopov v juliju 2012, do konca leta 2019.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

(28)

0	1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
CELJE	2	0	2	0	1	0	1	1,4
PD RADEČE	26	9	35	6	13	6	22	22,8
Skupaj	28	9	37	6	14	6	23	24,2

V tem letu so bili na prestajanju mladoletniškega zapora skupaj 4 mladoletniki, pri čemer v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Trend nizkega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že več let.

Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika

(29)

	Število				Skupaj
	začetni datum		na novo sprejeti		
	M	Ž	M	Ž	
čast in dobro ime	1	0	0	0	1
človekove pravice in svoboščine	0	0	1	0	1
človekovo zdravje	1	0	0	0	1
javni red in mir	4	0	0	0	4
pravosodje	2	0	0	0	2
premoženje	15	1	7	0	23
zakonsko zvezo, družino in ml.	1	1	0	1	3
življenje in telo	1	1	0	0	2
Skupaj	25	3	8	1	37

Iz gornje tabele je razviden podatek, da je več kot polovica mladoletnikov storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje. Ostale vrste kaznivih dejanj so zastopane v manjšem obsegu.

2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa

(30)

odpuščenih mladoletnikov v PD

Dolžina prestanega ukrepa	Število
1 do 2 leti	2
2 do 3 leta	7
3 leta	4
Skupaj	13

Način odpusta iz prevzgojnega doma

(31)

Dolžina prestanega ukrepa	Pogojni odpust z varstvenim nadzorom	Ustavitev VU	Začasna namestitve	pogojni odpust po 82. čl. KZ	Nadzor CSD	SKUPAJ
do 1 leta		1				1
1 do 2 leti				2	3	5
do 3 let		1				1
3 leta		1				1
Skupaj		3		2	3	8

2. 6. NADOMESTNI ZAPOR

V tem letu smo na prestajanje kazni v večjem številu sprejeli osebe, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor. Medtem ko smo v prejšnjem letu sprejeli samo 3 osebe, smo jih letos obravnavali že 25. Za sedaj to še ne predstavlja bistvenih obremenitev v zavodih.

Podatki o gibanju števila oseb, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor

(32)

		1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
moški	CELJE	0	3	3	0	3	0	0	0,2
	KP NOVA GORICA	0	5	5	0	5	0	0	0,5
	LJUBLJANA	0	5	5	0	3	1	1	0,3
	LJ NOVO MESTO	0	5	5	0	5	0	0	0,5
	LJ ODP. ODD. IG	0	0	0	1	1	0	0	0,1
	MARIBOR	1	1	2	0	2	0	0	0,2
	MB MURSKA SOBOTA	0	2	2	0	2	0	0	0,2
ženske	IG	0	3	3	0	3	0	0	0,3
Skupaj		1	24	25	1	24	1	1	2,4

2. 7. PRIPORNIKI

2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih priprtih 1.342 oseb, kar je za 214 oseb več kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo iz 317,8 na 348,1.

Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

(33)

	Stanje 1.1.	Na novo sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	stanje 31.12.	Povprečno število	Delež v %
IG	15	45	60	3	53	0	10	13,7	3,93
CELJE	50	61	101	40	91	3	47	43,7	12,54
KOPER	227	227	301	14	234	11	71	67,9	19,52
KP NOVA GORICA	26	26	36	2	24	0	14	12,9	3,71
LJUBLJANA	305	307	415	42	287	28	143	126,3	36,28
LJ NOVO MESTO	138	142	163	1	65	74	25	22,0	6,31
MARIBOR	140	140	180	28	147	8	53	44,9	12,90
MB MURSKA SOBOTA	69	69	86	4	65	10	15	16,7	4,81
Skupaj	970	1017	1342	134	966	134	378	348,1	

Število in struktura sodno pridržanih oseb

(34)

	Pridržani		Odpuščeni na prostost		Odrejen pripor	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž
IG	0	1	0	0	0	1
CELJE	43	6	6	2	37	4
KOPER	23	0	2	0	21	0
KP NOVA GORICA	6	0	0	0	6	0
LJUBLJANA	20	0	4	0	16	0
LJ NOVO MESTO	21	0	1	0	20	0
MARIBOR	34	0	4	0	30	0
MB MURSKA SOBOTA	2	0	2	0	0	0
Skupaj	149	7	19	2	130	5

V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 156 oseb, kar je znatno manj kot prejšnje leto (198 oseb).

Podrobna predstavitev po spolu in mladoletnih pripornikih

(35)

	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	15	0	0	45	0	0	60	0	0	3	0
CELJE	35	3	2	45	15	1	80	18	3	40	0	0
KOPER	74	0	0	227	0	0	301	0	0	14	0	0
KP NOVA GORICA	10	0	0	26	0	0	36	0	0	2	0	0
LJUBLJANA	108	0	0	305	0	2	413	0	2	42	0	0
LJ NOVO MESTO	21	0	0	138	0	4	159	0	4	1	0	0
MARIBOR	40	0	0	140	0	0	180	0	0	28	0	0
MB MURSKA S.	17	0	0	69	0	0	86	0	0	4	0	0
Skupaj	305	18	2	950	60	7	1255	78	9	131	3	0

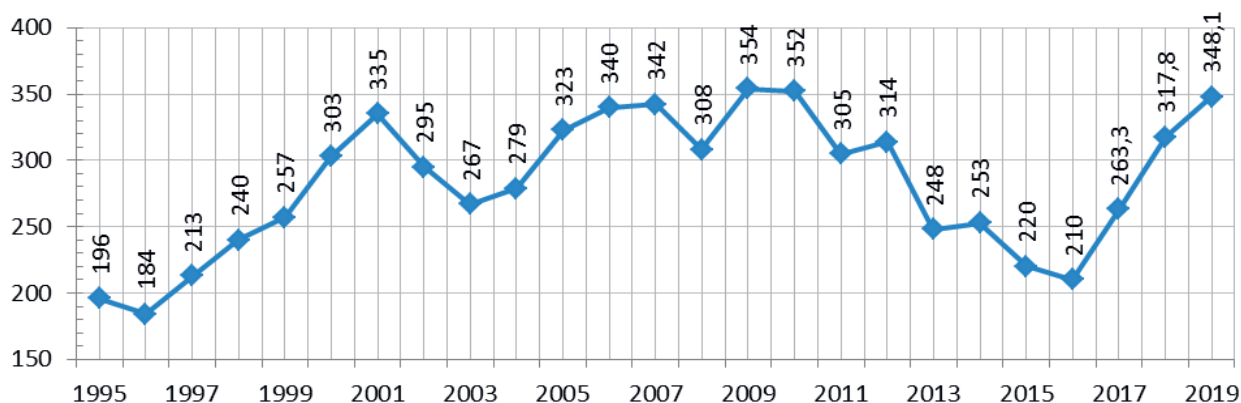
Gibanje števila pripornikov po vrsti nastopa in odpusta

(36)

		M	Ž	ML	Skupaj
stanje na 1.1.		305	18	2	325
sprejeti		950	60	7	1017
priliv	vrnjeni z bega	2	0	0	2
	premeščeni iz drugega zavoda	129	3	0	132
odpust	odpuščeni na prostost	5	0	0	5
	premeščeni v hišni pripor	14	3	0	17
	premeščeni v hišni zapor	1	0	0	1
	nastopili v psihiatriji	10	1	0	11
	umrli	1	0	0	1
	ekstradicija - ni bila izvedena	1	0	0	1
	ekstradicija - izročitev dr. drž.	80	7	0	87
	kazen prestana v priporu	7	0	0	7
	nastop kazni iz pripora	308	13	0	321
	nastop nove kazni	1	0	0	1
	ni več pripornih razlogov	2	0	0	2
	odprava pripora	277	30	6	313
	predčasen nastop kazni iz prip	182	11	2	195
	pripor ni podaljšan	3	0	0	3
	ustavljen postopek	1	0	0	1
odliv	premeščeni v drug zavod	131	3	0	134
stanje na 31.12.		362	13	1	378

Povprečno število priprtih (brez hišnega pripora)

(37)

Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število		
M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
0	53	0	0	0	0	0	10	0	0,0	13,7	0,0
76	12	3	0	3	0	44	3	0	38,6	4,3	0,7
234	0	0	11	0	0	71	0	0	67,9	0,0	0,0
24	0	0	0	0	0	14	0	0	12,9	0,0	0,0
285	0	2	28	0	0	143	0	0	125,9	0,0	0,4
62	0	3	74	0	0	24	0	1	21,4	0,0	0,6
147	0	0	8	0	0	53	0	0	44,9	0,0	0,0
65	0	0	10	0	0	15	0	0	16,7	0,0	0,0
893	65	8	131	3	0	364	13	1	328,5	18,0	1,7

Kako se je število pripornikov gibalo od leta 1995 dalje prikazuje gornji graf. Število pripornikov je bilo v upadu od leta 2010, od 2016 dalje pa zopet beležimo znaten trend rasti.

2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Število tujcev med zaprtimi osebami

(38)

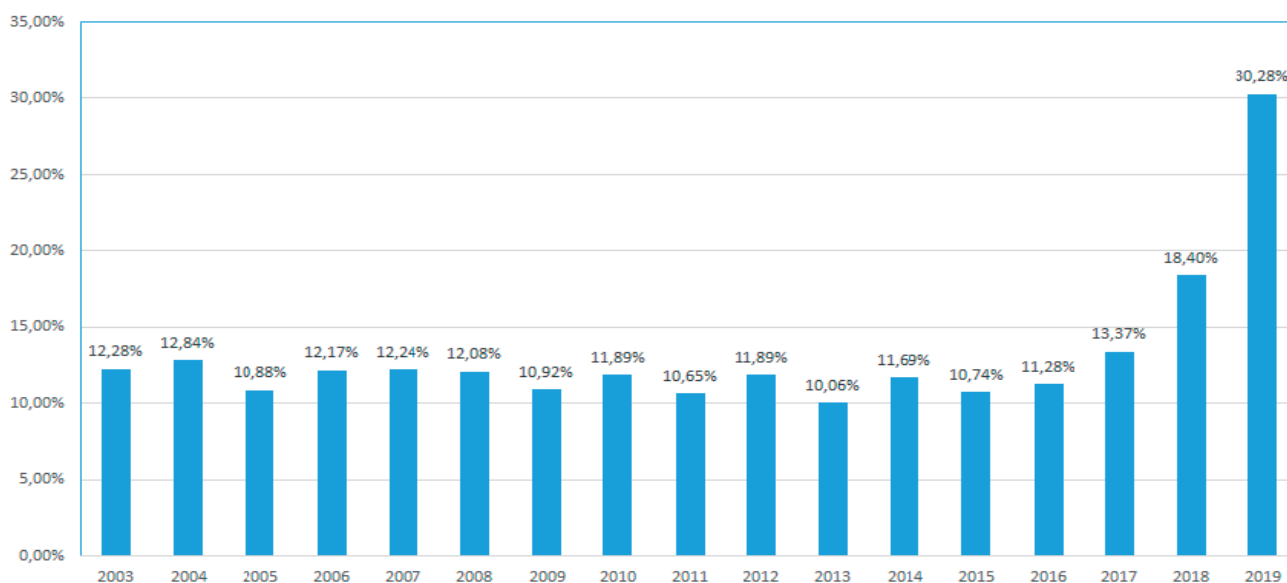
	Število				Delež v %		
	obsojenci, mladoletniki	obsojeni po zakonu o prekrških	Priporniki	SKUPAJ	obsojenci, mladoletniki	obsojeni po zakonu o prekrških	Priporniki
DOB	135	0	0	135	24	0	0
SLOV. VAS	4	0	0	4	1	0	0
PUŠČAVA	3	0	0	3	1	0	0
IG	15	0	34	49	3	0	4
CELJE	29	0	58	87	5	0	7
KOPER	163	0	260	423	28	0	29
NOVA GORICA	17	0	13	30	3	0	1
LJUBLJANA	50	1	237	288	9	100	27
NOVO MESTO	51	0	128	179	9	0	14
ODP. ODD. IG	4	0	0	4	1	0	0
MARIBOR	78	0	117	195	14	0	13
MURSKA SOBOTA	21	0	44	65	4	0	5
MB ROGOZA	3	0	0	3	1	0	0
Skupaj	573	1	891	1465			

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 1.465 tujcev, kar je za 591 ali 67,5 % več kot prejšnje leto. Med njimi so bili v večjem delu priporniki (891). Največ tujcev je bilo letos v zavodu Koper, veliko jih je bilo tudi v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu.

Večina tujcev – pripornikov je bila priprta zaradi organiziranja prepovedanega prehoda čez državno mejo. Ta nova okoliščina je imela tudi največji učinek na skupno povprečno število pripornikov in vseh zaprtih oseb.

Delež tujcev v zadnjih letih

(39)

Opomba: podatki prikazujejo št. tujcev na stanje zadnji dan v tekočem letu

Struktura tujcev med zaprtimi osebami po posameznih državah

	Število			Delež v %		
	Obsojenci, mladoletniki	Obsojeni po zakonu o prekrških	Priporniki	Obsojenci, mladoletniki	Obsojeni po zakonu o prekrških	Priporniki
Afganistan	8	0	16	1	0	2
Albanija	26	0	47	5	0	5
Alžirija	7	0	24	1	0	3
Armenija	0	0	2	0	0	0
Avstrija	5	0	12	1	0	1
Azerbajdžan	3	0	3	1	0	0
Belgija	2	0	2	0	0	0
Belorusija	0	0	1	0	0	0
Bolgarija	13	0	13	2	0	1
Bosna in Hercegovina	78	0	74	14	0	8
Brazilijska	0	0	1	0	0	0
Češka	4	0	2	1	0	0
Črna Gora	9	0	12	2	0	1
Dominikanska republika	0	0	1	0	0	0
Egipt	1	0	0	0	0	0
Ekvador	1	0	0	0	0	0
Eritreja	4	0	3	1	0	0
Francija	1	0	7	0	0	1
Grčija	0	0	1	0	0	0
Gruzija	5	0	7	1	0	1
Hrvaška	49	0	77	9	0	9
Indija	4	0	4	1	0	0
Irak	12	0	14	2	0	2
Iran	5	0	5	1	0	1
Italija	22	0	27	4	0	3
Jemen arabska republika	0	0	1	0	0	0
Kitajska	4	0	10	1	0	1
Kosovo	34	0	47	6	0	5
Latvija	0	0	2	0	0	0
Libanon	1	0	2	0	0	0
Libija	2	0	2	0	0	0
Litva	3	0	8	1	0	1
Madžarska	5	0	18	1	0	2
Makedonija	18	1	25	3	100	3
Maroko	7	0	8	1	0	1
Mehika	0	0	1	0	0	0
Moldavija	1	0	11	0	0	1
Nemčija	7	0	16	1	0	2
Neurejeno državljanstvo ali neznana država	2	0	0	0	0	0
Nigerija	1	0	3	0	0	0
Nizozemska	0	0	4	0	0	0
Norveška	1	0	2	0	0	0
Pakistan	42	0	65	7	0	7
Palestina	1	0	1	0	0	0
Poljska	3	0	4	1	0	0
Romunija	20	0	52	3	0	6
Rusija	2	0	13	0	0	1
Sirija	24	0	25	4	0	3
Slovaška	0	0	1	0	0	0
Srbija	100	0	129	17	0	14
Španija	2	0	2	0	0	0
Šri Lanka	0	0	1	0	0	0
Švedska	2	0	4	0	0	0
Švica	0	0	1	0	0	0
Tajvan	1	0	0	0	0	0
Tunizija	5	0	16	1	0	2
Turčija	15	0	25	3	0	3
Ukrajina	7	0	30	1	0	3
Velika Britanija	3	0	7	1	0	1
ZDA	1	0	0	0	0	0
Skupaj	573	1	891			

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. *Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih*

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji različnih strok. Usmerjeno je tudi v sodelovanje z zunanjim okoljem. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavnik pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, strokovni delavci za obravnavo povzročiteljev nasilja, zdravstveni delavci, psihologi in inštruktorji), ki so jih vodili delavci vzgojne službe na Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili razporeditev v režim, vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske oz. oddelčne skupnosti). Srečanja malih skupin so potekala redno, enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, pedagogi, socialni delavci in psihologi. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine. Sestanki domskih skupnosti so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestanka domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje težav in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi uporabnikov nedovoljenih psihoaktivnih snovi in alkohola, obravnavi povzročiteljev nasilja, preprečevanju samomorov in samopoškodb in obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.

Iskali smo nove možnosti za specifične programe dela z zaprtimi ter povezovanje z zunanjimi organizacijami in tudi drugimi resorji. Mesečno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, supervizije socialnih delavcev, pedagogov, supervizije za strokovne

delavce s področja obravnave odvisnosti ter supervizije za strokovne delavce s področja obravnave povzročiteljev nasilja. Glede na to, da imamo v zaporskem sistemu veliko izrednih dogodkov, supervizija pa predstavlja svetovalno-razbremenilni proces, ki naslavlja dileme in konflikte v poklicnih interakcijah, s čimer udeležencem omogoča, da preko refleksije in analize lastnih izkušenj prihajajo do novih spoznanj in znanj, s tem pa krepijo strokovne kompetence in poklicno identiteto, smo zaposlenim omogočali tudi udeležbo na individualni superviziji.

V letu 2019 sta bili oblikovani tudi dve delovni skupini, in sicer delovna skupina za režime in delovna skupina za premestitve zahtevnejših obsojencev. Prva skupina je bila oblikovana z namenom prispevati k razumevanju razlik med zavodi, pripraviti smernice za izvrševanje režimov in s tem olajšati delo na tem področju. Druga skupina je bila oblikovana z namenom oblikovanja strokovnih smernic za premeščanje zahtevnejših obsojencev (obe tematiki sta bili v letu 2019 še posebej aktualni zaradi povečanega števila premestitev obsojencev).

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem spreminja glede na oceno o možnosti zlorabe režima, na katero pa med drugim vplivata tudi obsojenčevo uresničevanje osebnega načrta in njegova varnostna ocena. Od 1.040 obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2019 jih je 4,62 % prestajalo t. i. vikend zapor, 67,31 % jih je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 19,81 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 8,27 % v odprti režim.

Razporeditev obsojenih oseb in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2019

(40)

Zavod	Vikend zapor	Odprti	Polodprti	Zaprti	Skupaj
OBSOJENCI					
Dob	2	0	0	494	496
Slovenska vas	9	0	58	0	67
OO Puščava	5	13	0	0	18
Celje	1	2	12	43	58
Koper	0	9	31	29	69
Nova Gorica	2	4	11	4	21
Ljubljana	1	0	0	30	31
Novo mesto	0	0	5	11	16
OO Ig	7	18	0	0	25
Maribor	3	0	47	46	96
Murska Sobota	0	0	7	7	14
OO Rogoza	13	28	0	0	41
Skupaj	43	74	171	664	952
OBSOJENKE					
Ig	5	8	17	30	60
Skupaj	5	8	17	30	60
MLADOLETNIKI					
Celje	0	0	2	0	2
Radeče	0	4	16	6	26
Skupaj	0	4	18	6	28
Skupaj	48	86	206	700	1040
Delež (v %)	4,62	8,27	19,81	67,31	100

V letu 2019 je bilo 160 namestitev obsojencev v prostore s strožjim režimom (98.a člen ZIKS-1). Največji delež teh namestitev je bilo, ker so obsojenci huje motili druge (119), nekaj pa tudi, ker so bili obsojenci ogroženi od drugih (13), ker so jim drugi grozili (18) in ker so bili ocenjeni kot izrazito begosumni (10).

Namestitev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2019

(41)

Zavod	Izrazito begosumni	Hudo motili druge	So jih drugi ogrožali	So jim drugi grozili	Skupaj
Dob	9	48	9	0	66
Celje	1	20	1	17	39
Koper	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	1	0	1	2
Maribor	0	30	3	0	33
Ig	0	1	0	0	1
Radeče	0	19	0	0	19
Skupaj	10	119	13	18	160

195. člen ZIKS-1 določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2019 je bilo 19 tovrstnih namestitev mladoletnikov, štirje mladoletniki so bili nameščeni po dvakrat.

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora

Kazen zapora v obliki zapora ob koncu tedna (četrti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2019 prestajale 103 oseb. Na dan 1. 1. 2019 je kazen zapora na takšen način prestajalo 48 oseb, skozi celotno leto 2019 pa je s prestajanjem takšnega načina izvršitve kazni zapora začelo še 55 oseb. Kazen so večinoma prestajali tako, da so bili razporejeni v odprti režim prestajanja kazni. V letu 2019 je bilo od vseh primerov takšnega izvrševanja kazni zapora ugotovljenih 11 zlorab (od tega je bilo 4 kazni zapora ob koncu tedna spremenjenih v zaporno kazen).

V skladu z 2. odstavkom 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij je v času prestajanja kazni zapora 15 obsojencev zaprosilo, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v obliki vikend zapora.

Kazen zapora v obliki hišnega zapora (peti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2019 prestajalo 10 obsojencev, kar je 4 manj kot v preteklem letu.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki opravljajo delo na terenu in pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni znanja in izobrazbe zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2019 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb za vključevanje v različne izobraževalne programe.

URSIKS je v drugi polovici leta 2016 pričel z izvajanjem evropskega projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020. Namen projekta je uvedba in izvedba različnih programov za obravnavo zaprtih oseb s ciljem, da

se zaprte osebe usposobi za življenje na prostosti s pridobivanjem delovnih kompetenc in hkrati z odpravo tveganj, ki pogojujejo ponavljanje kaznivih dejanj. V okviru projekta se izvajajo izobraževalni programi (srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje), usposabljanja za delo (programi s certificiranjem za pridobitev različnih nacionalno poklicnih kvalifikacij - NPK) in delovne terapije. V projekt so bili vključeni obsojenci na vseh lokacijah ZPKZ (Dob, Ig, Ljubljana, Maribor, Celje, Koper) in mladoletniki iz PD Radeče. Izobraževalni programi so se izvajali samo v ZPKZ Dob, kjer se izvršujejo daljše kazni zapora in v ZPMZKZ Celje, kjer se izvršuje kazen mladoletniškega zapora. Obsojenci so se lahko v izobraževalne programe vključili kadarkoli med šolskim letom. V okviru projekta se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev in s tem življenje brez socialne pomoči po prestani kazni. Od začetka izvajanja projekta do konca leta 2019 je bilo v programe vključenih 894 obsojencev, od tega 190 v letu 2016, 226 v letu 2017, 257 v letu 2018 in 221 v letu 2019. Posamezen obsojenec je lahko vključen v različne programe znotraj projekta, tako je bilo 987 obsojencev, od začetka izvajanja projekta do konca leta 2019, vključenih v različne programe, in sicer 328 v delovno terapijo, 159 v izobraževalne programe in 500 v usposabljanja za delo (nacionalne poklicne kvalifikacije - NPK).

3. 2. 1. Izobrazbena struktura

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov na dan 1. 1. 2019 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	23	1	1	25	39	9	0	48	73
nedokončana OŠ	106	1	7	114	187	6	3	196	310
OŠ	252	12	1	265	339	15	0	354	619
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	29	0	16	45	127	0	0	127	172
nižja poklicna šola	38	2	5	45	125	4	6	135	180
srednja poklicna šola	264	17	0	281	345	20	0	365	646
srednja strok. šola ali gimnazija	172	24	0	196	197	29	0	226	422
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	3	0	0	3	9	0	0	9	12
višja šola	17	0	0	17	16	4	0	20	37
visoka šola oz. fakulteta	36	3	0	39	27	9	0	36	75
SKUPAJ	940	60	30	1030	1411	96	9	1516	2546

(42)

Usposabljanje za pridobitev NPK viličarist v ZPKZ Dob

Trening starševskih veščin v ZPKZ Ig

Usposabljanje za pridobitev NPK pomočnica kuharja v zavodu Ig

njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni. Dokazila o izobrazbi so predložili le tisti, ki so bili vključeni v izobraževanje.

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v letu 2019 jih je imelo 826 (32,4 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 619 (24,3 %) osnovno šolo, 422 (16,6 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 112 (4,4 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. Nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo je imelo 172 (6,8 %) oseb, 12 (0,5 %) oseb je imelo nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto. Brez šolske izobrazbe je bilo 383 (15 %) oseb, med njimi 73 (2,9 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij. Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi

3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov vključenih v izobraževanje

(43)

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne zna pisati, brati, računati	14	0	1	15	12	1	0	13	28
nedokončana OŠ	22	0	7	29	49	1	3	53	82
OŠ	28	1	1	30	32	0	0	32	62
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	28	2	16	46	27	0	6	33	79
nižja poklicna šola	5	0	5	10	8	0	0	8	18
srednja poklicna šola	30	1	0	31	46	0	0	46	77
srednja strok. šola ali gimnazija	24	1	0	25	27	0	0	27	52
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	2	1	0	3	0	0	0	0	3
višja šola	2	0	0	2	1	0	0	1	3
visoka šola oz. fakulteta	3	0	0	3	4	1	0	5	8
SKUPAJ	158	6	30	194	206	3	9	218	412

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so se v letu 2019 vključili v izobraževanje, jih je imelo 95 (23 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 62 (15 %) osnovno šolo, 52 (12,6 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 11 (2,7 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo ali fakulteto. Z nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo jih je bilo 79 (19,2 %), 3 osebe (0,7 %) so imele nedokončano višjo ali visoko šolo. Brez šolske izobrazbe jih je bilo 110 (26,7 %), med njimi 28 (6,8 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2019 vključevali obsojenci, obsojenke in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mlade.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov po spolu v letu 2019

(44)

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	24	2	5	31	20	0	1	1	0	0	3	2	3
osnovna šola	59	0	6	65	29	0	2	8	0	3	22	0	1
nižja poklicna šola	1	0	17	18	1	0	0	0	0	7	0	0	10
srednja poklicna šola	75	3	9	87	18	0	2	6	0	0	51	3	7
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	269	2	1	272	73	0	0	155	2	1	41	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	49	0	1	50	12	0	1	2	0	0	35	0	0
višja šola	7	1	0	8	2	1	0	1	0	0	4	0	0
visoka šola oz. fakulteta	11	2	0	13	3	1	0	0	0	0	8	1	0
SKUPAJ	495	10	39	544	158	2	6	173	2	11	164	6	21

V letu 2019 je bilo v izobraževanje vključenih 21,7 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov. Predčasno je z izobraževanjem prekinilo 158 obsojencev, 2 obsojenki in 6 mladoletnikov. V večini primerov je razlog za prekinitev izobraževanja odpust s prestajanja kazni zapor. Kot razloge za prekinitev izobraževanja zavodi med drugim navajajo še izključitev, premestitev, pogojni odpust, predčasni odpust, izpis, odklonitev ponovnega vpisa, odvzem financiranja izobraževanja in prepis v drug program.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo poklicne tečaje (oz. NPK programe), programe srednje poklicne šole in osnovno šolo.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2019

(45)

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	24	2	5	31	0	0	0	0
osnovna šola	56	0	6	62	2	0	0	2
nižja poklicna šola	0	0	17	17	0	0	0	0
srednja poklicna šola	74	0	9	83	2	3	0	5
poklic. tečaj, mojst., del. izpit	237	0	1	238	22	2	0	24
srednja strok. šola, gimnazija	41	0	1	42	8	0	0	8
višja šola	1	0	0	1	6	0	0	6
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	11	2	0	13
SKUPAJ	433	2	39	474	51	7	0	58

A/ Oblike izobraževanj v zavodu (formalne in neformalne)

Izmed vseh obsojencev, vključenih v izobraževanje, jih je v letu 2019 kar 87,1 % obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. Zaprte osebe so obiskovale programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (276), P00 Slovenska vas (35), Celje (60), Koper (8), Oddelek Novo mesto (48), OO Ig (8), Ig (2) ter v Prevezgojnim domu Radeče (37).

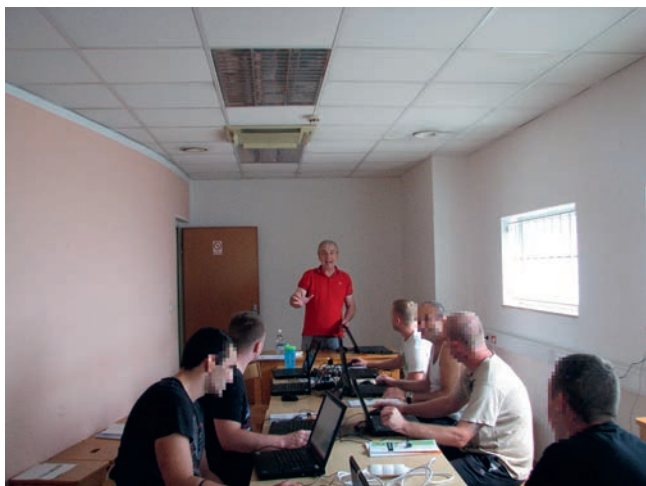
V zavodu Dob je osnovno šolo za odrasle in učno pomoč izvajal Center za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje. Predavanj osnovne šole se je udeleževalo 35 obsojencev (1 obsojenec iz POO Slovenska vas), od tega je bilo 8 obsojencev vključenih v opismenjevanje (1.–4. razred). Programe srednje poklicnega izobraževanja, srednje strokovnega izobraževanja in poklicno tehničnega izobraževanja je izvajal javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana (CILJ). V programu Gastronomske in hotelske storitve se je predavanj udeleževalo 62 obsojencev - od tega 9 iz POO Slovenska vas, 5 jih je uspešno zaključilo program. V programu Pek so se predavanj udeleževali trije obsojenci in v programu Gastronomija in turizem 15 obsojencev - od tega 3 iz POO Slovenska vas, 1 je uspešno zaključil program. V programu srednje strokovnega izobraževanja Logistični tehnik so se predavanj udeleževali 4 obsojenci - od tega 1 iz POO Slovenska vas, v programu poklicno tehničnega izobraževanja Logistični tehnik se je predavanj udeleževalo 13 obsojencev. V programu poklicno tehničnega izobraževanja Gastronomija se je predavanj udeleževalo 5 obsojencev - od tega 1 iz POO Slovenska vas, 1 je uspešno zaključil program.

V sklopu projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« je CIK Trebnje izvajal program NPK Čistilec prostorov (prva skupina: vključenih 10 obsojencev in 5 obsojencev iz POO Slovenska vas – 14 jih je uspešno opravilo certificiranje; druga skupina: vključenih 12 obsojencev in 4 obsojenci iz POO Slovenska vas – 14 jih je uspešno opravilo certificiranje), program NPK Računovodja (vključenih 12 obsojencev in 3 obsojenci iz POO Slovenska vas) in program NPK Pomočnik kuharja (vključenih 12 obsojencev in 1 obsojenec iz POO Slovenska vas; usposabljanje ni bilo zaključeno v letu 2019). Razvojna agencija Kozjansko, OE Ljudska univerza Šentjur, je izvajala program NPK Viličarist (izveden je bil v dveh skupinah, skupno je bilo vključenih 30 obsojencev - od tega iz POO Slovenska vas 2 obsojenca, 27 jih je uspešno opravilo usposabljanje in certificiranje). Šolski center Novo mesto pa je izvajal program NPK Operater na CNC stroju (vključenih 14 obsojencev, od tega 3 iz POO Slovenska vas – 4 so uspešno opravili certificiranje).

CIK Trebnje je izvajal še tečaj Računalniška pismenost za odrasle (vključenih 16 obsojencev – 1 iz POO Slovenska vas, 8 jih je tečaj uspešno zaključilo), tečaj nemščine (vključenih 21 obsojencev, 13 jih je tečaj uspešno zaključilo), tečaj slovenščina za tujce (vključenih 14 obsojencev, 8 jih je tečaj uspešno zaključilo).«

V mesecu oktobru se je v sodelovanju s CIK Trebnje pričel izvajati Projekt SkillHUBS (Razvoj modelov izobraževanja zaprtih oseb), v katerega je bilo vključenih 18 obsojencev (10 jih je prekinilo z izobraževanjem).

V zavodu Celje so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli program NPK Polagalec talnih oblog (7 obsojencev), NPK Pomočnik kuharja (6 obsojencev) in NPK Viličarist (16 obsojencev). V sklopu omenjenega projekta so izvedli tudi delovno terapijo za 10 obsojencev. V zavodu so se izvajali še: program srednjega poklicnega izobraževanja Trgovec (vpisani trije obsojenci), program poklicno tehničnega izobraževanja Ekonomski tehnik (vpisana dva obsojenca), program srednjega poklicnega izobraževanja Gastronom hotelir (vpisanih pet obsojencev) in program srednje poklicnega izobraževanja Oblikovalec kovin – orodjar (vpisan

Računalniški tečaj v ZPKZ Koper

Podelitev spričeval ob zaključku šolanja v ZPKZ Dob

en obsojenec). V zavodskih delavnicah in kuhinji omogočajo posameznim obsojencem, ki se izobražujejo v gostinskih, kovinarskih in mizarskih poklicnih programih zunaj zavoda, da opravljajo zahteven praktičen pouk.

Zaradi vse večjega števila tujcev in posledično porast težav v sporazumevanju, so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje v zavodu pričeli s tečajem slovenskega jezika za tujce (5 obsojencev).

V zavodu Koper sta bila dva obsojenca v izobraževanje vključena preko Ljudske univerze Koper - zaključevanje osnovne šole, en preko CIK Trebnje - zaključevanje osnovne šole, en preko Ljudske univerze Koper - program ekonomski tehnik, en preko javnega zavoda Cene Štupar - program transportni tehnik, en preko dopisne oblike izobraževanja na Visoki šoli za poslovne vede B2 - smer logistični inženir (uspešno zaključil študij) in en preko Fakultete za management Koper. V sodelovanju z Ljudsko univerzo Koper so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« izvedli program NPK pomočnik kuharja (vključeni 4 obsojenci). V okviru omenjenega projekta so izvajali 26-urna izobraževanja ter delavnice delovne terapije (vključenih 20 obsojencev). V zavodu so se s strani strokovnih delavcev Ljudske univerze Koper izvajala tudi individualna svetovanja na področju izobraževanja - izvedenih je bilo 9 individualnih svetovanj. V okviru Javnega razpisa za pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc je bil izveden brezplačen tečaj računalništva (udeležilo se ga je 11 obsojencev). Brezplačno učenje sta omogočila Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. V okviru natečaja je nastal časopis »Complic journal«. V mesecu decembru so v sodelovanju z zunanjim sodelavcem Policijske postaje Koper izvedli predavanje na temo »Nasilje« (udeležilo se ga je 13 obsojencev).

V zavodu Ljubljana je bil preko javnega zavoda Cene Štupar organiziran program HACCP (vključenih 12 obsojencev). V Oddelku Novo mesto se je izvajal program osnovne šole za odrasle. V sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto je potekal izobraževalni program »Vseživljenjsko učenje« (za obsojence in pripornike), izveden je bil 25-urni program Knjige so zame ter delavnice v okviru partnerstva v projektu VGC skupaj (delavnice na temo finančne pismenosti in krepitev socialnih veščin). Na OO Ig je bilo osem obsojencev vključenih v program izobraževanja HCCAP, ki je potekal v ZPKZ Ljubljana.

V zavodu Maribor zaradi premajhnega števila zainteresiranih niso organizirali izobraževanja za pridobitve formalne izobrazbe v zavodu. V okviru ISIO (Informativno svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih) so bile v sodelovanju z Andragoškim zavodom Maribor izvedene tri motivacijske delavnice postpenalne obravnave, ki so potekale kot skupinska oblika informiranja in svetovanja za osebe pred bližajočim se odhodom na prostost (vključenih je bilo 20 obsojencev).

V zavodu Ig so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« v sodelovanju s CDI Univerzum izvedli program NPK pomočnica kuharja (vključenih 9 obsojenk, vse so uspešno opravile certificiranje) ter tri sklope delovnih terapij (skupaj vključenih 22 obsojenk). V program opismenjevanja sta bili vključeni dve obsojenki in ena pripornica, dve obsojenki tujki sta bili vključeni v učenje slovenskega jezika.

Obisk mladoletnikov iz PD Radeče v Planici

Noč knjige v zavodu Maribor s Tonetom Partljičem in gosti

V Prevzgojnem domu Radeče so imeli mladoletniki možnost vključitve v različne formalne izobraževalne programe: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih (ličar, kovinar), trgovec, gastronom-hotelir, pomočnik v tehnologiji gradnje, administrator, frizer, izvajalec suhomontažne gradnje, kozmetični tehnik, osnovna šola za odrasle, NPK-pomočnik kuharja. Po potrebi (zunaj začeta izobraževanja, interesi mladoletnikov, specifična znanja, sposobnosti, možnosti vpisov, razpoložljive oblike in načini ter organiziranost izobraževanja ...) so vzpostavili nove kontakte in se dogovorili za nova sodelovanja na izobraževalnem področju. Vzpostavljena je široka mreža izobraževalnih institucij. Nižje poklicno izobraževanje je potekalo kot redna oblika izobraževanja oziroma po večini v izpitni obliki. Praktični pouk oz. praktično usposabljanje pri delodajalcu se je v celoti izvajalo v učnih delavnicah. Pri srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju je bil praktični pouk v delu realiziran v lastnih učnih delavnicah. Priprave na izpite iz splošnih in strokovnih predmetov so potekale v zavodu. Delo se je izvajalo v kombinaciji s programi osnovne šole, priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije, opismenjevanja ter v kombinaciji s poklicnim oz. strokovnim izobraževanjem. Predmetni izpiti so se v celoti izvajali v izpitni obliki na matičnih šolah, s katerimi imajo mladoletniki sklenjene osebne izobraževalne načrte. Izvajale so se tudi številne oblike neformalnega izobraževanja (mizarska, kovinarska, pleskarsko-ličarska in avtoličarska delavnica, kuhinja, vrtnarstvo in parkovno urejanje).

B/ Oblike izobraževanj izven zavoda (formalne in neformalne)

V zavodu Dob sta bila 2 obsojenca vpisana na študij na Teološki fakulteti (en študijske obveznosti opravlja na fakulteti, drugi obveznosti opravlja v zavodu). Trije obsojenci so bili vpisani v visokošolske programe (eden je bil vpisan na Fakulteto za javno upravo, vendar je z izobraževanjem prekinil, eden se je redno vpisal na Fakulteto za vede o zdravju, vendar je bil premeščen v drug zavod, eden je izredno vpisan na B2 Visoko poslovno šolo; obsojenca, ki sta imela zunaj zavodske ugodnosti, sta študijske obveznosti opravljal na fakulteti, obsojenec, ki ni pridobil zunaj zavodskih ugodnosti, se je na izpite pripravljval v zavodu). Dva obsojenca sta bila vpisana v višješolski študijski program (eden v višješolski študijski program Gostinstvo in turizem, ki ga izvaja Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, višja strokovna šola - konzultacije in izpiti so potekali v zavodu po predhodnem dogovoru, drugi v višješolski program Mehatronika, ki ga izvaja Šolski center Ptuj - predavanj in izpitov se je udeleževal v sklopu koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti in namenskih izhodov). En obsojenec se je v letu 2019 prijavil na opravljanje 5. predmeta na maturi pri Centru za dopisno izobraževanje Ljubljana. Na maturitetni izpit se je pripravljval v zavodu, en obsojenec je bil vpisan v program SSI Logistični tehnik, ki ga izvaja Cene Štupar - Center za izobraževanje Ljubljana, en obsojenec je bil vpisan v program srednjega strokovnega izobraževanja Kmetijsko-podjetniški tehnik, ki ga izvaja Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija (konzultacij in izpitov se je udeleževal v sklopu koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti in namenskih izhodov). Na POO Slovenska vas so bili 3 obsojenci vpisani v fakultetne programe (eden, ki je bil premeščen v drug zavod, je bil vpisan na dodiplomski študij prava na Evropski pravni fakulteti, dva sta bila vpisana v podiplomski študij, in sicer eden na Fakulteto za organizacijske študije, drugi pa na Kunstuniversität Graz - študijske obveznosti opravljata v sklopu koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti in namenskih izhodov). Dva obsojenca sta bila vpisana v višješolski študijski program Ekonomist, ki ga izvaja Gea College

Praznična okrasitev Polodprtega oddelka Slovenska vas

oziroma Ekonomska šola Celje, Višja strokovna šola (študijske obveznosti opravljata v sklopu koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti in namenskih izhodov).

V zavodu Celje so imeli obsojenci možnost vključitve v redno šolo in dnevno obiskovanje pouka, programe izobraževanja ob delu z obiskovanjem predavanj in samoizobraževanje z izpiti s pomočjo konzultacij na šolah. Zavod ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami: Ljudska univerza Celje, Šolski center Velenje, Šolski center Celje, Šolski center Ptuj in Srednja ekonomska šola Celje. V letu 2019 je en obsojenec opravljal zaključni izpit na Srednji šoli tehniških strok Šiška Ljubljana.

V zavodu Koper so se formalno izven zavoda izobraževali trije obsojenci – eden je preko Ljudske univerze Koper zaključeval osnovno šolo, eden je bil preko Ljudske univerze Koper vključen v program ekonomski tehnik in eden na Fakulteti za management Koper. V Oddelku Nova Gorica je en obsojenec obiskoval Univerzo na Primorskem – Fakulteto za vede o zdravju, študijski program zdravstvena nega.

V Oddelku Novo mesto je tekom celega leta potekalo računalniško opismenjevanje v Središču za samostojno učenje na Razvojno izobraževalnem centru v Novem mestu (vključenih 15 obsojencev). Na OO Ig sta dva obsojenca opravljala izpit za B kategorijo. En obsojenec je bil vpisan v drugi letnik 2. stopnje Evropske pravne fakultete v Ljubljani, en obsojenec je obiskoval predavanja za drugi letnik 1. stopnje Evropske pravne fakultete, en obsojenec je bil vpisan v Višjo šolo za telekomunikacije v prvi letnik, en obsojenec se je vpisal v prvi letnik srednje računalniške šole, en pa je bil vpisan v 4. letnik srednje ekonomske šole.

V zavodu Maribor je en obsojenec obiskoval osnovno šolo na Andragoškem zavodu Maribor, en obsojenec je obiskoval program PTI Logistika pri Javnem zavodu Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana. V Oddelku Murska Sobota sta bila dva obsojenca vključena v program za poklicnega šoferja, dva v program tujih jezikov in eden v osnovno šolo za odrasle. Na OO Rogoza se je en obsojenec vpisal v dokončanje srednje poklicne šole. Štirim obsojencem je bil omogočen vpis v Šolo vožnje za opravljanje vozniškega izpita za B in E kategorijo, enemu obsojencu je bilo omogočeno obiskovanje slikarskega tečaja, enemu je bilo omogočeno obiskovanje čebelarkega tečaja.

V zavodu Ig je bilo sedem obsojenk vključenih v formalni izobraževalni program izven zavoda – ena se je vključila v program izobraževanja odraslih, in sicer v program priprav na maturo, dve sta bili preko Javnega zavoda Cene Štupar vključeni v srednje poklicno izobraževanje (ena se je šolala za poklic bolničar – negovalec, druga pa za poklic gastronom – hotelir), ena je bila preko Izobraževalnega centra ERUDIO v Ljubljani vključena v izobraževalni program »Priprave na maturo«, ki poteka preko interneta, ena je bila evidenčno vpisana na Biotehnični center Naklo, v Višjo strokovno šolo, kjer je bila študentka II. letnika smeri naravovarstvo, ena je bila preko Javnega zavoda Cene Štupar vključena v program izobraževanja odraslih - v program administrator, ena se je vpisala za dokončanje magistrskega podiplomskega študija na Evropski pravni fakulteti v Novi Gorici.

V Prevgojnem domu Radeče sta ena mladoletnica in en mladoletnik opravljala praktični pouk obvezen za srednje poklicno in strokovno izobraževanje pri zunanjih delodajalcih.

C/ Viri financiranja izobraževanja

Program osnovne šole je brezplačen, saj sredstva zagotavlja Republika Slovenija. Izobraževanje je bilo brezplačno tudi za vse, ki so se izobraževali v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« (obsojenci so krili le stroške popravnih izpitov). V okviru omenjenega projekta so se izvajala tudi usposabljanja in certificiranja za NPK-je in so bila prav tako v celoti financirana s strani Evropskega socialnega sklada in Republike Slovenije. Izobraževalne programe izven zavoda so si zaprte osebe financirale same in s pomočjo bližnjih.

V zavodu Dob so se tečajne oblike izobraževanja izvajale v okviru projekta Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc, ki je financiran s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter Evropske unije, zato je bil tečaj Računalniška pismenost za odrasle za obsojence brezplačen. V zavodu Celje so preko Ljudske univerze Celje organizirali tečaj slovenskega jezika za tujce, ki je bil za obsojence brezplačen. En obsojenec se je

Izdelki novoletne delavnice v 1. oddelku zavoda Dob

izobraževal kot samoplačnik, vendar se je predčasno izpisal. V zavodu Koper so si štirje obsojenci sami plačevali srednješolsko in visokošolsko izobraževanje. V zavodu Ljubljana je izobraževanje HACCP potekalo v okvirju operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike in je bilo financirano s strani Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. V Oddelku Novo mesto je finančna sredstva za izobraževanje obsojencev zagotovil Razvojno izobraževalni center Novo mesto, ki je sredstva pridobil na javnih razpisih. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje brezplačno. Sredstva sta zagotavljala prevzgojni dom in javni gospodarski zavod.

D/ Motiviranje obsojencev za izobraževanje

Vsi obsojenci so seznanjeni z možnostjo izobraževanja v času prestajanja kazni zapora že v fazi sprejema. Svetovalci oz. pedagogi obsojence na podlagi že pridobljene izobrazbe in izkušenj usmerjajo v različne oblike izobraževanj že v uvodnih razgovorih in tudi v času prestajanja kazni zapora (motivacijski razgovori), prav tako so obsojenci glede izobraževanj informirani preko oglasnih desk, malih skupin, oddelčnih skupnosti. Obsojencem se poskušajo predstaviti pozitivni vidiki izobraževanj, kot na primer aktivno preživljanje prostega časa, nadgradnja znanj, pridobitev poklica, večja zaposljivost med in po prestani kazni, lažja vključitev v družbo po prestani kazni. Način motiviranja se vidi tudi v podeljevanju statusa izobraževanca, ki je z vidika podeljevanja ugodnosti enakovreden statusu delavca. V zavodu Celje tesno sodelujejo z Ljudsko univerzo Celje, ki obsojencem predstavlja različna izobraževanja ter po potrebi nudi učno pomoč. V zavodu Koper imajo obsojenci možnost individualnega svetovanja s strani Ljudske univerze Koper. V Oddelku Novo mesto so imeli pomembno vlogo pri motiviranju obsojencev tudi strokovni delavci iz Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. V prevzgojnem domu sta mladoletnike motivirala pedagoga-andragoga ter drugi strokovni delavci, skupaj z izvajalci izobraževanj. Proces motivacije se je začel že v sprejemni fazi s predstavitvijo izobraževalnih programov, ogledi delavnic in šole ter pogovori z delovnimi inštruktorji v učnih delavnicah in pedagogi-andragogi na šoli. Prav tako poteka dnevno motiviranje tako s strani vzgojne službe kot tudi s strani pravosodnih policistov.

E/ Omejitve

V programe v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« se lahko vključijo samo tisti obsojenci, ki imajo dovolj dolgo kazen, da program zaključijo do konca trajanja projekta, oziroma najkasneje do leta 2022. Posledično se obsojenci, ki so se želeli vpisati v program, ki ga zaradi krajše kazni ne bi mogli zaključiti v zavodu, ne morejo izobraževati brezplačno, zaradi česar se pojavi težava s financiranjem izobraževanja.

V nekaterih zavodih je velika težava tudi v tem, da nimajo ustreznih oz. namenskih prostorov za izobraževalne aktivnosti. Prav tako se srečujejo s težavo slabo opremljenih računalniških učilnic ali le-teh nimajo.

V zavodih, kjer obsojenci prestajajo krajše kazni, je omejitev pri izobraževanju tudi v tem, da termini pri andragoških in drugih izobraževalnih ustanovah zaradi krajših kazni pogosto časovno ne sovpadajo z obdobjem prestajanja kazni.

V nekaterih zavodih zaradi dalj časa trajajoče kadrovske stiske niso mogli izvesti nekaterih izobraževanj.

V prevzgojnem domu so se srečevali s težavami kot so: slaba opremljenost z učili in učnimi pripomočki, delovnimi stroji in napravami ter njihovo zastarelostjo, izostanki od pouka, slabo predznanje, motnje v vedenju, težave z odvisnostjo, nižje intelektualne sposobnosti, nizka in kratkotrajna motiviranost, šolanje kot ne-vrednota ter pridobivanje ustreznega zunanjega dela.

F/ Uspehi

V vseh zavodih se je projekt »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« uspešno nadaljeval.

V zavodu Dob, POO Slovenska vas in OO Puščava ponujajo šest srednješolskih programov (SPI Gastronomske in hotelske storitve, SPI Pek, SSI Gastronomija in turizem, SSI Logistični tehnik, PTI Gastronomija, PTI Logistični tehnik). Ponudbo brezplačnih srednješolskih programov lahko smatramo kot uspeh, saj je izobraževanje odraslih v teh programih zunaj zavoda plačljivo in zato mnogim zainteresiranim nedostopno; obsojenci imajo tudi možnost vključitve v številne NPK programe (v letu 2019 je bilo izvedenih 7 NPK programov).

V zavodu Koper so izvedli program NPK pomočnik kuharja, prav tako so izvajali različne sklope delovnih terapij, nadaljevali so s sodelovanjem s Policijsko postajo Koper.

V Oddelku Novo mesto so v sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto skozi celotno leto obsojencem omogočali računalniško opismenjevanje in izvedli več izobraževalnih programov, poleg tega so tako obsojencem kot pripornikom omogočali sodelovanje v ustvarjalnih delavnicah. Velik uspeh prav gotovo predstavlja velika obiskanost vseh izobraževalnih programov ter pozitiven odziv s strani zaprtih oseb.

V Oddelku Murska Sobota so sodelovali s Svetovalnim središčem Murska Sobota, ki deluje pri Ljudski univerzi Murska Sobota. Njihov svetovalec je v individualnih pogovorih obsojencem nudil brezplačne informacije in svetovanje o možnostih izobraževanja v programih za odrasle.

V prevzgojnem domu je ob stalni pomoči pedagogov-andragogov večini mladoletnikov uspelo doseči zastavljene cilje (uspešno opravljanje izpitov, zaključevanje izobraževalnih programov ali vsaj posamezne letnike oz. razrede). Vsi mladoletniki so uspešno opravili certificiranje za NPK program Pomočnik kuharja. V izobraževanje oz. delo so bili vključeni vsi mladoletniki, dodatno pa so izboljšali fleksibilnost in potrebno diferenciacijo ter utrdili zaupanje pri sodelujočih zunanjih izobraževalnih institucijah. Dva mladoletnika sta opravljala praktično usposabljanje pri zunanjem delodajalcu v okviru obveznih ur glede na program izobraževanja.

G/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

Za kontinuirano in nemoteno izvajanje predvsem formalnih oblik izobraževanja, ki bi bilo dostopno vsem obsojencem, je potrebno poiskati sistemske rešitve za področje izobraževanja odraslih v zaporih. Financiranje izobraževanj zaprtih oseb je z evropskim projektom »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« preneseno z obsojencev in zavoda na druge vire, kar pomeni več možnosti in lažjo dostopnost za obsojence. Glede na to, da izobraževanje lahko pripomore v

Zaključek projekta »Vključujemo in aktiviramo!« v ZPKZ Maribor

procesu rehabilitacije in zmanjšuje negativne učinke zapora, bi morali področju izobraževanja nameniti posebno pozornost, predvsem pa zagotoviti sredstva za kontinuirano izvajanje različnih formalnih programov. Smiselno bi bilo, da se na državni ravni poišče načine za enake možnosti zaprtih oseb na področju dostopnosti do sofinanciranja šolanja v času prestajanja kazni zapora. Glede na to, da je v naših zaporih vedno več tujcev, ki ne govorijo slovensko, bi bilo potrebno redno izvajati tečaje slovenskega jezika za tujce, katerih cilj je opismenjevanje tujcev za lažje vključevanje v zaporsko okolje v času prestajanja zaporne kazni in kasneje v vsakdanje življenje in družbo. V zavodu Dob se srečujejo s prostorsko stisko, zastarelimi učilnicami in kadrovsko podhranjenostjo. Za zagotavljanje kvalitetnega izobraževanja bi bilo potrebno urediti dodatne šolske prostore, obstoječe pa posodobiti. Glede na število obsojencev, vključenih v izobraževanje, bi bilo potrebno zagotoviti dodatno strokovno osebje.

Vzpostavitev ali izboljšanje računalniških učilnic bi ob zagotovitvi dodatnih vsebinskih elementov lahko služilo tudi študiju na daljavo.

V prevzgojnem domu se srečujejo z naslednji izzivi: vključevanje mladoletnikov v interne in zunanje tečaje, odpiranje novih možnosti delovnega usposabljanja v okoliških podjetjih, še dodatne izboljšave na področju varstva pri delu, organiziranje praktičnega pouka v sodelovanju z zunanjimi podjetji ali zavodi, postopna ureditev delavniških prostorov, pridobitev raznolikih naročil izdelkov in polizdelkov na nivoju JGZ Rinka, samooskrba zavodov in sistemsko pridobivanje naročil državnih institucij, širitev zaposlovanja mladoletnikov na vrtu, parku, na polju in v sadovnjaku ter posodobitev z učili.

3.3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

3.3.1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo osebni načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki pripravlja mnenja o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog obsojenca spremlja, po potrebi dopolnjuje njegov osebni načrt, ocenjuje in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni ter vodi upravne postopke in pripravlja potrebno dokumentacijo kot so poročila in mnenja za sodišča ter druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenilni, svetovalni), vodi potrebne evidence, z ostalimi strokovnimi delavci pripravlja letno poročilo, vodi osebni spis za obsojence, sodeluje z ostalimi strokovnimi delavci, ipd.

Vrste aktivnosti/skupinske

46

Število seans	obsojeniške			mladoletniške			skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Sestanki malih skupin	1141	75	1216	669	208	877	1810	283	2093
Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti	171	13	184	21	9	30	192	22	214
Ostale oblike	564	13	577	56	40	96	620	53	673
SKUPAJ	1876	101	1977	746	257	1003	2622	358	2980

Število aktivnosti/individualne

47

Število seans	priporniki			obsojenci		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Uvodni razgovor	623	15	638	1566	67	1633
Svetovalni razgovor	371	9	380	13313	980	14293
Informativni razgovor	1284	180	1464	28098	769	28867
Intervencije/razbremenilni	302	6	308	1974	137	2111
Učna pomoč	0	0	0	135	1	136
Ostalo	834	4	838	925	48	973
SKUPAJ	3414	214	3628	46011	2002	48013

Koncert Čuza Fešt v ZPKZ Maribor

Pedagog pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Razbremenilni razgovori, ki jih opravljajo, lahko prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in se nanašajo predvsem na stiske zaprtih oseb med prestajanjem kazni. V letu 2019 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu opravili skupno 2.980 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin 2.093, sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti je bilo 214, veliko (673) pa je bilo tudi ostalih oblik skupinskega dela. Sestanki malih skupin potekajo v vseh zavodih praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine okoli 10 obsojencev. Kot tehnike dela se uporabljajo predavanja, vodene diskusije, izpolnjevanje vprašalnikov in delovnih listov,

pogovor, interaktivne vaje, itd. Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti se praviloma odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka, ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo različne skupinske dogodke, ki pa nimajo vedno značaja kontinuiranega dela (sestanki po traktih, trening socialnih veščin, predavanja, recitali, predstavitev, razstave, tečaji, ustvarjalne delavnice, razni športni in kulturni dogodki, delavnice nenasilne komunikacije, peka palačink in pic, itd). V prevzgojnem domu potekajo male skupine vsakodnevno, vodi jih pedagog.

Individualno obliko obravnave v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in drugih oblik pristopov. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno preko prijavnice, ustno pri pravosodnih policistih ali neposredno pri pedagogu. Individualne oblike obravnave se izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu pa so v tabeli zabeležene tiste aktivnosti, ki so imele pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje pripornika, obsojenca ali mladoletnika.

V letu 2019 so pedagogi skupaj opravili 52.157 zabeleženih aktivnosti, od tega 48.013 z obsojenci in obsojenkami. Daleč največ je bilo informativnih razgovorov 30.557 (58,6 %), nato svetovalnih razgovorov 14.853 (28,5 %), ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb, razbremenilnih razgovorov je bilo 2.456 (4,7 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni, je bilo vseh skupaj 2.277 (4,4 %). Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč, tovrstnih aktivnosti je bilo 203 (0,4 %), ostalih neopredeljenih srečanj je bilo 1.811 (3,7 %).

V prevzgojnem domu je zaradi narave dela nemogoče številčno ovrednotiti vse aktivnosti v obliki razgovorov. Pedagogi so namreč tesno vpleteni v vsakodnevne aktivnosti mladostnikov v matičnih skupinah. To pomeni, da imajo mladoletniki možnost razgovora s pedagogi na vsakodnevni ravni, brez predhodne najave. Težko je številčno opredeliti tudi sodelovanje pedagogov s svojci. Razgovori (preko telefona, osebno – ob obiskih,

nadomestni zapor			mladoletniki			skupaj		
m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
6	0	6	0	0	0	2189	82	2277
15	0	15	165	0	165	13849	989	14853
28	0	28	198	0	198	29580	949	30557
2	0	2	35	0	35	2311	143	2456
0	0	0	67	0	67	202	1	203
0	0	0	0	0	0	1759	52	1811
51	0	51	465	0	465	49890	2216	52157

Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi institucijami

48

Število	priporniki			obsojenci			nadomestni zapor		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Svojci/ostali	28	0	28	1406	62	1468	5	0	5
Zunanje institucije	83	0	83	3116	79	3195	13	0	13
Ostalo	23	0	23	529	0	529	5	0	5
SKUPAJ	134	0	134	5051	141	5192	23	0	23

predhodnih najavah za razgovore) potekajo redno pri načrtovanju in preverjanju koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda. Razgovori potekajo redno tudi v obdobju, ko mladoletnik nima možnosti koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda, saj je pomembno medsebojno sodelovanje in informiranost staršev o mladoletnikovem izpolnjevanju osebnega načrta. Zato se podatki v tabeli nanašajo le na mladoletne obsojence iz zavoda Celje.

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem in obsojenkam. Od vseh 5.400 dogodkov je bilo največ sodelovanja z zunanjimi institucijami 3.300 (61,1 %), s svojci 1.527 (28,3 %) in ostalo 573 (10,6 %).

Sodelovanje s svojci in drugimi osebami poteka na več načinov, in sicer preko razgovorov v zavodu, preko telefona ali preko pisnih oblik komunikacije. S svojci in drugimi (če se s tem strinja tudi obsojenec) se razgovori opravljajo v zavodu, npr. pred pričetkom koriščenja ugodnosti, na željo obsojencev, v postopku odločanja o odobritvi dodatnih obiskovalcev, itd. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije (se posreduje oziroma pridobiva določene informacije, ki se jih nato uporablja pri nadaljnji obravnavi obsojenca), preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Najpogosteje se sodeluje s centri za socialno delo, z drugimi zavodi za prestajanje kazni zapora, z enotami za probacijo, z zavodi za zaposlovanje, domovi za starejše občane, upravnimi enotami, občinami, sodišči, zdravstvenimi institucijami, policijo, bankami, nevladnimi organizacijami, samskimi domovi, društvi, delodajalci, izobraževalnimi institucijami, veleposlaništvu, z zunanjimi delodajalci oz. delovnimi organizacijami, ambulantami za zdravljenje odvisnosti, društvi za pomoč odvisnikom in njihovim svojcem, itd.

Delovno mesto pedagoga je v veliki meri tudi uradniško delovno mesto, zato je njihovo dejansko pedagoško delo podvrženo velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Obsojenca se med prestajanjem kazni spremlja, njegovo prestajanje kazni se obravnava na t. i. spremljevalnih konferencah, na podlagi katerih lahko nastajajo tudi dodatki in spremembe osebnih načrtov obsojencev. Teh je bilo v minulem letu 9.505 (39,5 %). Drugih oblik dokumentacije, denimo poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, premestitve, prekinitve, poročila v zvezi z obravnavo pritožb, itd. je bilo 3.236

Priprava zahtevnih besedil

49

Vrsta dokumenta	priporniki			obsojenci			nadomestni zapor		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
osebni načrt/dopolnitve ON	88	0	88	8813	253	9066	15	0	15
Poročila/rnenja	128	0	128	2915	117	3032	3	0	3
Odločbe/sklepi	49	0	49	3864	255	4119	0	0	0
Ostalo	265	0	265	6643	228	6871	0	0	0
SKUPAJ	530	0	530	22235	853	23088	18	0	18

mladoletniki			skupaj		
m	ž	vsi	m	ž	vsi
26	0	26	1460	62	1527
9	0	9	3208	79	3300
16	0	16	568	0	573
51	0	51	5236	141	5400

(13,4 %). Pripravljenih je bilo tudi 4.206 (17,5 %) odločb in sklepov. Pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, dovolilnic, seznamov dovoljenih obiskovalcev in dopisovalcev, uradnih zaznamkov, razne poizvedbe, itd. Tovrstnih dokumentov je bilo 7.136 (29,6 %).

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil (24.083) kaže, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z administrativnimi in upravnimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost intenzivnejšega izvajanja neposrednih pedagoških aktivnosti z zaprtimi osebami. Cilj je, da si prizadevamo za spremembe predpisov v smeri zmanjševanja administriranja.

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovala športno-rekreativne dejavnosti, pomembno vlogo so imele tudi najrazličnejše ustvarjalne dejavnosti.

Prostočasne dejavnosti predstavljajo zelo pomemben del vsakdana obsojencev v času prestajanja kazni zopora, še posebej pri mladoletnikih. Prostočasne dejavnosti omogočajo aktivno preživljanje časa, priložnost za ustvarjanje in pozitivno samopotrjevanje, sproščanje napetosti in zmanjšanje razlikovanj na podlagi kulturnih, etičnih, verskih in socialnih dimenzij življenj mladostnikov.

Tudi v letu 2019 je bilo namenjene veliko skrbi za organizacijo prostočnih aktivnosti. Veliko je bilo športnih, kulturno umetniških, glasbenih in drugih dogodkov. Pri tem so zavodi krepili vezi in sodelovali z okoljem. Ob tem je pomemben poudarek, da poleg osnovnih in prednostnih nalog, organizacija tovrstnih aktivnosti predstavlja dodatno delo, ki ga zaposleni zagotavljajo, kljub siceršnji preobremenjenosti.

mladoletniki			skupaj		
m	ž	vsi	m	ž	vsi
293	43	336	9194	296	9505
66	7	73	3109	124	3236
32	6	38	3945	261	4206
0	0	0	6908	228	7136
391	56	447	23156	909	24083

Nakit, ki so ga v sklopu delovne terapije izdelale zaprte v ZPKZ Ig

Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (JAK) je v letu 2019 v ZPKZ Dob pri Mirni, ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Ig, ZPKZ Maribor in ZPMZKZ Celje izvajala projekt »Vključujemo in aktiviramo!«, ki ga sofinancira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Namen projekta je razvoj in izvajanje interdisciplinarnih programov socialne aktivacije za obsojence. Cilj projekta je približevanje trgu dela z vključitvijo kulturne komponente. Obsojenci so skozi program, utemeljen na ustvarjalnosti in kulturi, pridobili znanje in kompetence, s katerimi bi se v prvi vrsti lažje socialno aktivirali in posledično vključili na trg dela. Vsebinsko se je program odvijal skozi zgodbe knjig priznanih slovenskih avtorjev, preko katerih so obsojence popeljali strokovno podkovani mentorji skupaj z drugimi strokovnjaki z različnih področij - slovenski pisatelji, prevajalci, ilustratorji in drugi strokovnjaki s področja knjige. Program se je odvijal skozi več modulov.

A/ Organizirane prostočasne dejavnosti v zavodu

V vseh zavodih so se obsojenci in mladoletniki preko celega leta vsakodnevno vključevali v različne športne aktivnosti (fitnes, mali nogomet, košarka, namizni tenis, odbojka, balinanje, šah, biljard, pikado, badminton, rolanje, kolesarjenje, tek, sprehodi), organizirani so bili različni turnirji (šah, balinanje, namizni tenis, nogomet, odbojka). V zavodu Dob so organizirali dve nogometni tekmi med ZPKZ Dob in ZPMZKZ Celje in znotraj posameznih oddelkov več tekem v nogometu, košarki in namiznemu tenisu. Na POO Slovenska vas so organizirali dva pohoda in dva šahovska turnirja. V zavodu Celje so organizirali športne igre v zavodski dvorani. V zavodu Koper so organizirali tekme v malem nogometu, enkrat z ekipo Veterani iz Pirana ter enkrat med obsojenci zaprtega in polodprtega oddelka. Organizirali so tudi šahovski turnir. V Oddelku Nova Gorica so izvedli športni dan in turnir v namiznem tenisu. V zavodu Ljubljana so organizirali turnirja v namiznem tenisu in šahu. V zavodu Maribor so organizirali dva šahovska turnirja, v Oddelku Murska Sobota pa so izvedli tekmovanje v šahu, namiznem tenisu in košarki.

V vseh zavodih so bile organizirane različne ustvarjalne delavnice (izdelava novoletnih okraskov, čestitk in okraševanje oddelka, slikanje in drugo).

V zavodu Dob je bilo v prostočasne dejavnosti vključenih 13 obsojencev, ki so se lahko vključevali v različne dejavnosti (slikanje, modelarstvo, modeliranje z glino, fimo maso, mavcem, enostavna dela – čiščenje okolice in prostorov, urejanje gredic, učenje v sklopu izobraževanja). V individualno igranje inštrumenta (harmonika, bobni, bas kitara, kitara, klaviature) je bilo tekom leta vključenih 15 obsojencev. V okviru sodelovanja v projektu »Noč knjige« je bilo obsojencem omogočeno individualno branje knjig v dnevnih prostorih do polnoči po vseh oddelkih. V oddelkih zavoda je bilo izvedenih več kuharskih delavnic (peka palačink in pic). V zavodu Celje so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje izvajali različne ustvarjalne delavnice. V organizaciji zavoda so imeli glasbeno delavnico in uporabo internetne učilnice. Pripravili so tudi različne kulturne dejavnosti. V

Nogometna tekma med obsojenci zavoda Dob in Celje

Šahovski turnir v mariborskem zaporu

Oddelku Nova Gorica so organizirali spomladanski in jesenski piknik. Organizirali so tudi peko palačink in čajanko. V zavodu Ljubljana so preko celega leta potekale ustvarjalne delavnice za pripornike. Obsojenci so se udeleževali prostovoljnega dela na zavodskem vrtu. V Oddelku Novo mesto so se izvajale delavnice z različno tematiko v okviru programa Vseživljenjskega učenja. Tudi v zavodu Maribor je bilo obsojencem v okviru sodelovanja v projektu »Noč knjige« omogočeno individualno branje knjig v skupnih prostorih do polnoči. Potekal je že šesti »Čuzafest« v organizaciji KUD SOS, sodelovali so na Živi knjižnici v okviru Art Campa na festivalu Lent. V Oddelku Murska Sobota je potekala ustvarjalna delavnica, ki jo je vodila pravosodna policistka. Ob kulturnem prazniku so organizirali literarno uro v obliki branja in deklamiranja Prešernove poezije. V oddelku Rogoza so organizirali kosanje piknik in ustvarjalne delavnice. V zavodu Ig je potekal sklop predavaj o jogi, sklop filmskih delavnic in druženje obsojenk s študentkami Pedagoške fakultete. V PD Radeče so prostočasne dejavnosti pomembna sestavina vzgojnega programa, vključitev vsaj v eno pa obvezna sestavina osebnega načrta. Mladoletniki so imeli možnost vključitve v športne, likovno-kreativne, planinske, vrtnarske, naravoslovne ali novinarske dejavnosti. Organizirana je bila tudi kuharska delavnica in tradicionalni dan odprtih vrat, za mladoletnike pa so različne socialno-interakcijske in družabne igre organizirale tudi študentke Pedagoške fakultete.

B/ Vključevanje obsojencev v prostočasne dejavnosti izven zavoda

Na POO Slovenska vas so pod vodstvom strokovnih delavcev za obsojence realizirali dva pohoda. V zavodu Celje so pod vodstvom strokovnih delavcev organizirali skupinski pohod za obsojence. Udeležili so se prijateljske nogometne tekme v zavodu Dob, tekme smučarskih skokov v Planici in čistilne akcije Mestne občine Celje. Ogledali so si knjižnico Celje, nogometno tekmo, celjski grad. Skupaj s PD Radeče so šli na pohod. V zavodu Koper so za obsojence organizirali plavanje v morju. V Oddelku Nova Gorica so se obsojenci udeležili pohoda na Škarbijel in se kopali v reki Soči. V Oddelku Novo mesto so obsojenci obiskovali različne prireditve na RIC Novo mesto.

V zavodu Maribor so še četrto leto sodelovali v Živi knjižnici. V sodelovanju z Mladinskim kulturnim centrom Maribor so odprli razstavo izdelkov, ki so nastali v delovni terapiji (»Čuza art dan«). En obsojenec je sodeloval na Slovenskem knjižnem sejmu na dogodku Debatna kavarna (v sklopu projekta »Vključujemo in aktiviramo!«). V Oddelku Murska Sobota je enkrat tedensko potekala rekreacija obsojencev na igrišču športnega društva Partizan. V Galeriji Ante Trstenjak so si obsojenci ogledali razstavo likovnih del, ki so jih ustvarili obsojenci iz zavoda Dob ter sodelovali v kiparski delavnici. V OO Rogoza so se obsojenci udeleževali igranja nogometa na malem igrišču v kraju Rogoza in na velikem igrišču Športnega parka Rogoza. Udeležili so se tudi prireditve Živa knjižnica. V Prevezgojnim domu Radeče so se mladoletniki vključevali v športne

Poletni pohod mladoletnikov PD Radeče

V ZPKZ Maribor so sodelovali v projektu Živa knjižnica, ki je potekal na Festivalu Lent

aktivnosti (nogometna in košarkarska tekma na Gimnaziji Celje Center, ogled ribogojnice, nogometni tekmi v VIZ Logatec in ZPMZKZ Celje, tridnevni tabor na Magolniku, kopanje na letnem bazenu v Radečah), se udeleževali različnih prireditev (ogled smučarskih poletov v Planici, ogled gledališke predstave v Kulturnem domu Radeče, ogled arheološkega najdišča v Celju).

C/ Gostovanja zunanjih ustvarjalcev v zavodu

V zavodih Dob (mentor Matjaž Pikalo), Ljubljana (mentorica Stanka Hrastelj), Maribor (mentor Tone Partljič), Ig (mentorica Suzana Tratnik) in Celje (mentor Žiga Valetič) je preko celega leta potekal projekt »Vključujemo in aktiviramo!« v sklopu katerega so zavode in prevzgojni dom obiskali številni gosti.

V zavodu Dob so si ogledali komedijo »Čefurji raus!« v izvedbi igralca Aleksandra Rajakovića. V zavodu Maribor je potekal šesti »Čuzafešt« s kantavtorjema Elvisom Berljakom in Janijem Kovačičem. Organizirali so božično-novoletni koncert, kjer sta nastopili Vokalna skupina Vivere in duo Akustični orgazem. V sklopu projekta »Noč knjige« so jih obiskali pesnik Marko Kravos, pisatelja Bogdan Biščak in Orlando Uršič, kitarista David Rebernik in Martin Uršič ter novinarka Pia Prebevšek. V Oddelku Murska Sobota so ob koncu leta organizirali družabno srečanje z dijaki soboške gimnazije, ki so za obsojence pripravili glasbeni program. V Odprtem oddelku Rogoza so gostili pesnico Sonjo Verboten. V zavodu Ig je Skupnost za zavest Krišne izvajala predavanja o jogi. Režiserka Maja Prettner je vodila filmsko delavnico. Maja 2019 so se študentke Pedagoške fakultete ob glasbi in družabnih igrah družile z obsojenkami. V Prevzgojnem domu Radeče so prostovoljci društva Ekvator organizirali tematske pogovore in ogled filmov na temo spolnih stereotipov.

D/ Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice, izobraževalne ustanove in posamezniki. Za izposajo in vračanje knjig so skrbeli zaposleni in zaprte osebe same.

Težava zavodskih knjižnic je v pomanjkanju novejših knjig in drugih knjižnih enot. V zavodu Dob so imeli ob koncu leta 9.713 tiskanih knjig; tekom leta so v obliki donacij prejeli 388 knjig in 605 revij ter 4 stripe. V zavodu Celje so zelo dobro sodelovali z Osrednjo knjižnico v Celju, kjer so si mesečno izposodili od 40 do 70 knjižnih gradiv. Dobrodošla je bila tudi izposoja strokovnih knjig, ki jih obsojenci potrebujejo pri izobraževanju. Novembra 2019 se je pričela na novo vzpostavljati zavodska knjižnica.

Pohod obsojencev zavoda Dob

Koncert Zlatka v sklopu projekta »Vključujemo in aktiviramo!« v celjskem zaporu

V zavodu Koper imajo na voljo okoli 5.800 knjig. Imajo tudi t. i. »premično zbirko« Osrednje knjižnice Srečka Vilharja (gre za knjige, ki jih je osrednja knjižnica odpisala), poleg tega je bila obsojencem omogočena tudi izposoja preko Osrednje knjižnice Srečka Vilharja. V zavodu Ljubljana imajo na voljo preko 6.000 knjižnih enot. V Oddelku Novo mesto je bila zaprtim osebam zagotovljena izposoja knjig v zavodski knjižnici ter izposoja knjig in ostalega gradiva iz Knjižnice Mirana Jarca. V zavodu Maribor imajo preko 4.000 knjižnih enot, pri posodabljanju knjižnične zbirke sodelujejo z društvom Ciproš iz Maribora. V Oddelku Murska Sobota sodelujejo s Pokrajinsko in študijsko knjižnico v Murski Soboti. Na OO Rogoza imajo knjižnico z nekaj več kot 1.000 enotami. V zavodu Ig razpolagajo s približno 7.000 knjigami, v zavod je enkrat mesečno prihajala tudi potujoča knjižnica (Mestna knjižnica Ljubljana); v času poletnih in jesenskih mesecih so organizirali t. i. knjižnico pod krošnjami (knjige so bile na voljo za branje v zavodskem parku). V prevzgojnem domu Radeče imajo okrog 3.500 enot knjižnega gradiva, sodelujejo pa tudi z Mestno knjižnico Radeče.

E/ Zavodski časopisi

Namen časopisov je predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu, kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Izdajanje zavodskih glasil je v zadnjih letih nekoliko zamrlo. Razlogi za to so v pomanjkanju interesa, idej, pa tudi pomanjkanju časa za organizacijo tovrstnih aktivnosti. V zavodu Dob so izdali celoletno številko zavodskega časopisa Razpotja, v zavodu Celje celoletno številko zavodskega časopisa Sončnica, na OO Rogoza so izdali dve številki časopisa V parku, v prevzgojnem domu sta bili izdani dve številki zavodskega časopisa Grajske novice, v zavodu Koper pa so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Koper izdali časopis Complic journal.

F/ Omejitve

V zavodih se srečujejo s težavami glede zagotavljanja materiala za tovrstne aktivnosti ter pomanjkanjem osnovnih pripomočkov, pa tudi s kadrovskimi težavami, s prostorsko stisko in dejstvom, da na voljo ni dovolj primernih prostorov.

G/ Uspehi

V letu 2019 je potekalo veliko dogodkov, preko katerih so se zavodi povezovali z zunanjim okoljem. Preko povezovanja z bližnjo okolico so uspeli predstaviti tako zaprte osebe kot tudi del aktivnosti, ki potekajo v zavodih (pohodi v bližnjo okolico, projekti v zavodih z zunanjimi gosti, itn.) Poleg tega so bile v zavodih izpeljane še številne druge aktivnosti. V zavodu Dob se je povečal odkup izdelkov med obsojenci. V zavodih Dob, Ljubljana, Maribor, Ig in Celje so v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo izpeljali projekt »Vključujemo in aktiviramo!«. Zavod Celje in Prevzgojni dom Radeče sta skupaj izvedla dva vodena planinska pohoda. V OO Rogoza so obsojenci s strokovnima delavcema prenovili sobo za obiske. V zavodu Ig so izdelali veliko kosov unikatnega nakita in modnih dodatkov, ki so jih predstavili na prireditvi »Dogodek poletja«.

H/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

Tudi v prihodnje se bo zasledovalo cilj čim več sodelovanja z zunanjimi ustanovami in v povezavi s tem vključevanja v projekte, razvijanja kulturne dejavnosti, slikarskih tečajev, srečanj s pesniki, pisatelji, popotniki, igralci itd., različnih športnih dogodkov, ustanoviti glasbeno skupino, filmski krožek, organizirati koncerte in drugo. Potrebno bi bilo izobraževanje zaposlenih na področju prostočasnih aktivnosti in na področju specialnih oblik dela. S strani zaposlenih je bila izražena potreba, da se v vseh zavodih zaposli ustrezno usposobljenega delavca, ki bi se ukvarjal izključno z organiziranjem in izvajanjem prostočasnih dejavnosti. Nekateri zavodi opozarjajo na ureditev zunanjih površin za športne dejavnosti. Poudarjajo, da je nujno potrebno povezovanje zavodov, izmenjava idej, metod dela in skupna strategija zavodov. Opozarjajo še, da bi bilo nujno potrebno urediti možnost prodaje izdelkov, ki nastanejo v okviru prostočasnih dejavnosti. V zavodu Dob bodo v prihodnjem letu proučili možnost povezovanja in sodelovanja z lokalno skupnostjo v okviru morebitne izdelave izdelkov po naročilu.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problematike. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2019

(50)

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	43	662	705	45	593	638	1	10	11	89	1265	1354
kontinuirane obravnave	42	219	261	22	999	1021	74	122	196	138	1340	1478
krizne intervence	1	38	39	1	112	113	8	22	30	10	172	182
razbrem. razgovori	179	381	560	231	492	723	0	17	17	410	890	1300
informativni razgovori	22	1460	1482	11	381	392	2	20	22	35	1861	1896
SKUPAJ	287	2760	3047	310	2577	2887	85	191	276	682	5528	6210

V letu 2019 so psihologi opravili 1.354 uvodnih razgovorov, od tega 705 (52,1 %) s priporniki, 638 (47,1 %) z obsojenci ter 11 (0,8 %) z mladoletniki. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 25,7 % večje od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 6.210 seans, kar je 34,6 % več kot v letu 2018. V 182 primerih je šlo za krizne intervence, ki se izvajajo ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.300 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

433 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.478 razgovorov, kar je za 10,8 % seans več kot v letu poprej. Na število seans, poleg posameznikove psihološke problematike, vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 1.896 informativnih razgovorov, kar je za 56,3 % več kot v letu poprej.

Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2019

(51)

Število oseb	priporniki			obsojenci			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	3	136	139	7	273	280	4	10	14	14	419	433
intervence	1	35	36	1	92	93	2	14	16	4	141	145
razgovori	55	838	893	78	955	1033	4	32	36	137	1825	1962
SKUPAJ	59	1009	1068	86	1320	1406	4	32	36	149	2361	2510

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 2.510 zaprtih oseb. Od tega je imelo 1.068 osebi status pripornika (42,5 %), 1.406 je bilo obsojencev (56 %) in 36 mladoletnikov (1,4 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 433 oseb, med njimi 139 pripornikov, 280 obsojencev in 14 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 145 oseb, med njimi 16 mladoletnih.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov, se je povečalo za 27,7 %, pri čemer se je število vseh opravljenih razgovorov povečalo za 34,6 %. Število informativnih razgovorov se je povečalo za 56,3 %, število razbremenilnih razgovorov za 52,9 %, število uvodnih razgovorov za 25,7 %, število seans kontinuiranih obravnav pa za 10,8 %.

Število kriznih intervenc se je povečalo za 29,1 %. Število oseb, ki so bile interventno obravnavane pa za 34,3 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane, se je povečalo za 34,5 %. Povprečna obravnava je trajala 3,4 seanse.

V letu 2019 je prišlo v stik s psihologom 545 zaprtih oseb več kot leto poprej, z njimi pa je bilo opravljeno skupno 1.595 več seans.

Zaradi velikega naraščanja števila pripornikov, predvsem pripornikov tujcev, so psihologi z njimi opravili 65,6 % več razgovorov kot v letu poprej. Največji porast beležimo pri informativnih, razbremenilnih in uvodnih razgovorih, nasprotno se je število seans kontinuirane obravnave pri pripornikih zmanjšalo. Pri nekaterih razgovorih so bili zaradi velikih jezikovnih ovir potrebni tolmači.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je v zavodu Dob pri Mirni kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekale enkrat tedensko. V to obliko dela je bilo vključenih skupaj 20 obsojencev. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce, je potekala redno. Psihologi so se v letu 2019 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije.

Kadrovska zasedenost s psihologi je bila v letu 2019 nekoliko boljša kot leto poprej, a še vedno ne zadostna. Poleg tega so nekateri psihologi opravljali tudi delo matičnega pedagoga.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ PRI SOCIALNEM VKLJUČEVANJU PO ODPUSTU

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2019 so socialni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 52,7 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v osmih zavodih za prestajanje kazni zapora, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig). Socialna pomoč pripornikom se je v primerjavi z letom poprej zmanjšala za 8,5 %, vendar je bila obravnavana socialna problematika kompleksnejša. Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo,

delovnimi in stanovanjskimi organizacijami ter razreševanje slabega materialnega stanja. Pomoč zajema tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori ter motivacijskimi razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi.

Med izvrševanjem pripora je bil v 99 primerih (18,4 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, z izobraževalnimi institucijami, upravnimi enotami, humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije.

V letu 2019 je bila pri socialni obravnavi pripornikov najbolj izpostavljena problematika urejanje oblačil, predvsem sezonskih, ter težava pri sporazumevanju. Povečalo se je namreč število pripornikov tujcev, ki prihajajo iz držav daljnega vzhoda in Afrike in ki ne razumejo kakšnega od svetovnih jezikov. Oblačila in obutev so zavodi zagotavljali predvsem s pomočjo humanitarnih organizacij. Najpogostejša ovira pri reševanju akutnih socialnih težav pripornikov predstavlja odobritev obiska pristojnega centra za socialno delo s strani sodišča in s tem povezano čakanje za izdajo dovoljenja.

3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2019 so socialni delavci v sprejemnem obdobju v okviru ocene potreb in tveganj ter priprave osebnega načrta izdelali načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami za 88,8 % obsojencev in mladoletnikov. Pri 17,3 % obsojencih in mladoletnikih so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči. 6 obsojencev ali 0,4 % vseh novo sprejetih obsojencev je odklonilo socialno obravnavo v zavodu.

Za obsojence, obsojene na kazen zapora na način, da še naprej delajo ali se izobražujejo in prebivajo doma, razen v prostih dnevih, praviloma ob koncu tedna (4. odstavek 86. čl. KZ-1), ter za tujce z izgonom, je bil načrt socialnega vključevanja izdelan v omejenem obsegu.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi podatki iz uradnih evidenc centrov za socialno delo. V sprejemnem obdobju je bilo v letu 2019 na pristojne centre za socialno delo posredovanih 621 zaprosil za podatke iz uradnih evidenc, prejeli smo jih za 546 ali 40,5 % na novo sprejetih obsojencev in mladoletnikov z izdelanim načrtom socialnega vključevanja po odpustu. Zavodi podatkov centrov niso naprošali za obsojence tujce in za tiste s kratkimi kaznimi. 224 ali 14,7 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev, kar je za 7,9 % več kot v predhodnem letu.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti, financiranje nekaterih oblik izobraževanja ter usmerjanje v različne zunanje obravnave z namenom reševanja njihovih težav.

543 ali 35,7 % na novo sprejetih obsojencev v letu 2019 je imelo skupno 848 mladoletnih otrok. Število novo sprejetih obsojencev z mladoletnimi otroci se je v primerjavi z predhodnim letom povečalo za 5,2 %. Generalni urad je v sodelovanju z Direktoratom za družino, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, intenzivno vodil aktivnosti za izvajanje pilotne izvedbe treninga starševskih veščin za obsojence z mladoletnimi otroci.

Pilotna programa treninga starševskih veščin sta se v letu 2019 izvajala v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni in v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig, v obdobju od meseca januarja do junija. Ugotovljeno je bilo, da je pri zaprtih osebah postopoma naraščala kritičnost do svojega znanja glede starševskih veščin, kakor tudi samozaupanje, ki je pomemben element motivacije za spremembe. Udeleženci so ocenili, da imajo ob koncu programa več znanja o tem, kako lahko kvalitetno preživijo čas z otroki, kako naj se z njimi primerno igrajo, kako naj jim pomagajo, ko so jezni in ko jih je strah, kako naj ravnajo ob otrokovem neprimernem vedenju, kako otroku pokažejo, da ga imajo radi in na kakšen način se lahko bolj sproščeno veselijo in zabavajo z otroki. Na zaključnem srečanju so vsi prisotni udeleženci povedali, da so pridobili nova znanja / kompetence za vzgojo svojih otrok. Cilj Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij je tudi v bodoče omogočiti možnost obsojencem, da krepijo starševske veščine tudi v času prestajanja kazni zapora ter vzdržujejo in izboljšajo odnose in stike s svojimi otroki.

Pomembno vlogo pri delu z zunanjimi institucijami in pri reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela je v primerjavi z lanskim letom ostal na isti ravni. V letu 2019 so socialni delavci opravili skupno 307 obiskov na terenu (96 obiskov na centrih za socialno delo, 12 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 19 na zavodih za zaposlovanje ter 180 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice, porodnišnice ipd. Največ terenskega dela so opravili v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje (52), v zavodu Maribor (42) ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob (38).

Med prestajanjem kazni zapora oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1.348 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 627 ali 46, 5% potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 900 ali 66,7 % pri reševanju materialne stiske. V primerjavi z lanskim letom se je pomoč pri urejanju stikov z družino povečala za 26,9 %, pomoč pri reševanju materialne stiske pa za 9,8 %.

3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami

(52)

Naziv/vrsta ustanove	Število stikov
centri za socialno delo	2136
zavodi za zaposlovanje	291
delovne organizacije	394
Rdeči križ in Karitas	337
zdravstvene ustanove	145
izobraževalne ustanove	190
stanovanjske organizacije	199
ZPIZ	48
domovi za starejše občane	21
samski domovi	192
drugo	619
SKUPAJ	4572

Zavod Koper so v okviru festivala *Plavajoči grad* obiskali glasbeniki

Zavodi so v letu 2019 pri izvajanju načrtov socialnega vključevanja največ sodelovali s centri za socialno delo (46,7 %), ter z drugimi institucijami (13,5 %). Sodelovanje s centri za socialno delo je s strani zavodov ocenjeno kot dobro in ustrezno. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2019 sledijo delovne organizacije, druge vladne in nevladne organizacije ter humanitarne organizacije (22,5 %). Delež stikov z izobraževalnimi organizacijami se je v primerjavi z lanskim letom nekoliko znižal, kar gre pripisati večji ponudbi izobraževanj, ki se izvajajo v zavodih za prestajanje kazni zapora.

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpustu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 328 obiskov socialnih delavcev centrov za socialno delo in 250 obiskov drugih oseb iz organizacij in društev, ki lahko vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem (Zavod RS za zaposlovanje, upravne enote, varne hiše, Društvo Projekt človek, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Zrno, Kralji ulice, Inštitut Vir, Karitas, varne hiše, materinski domovi, Društvo katapult, Skupnost srečanje, Drog art, Društvo Stigma, Društvo Ars Viate, Društvo Ekvator, Šent, Anonimni alkoholiki, delodajalci, zavetišča za brezdomce in drugi).

Za 85 obsojencev, ki so bili obsojeni zaradi kaznivega dejanja nasilja v družini, so na pobudo zavodov za prestajanje kazni zapora, pristojni centri za socialno delo organizirali multidisciplinarni tim za namen načrtovanja pomoči in zaščite žrtvam nasilja v družini. Za sklic multidisciplinarnega tima so zavodi podali predlog v primerih načrtovanja zunaj zavodskih ugodnosti ali odpusta obsojenca.

Pohvaliti je potrebno prakso sodelovanja s centri za socialno delo. Predstavniki zavodov za prestajanje kazni zapora in centrov za socialno delo se enkrat ali dvakrat letno redno srečujejo na skupnih delovnih srečanjih, ki jih organizirata Generalni urad in Skupnost centrov za socialno delo Slovenije. Na delovnih srečanjih, ki so tudi izobraževalne narave, se sproti rešujejo eventualne težave, ki se v praksi pojavljajo pri načrtovanju socialnega vključevanja obsojencev po odpustu s prestajanja kazni zapora.

3. 5. 2. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pri procesu socialnega vključevanja obsojenca po odpustu poleg zavoda sodelujejo centri za socialno delo, ki za vsakega obsojenca pripravijo program potrebnih ukrepov za pomoč po odpustu. Pogosto želje ter pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1.499 odpuščenih je 528 obsojencev oziroma 35,2 %, mesec dni pred odpustom zaprosilo za izredno socialno pomoč ob odpustu. Gre za obsojence brez materialnih sredstev, ki jim v času prestajanja kazni zapora nismo uspeli zagotoviti zaposlitve. Nekateri so bili na zdravstvenem pregledu ocenjeni kot nezmožni za delo zaradi zdravstvenih težav, drugim zaradi pomanjkanja dela v zavodu ni bilo mogoče zagotoviti ustreznega dela.

V zavodih so socialni delavci v letu 2019 pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V »Skupinah pred odpustom« so obsojenci prejeli zloženke z najpomembnejšimi informacijami, ki so jim v pomoč pri lažjem vključevanju v družbo po prestani kazni zapora. V letu 2019 so v zavodih opravili 297 strokovnih timov s pristojnimi centri za socialno delo zaradi priprave programa potrebnih ukrepov za pomoč obsojencu po prestani kazni zapora. Za pripravo pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom je bilo opravljenih 48 koordinacij s probacijskimi enotami, ki so nato v času pogojnega odpusta izvajali varstveno nadzorstvo. Za 16 obsojencev je bil predlagano varstveno nadzorstvo zaradi nadaljnje obravnave odvisnosti od psihoaktivnih snovi, za 11 obsojencev zaradi obravnave nasilja, za 3 obsojence zaradi nadaljnje obravnave odvisnosti od alkohola. Za ostale obsojence je bilo predlagano varstveno nadzorstvo s svetovanjem in spremljanjem na pristojnih probacijskih enotah, vključitve v nadaljnje psihiatrične obravnave, psihološke pomoči in obravnave odvisnosti od iger na srečo, svetovanja glede medsebojnih odnosov in drugega svetovanja. Za 5 obsojencev je bilo predlagano varstveno nadzorstvo brez navodil.

345 oziroma 23 % vseh odpuščenih obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe aktivnega iskanja zaposlitve. Zaposliti se je uspelo 13 obsojencem, tako da so že pred odpustom sklenili pogodbo o zaposlitvi - 6 obsojencev iz Odprtega oddelka Ig, 3 iz Odprtega oddelka Rogoza, 1 obsojenec iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor, 1 obsojenec iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper in 2 obsojenca iz Oddelka Nova Gorica. Največ prijav na Zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Maribor (182), v Oddelku Novo mesto (59) in v Odprtem oddelku Ig (27).

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev ter predvsem želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2019 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 25 %, podobno kot leto poprej. Od 345 obsojencev ali mladoletnikov se je preko Zavoda za zaposlovanje uspelo zaposliti 13 obsojencev v obdobju 6 mesecev pred odpustom, kar je za 1,5 % več kot v predhodnem letu. 78 obsojencev se je v času prestajanja kazni zapora zaposlilo pri pravnih in fizičnih osebah zunaj zavoda, v skladu z 52. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. V Prevezgojnim domu Radeče si po prenehanju ukrepu nihče ni uspel zagotoviti zaposlitve, zavodu Celje je zagotovljeno zaposlitev imelo le 3 % odpuščenih obsojencev. Največ oseb z urejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz Odprtega oddelka Rogoza (73,3 %), Odprtega oddelku Puščava (66,6 %), Odprtega oddelka Ig (59,6 %) in Polodprtega oddelka Slovenska vas (59,3 %).

Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2019

(53)

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	16	5,2
POO Slov. vas	19	59,3
OO Puščava	10	66,6
Ig	13	14,6
Celje	3	3
Koper	78	43
N. Gorica	5	8,6
Ljubljana	21	30
N. mesto	70	52,2
OO Ig	31	59,6
Maribor	70	26,5
M. Sobota	7	9,3
OO Rogoza	34	73,3
Radeče	0	0
SKUPNO	376	25

Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2019

(54)

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na ZRSZ	28,3
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na ZRSZ	25,5
tujci	18,7
zdravstveni razlogi	3,4
vključeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,9
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	3,8
upokojenci	3,3
vključeni v redno izobraževanje	2
drugo	14,1

Delež odpuščenih obsojencev (75 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, je v primerjavi z letom poprej ostal na isti ravni. Več težav pri iskanju zaposlitve je bilo pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 224 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi je zaradi nastopa kazni zapora ali prestajanja vzgojnega ukrepa, nastanitev izgubilo 134 obsojencev ali 8,8 % novo sprejetih obsojencev, kar je za 3,1 % več kot leto poprej. 6 obsojencev v letu 2019 ni imelo urejene nastanitve po prestani kazni, le-ti so odklanjali pomoč zavoda ali pristojnega centra za socialno delo. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2019 potrebovalo 98 obsojencev.

65,3 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, kar je za 10 % manj kot leto poprej. Drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo, stanovanjskih organizacij in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu so v primerjavi s predhodnim letom podobne. Perspektivno gledano je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane strategije ali vizije in zato obsojene osebe s svojim socialnim statusom nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence brez stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji. Za obsojence, ki so potrebovali pomoč pri urejanju nastanitve, so se zavodi po pomoč obračali tudi na zavetišča za brezdomce, najemniške sobe in samske domove.

Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2019

(55)

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	65,3
pri sorodnikih	8,6
v podnajemniški sobi	7,6
v samskem domu	1,3
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,8
v prehodnem domu za tujce	0,7
v domu za starejše občane	0
v zavetišču za brezdomce	3,1
neurejena nastanitev	0,4
drugo	12,2

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (437 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. Večina zaposlenih obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranem delu depozita, kjer se hrani določen delež pridobljene nagrade za delo za namen preživetja po prestani kazni zapora. Ker vsem obsojencem glede na zmožnosti zavodov ni mogoče zagotoviti ustreznih zaposlitev, se delež obsojencev brez privarčevanih sredstev povečuje. Za izredno denarno socialno pomoč ob odpustu je v zadnjem mesecu pred odpustom zaprosilo 528 obsojencev ali (35,2 %). 714 ali 55 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč. 203 odpuščenih tujcev si je urejalo materialno stanje s pomočjo svojcev.

V letu 2019 so se socialni delavci pri pripravi in urejanju odpusta srečevali predvsem s težavo izplačevanja izrednih denarnih socialnih pomoči ob odpustu. Ker obsojenci zaradi prestajanja kazni zapora niso imeli odprtega transakcijskega bančnega računa za nakazilo ali so ga imeli blokiranega zaradi dolgov in izvršb, jim večina bank zaradi nakazila ni želela odpreti računa za nakazilo socialnega transferja. S sodelovanjem s Skupnostjo centrov za socialno delo in pristojnim ministrstvom si po navodilu Banke Slovenije tovrstni obsojenci za potrebe nakazila denarnega transferja zdaj lahko na banki odprejo osnovni plačilni račun. Težave so se pojavile tudi pri izdelovanju osebnega dokumenta, predvsem za obsojence, ki so v času prestajanja kazni zapora brez sredstev.

3. 5. 3. 4. Prostovoljno delo z obsojenci

V letu 2019 je imel samo en obsojenec prostovoljca. Prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja obsojencev v obliki svetovanja za lažjo socialno vključevanje v družbo po prestani kazni zapora. Prostovoljno svetovanje temelji na vrednostni komunikaciji z obsojeno zaprto osebo in na pristnem medčloveškem odnosu, preko katerega si obsojenci pridobivajo moč in motivacijo za uspešnejšo socialno vključevanje v lokalno okolje po prestani kazni.

3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca

Socialni delavci so v letu 2019 opravili 14.666 razgovorov, od tega 1.964 uvodnih razgovorov, 4.627 svetovalno-motivacijskih razgovorov, 6.591 informativnih razgovorov, 1.484 razbremenilnih razgovorov in 244 ostalih razgovorov, ki so se nanašali na prestajanje kazni zapora, reševanje socialne problematike in priprave na odpust ter vključevanje v družbo. Največ razgovorov so opravili z obsojenci (11.757). Pri tem je potrebno poudariti, da gre za število razgovorov strokovnih socialnih delavcev. Vsak zavod ali njegov oddelek nima zaposlenega socialnega delavca, zato socialno vključevanje in priprave na odpust opravljajo strokovni delavci pedagogi.

(56)

Število razgovorov	priporniki	obsojenci	mladoletniki	skupaj
uvodni razgovori	430	1532	2	1964
svetovalno/ motivacijski razgovori	896	3727	4	4627
informativni razgovori	1025	5207	8	6591
razbremenilni razgovori	185	1291	8	1484

3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA

Zdravstveno oskrbo na primarni ravni zaprtim osebam zagotavljajo zdravstveni domovi v okviru javne zdravstvene mreže na območjih zavodov, pri čemer sodelovanje poteka v skladu z dogovorom, sklenjenim med zavodom in zdravstvenim domom. Na podlagi splošnih predpisov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju imajo zaprte osebe pravico do zdravstvenih storitev po teh predpisih, razen pravic, ki so jim s specialnim predpisom omejene. Zdravstveni domovi v zavodih za prestajanje kazni zapora zagotavljajo ambulantno splošnega zdravnika, psihiatra, ambulantno centra za odvisnost, zobozdravnika in ginekološko ambulantno za zaprte ženske. Zdravstvena dejavnost se za zaprte osebe opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda, vendar o takšni napotitvi na pregled ali zdravljenje odloča zdravnik regionalnega zdravstvenega doma, ki v zavodu opravlja zdravstveno dejavnost. Nekateri zavodi imajo zaposlene medicinske sestre, ki zagotavljajo zaprtim osebam dodatno pomoč in nego ter nudijo svetovanje in izobraževanje za preprečevanja okužb.

3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor

Obravnavanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo razpolaga z 48 posteljami, ki so locirane na treh oddelkih, kjer so nameščeni tako pacienti z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebe, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2019 se je število nameščenih zaprtih oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor, na enoti gibalo med 9 – 27 oseb. Sodelovanje med Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor in upravo poteka zelo dobro.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

Zaprte osebe so v letu 2019 pri zunanjih specialističnih ambulantah opravile 4.971 pregledov, kar je podobno kot v letu poprej. Od tega je bilo 1.289 pregledov pripornikov in 3.682 obsojencev. Ženske so opravile 335 specialističnih pregledov, mladoletniki pa 54 specialističnih pregledov.

Zaprte osebe na specialistične preglede po nalogu zdravnika naroča zdravstveno osebje zavodov za prestajanje kazni zapora. Zaprto osebo se naroči s klasičnim načinom pošiljanjem napotnic po pošti ali na elektronski način, redko preko telefonskega klica. Specialistične ambulate datum pregleda sporočijo v zavodsko ambulantno. V letu 2019 smo imeli nekaj zavrnitev pregledov s strani specialističnih ambulant zaradi slabega sporazumevanja z zaprto osebo – tujcem, ki ni govoril katerega od svetovnih jezikov. Največji problem, ki se nam pojavlja pri izvajanju specialističnih pregledov zunaj zavoda, so kadrovske težave oz. zagotavljanje spremstva s strani pravosodnih policistov. Prenekateri termin pregleda je zato potrebno prenaročiti, posledično prihaja do nezadovoljstva na strani zaprtih oseb.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2019 je bilo hospitaliziranih 278 oseb. 191 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 87 hospitalizacij je potekalo brez varovanja. Od 14 hospitaliziranih žensk jih je bilo 8 z varovanjem. Od 10 mladoletnikov ni bil nobeden hospitaliziran z varovanjem.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, sta bili v letu 2019 med testiranimi osebami dve okuženi z virusom HIV. Hepatitis A je bil potrjen pri eni osebi, hepatitis B pri šestindvajsetih zaprtih osebah in hepatitis C pri sedemintridesetih zaprtih osebah.

Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2011–2019

(57)

Leto	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
število testiranih na HIV in hepatitis	326	222	196	169	190	136	269	292	359
HIV	0	1	0	0	0	3	2	0	2
hepatitis A	0	1	1	0	0	0	0	0	1
hepatitis B	15	5	9	5	7	3	23	31	26
hepatitis C	55	20	25	22	18	61	27	40	37
SKUPAJ	72	70	27	35	27	25	67	52	71

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2019 odločilo 359 oseb. Število testiranih zaprtih oseb je v zadnjih treh letih naraslo zaradi sistematičnega spodbujanja zaprtih oseb ob nastopu kazni za prostovoljno testiranje s strani zdravstvenega tima v ZPKZ Maribor, kjer je bilo v letu 2019 testiranih 238 zaprtih oseb. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi pri infektologih, ambulantah za HIV in druge prenosljive spolne bolezni. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov in zdravljenja ter nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3. 6. 5. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 964 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 678 ali 70 % zaprtih oseb odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2018 je število vseh zaprtih oseb na substitucijski terapiji naraslo za 8 %. Med 928 novo sprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 436 ali 47 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2013–2019

(58)

Kategorija	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
priporniki	187	149	175	142	186	196	216
obsojenci	394	440	467	441	367	409	462
SKUPAJ	581	589	642	583	553	605	678

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile predvsem zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno sklenile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili najpogosteje uporabljeni za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji in ostale osebe, za katere je obstajal sum, da so pod vplivom nedovoljenih psihoaktivnih snovi.

V letu 2019 je bilo uporabljenih 2.239 urinskih testov.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2019 je bilo skupaj 5.531 ležalnih dni, kar je za 944 manj kot leto poprej. Od tega jih je bilo 1.910 v zavodskih bolniških sobah in 3.621 dni v bolnišnicah. Za 101 dan se je zmanjšalo število ležalnih dni v zavodu za prestajanje kazni zapora in za 843 ležalnih dni v bolnišnicah.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb v letu 2019 je znašalo 178. Od tega je bilo poškodb pri delu 22.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2019 beležimo pet (5) poskusov samomorov in devetindeset (59) samopoškodb. Skupaj torej 64 dogodkov, kar je v primerjavi z letom 2018, ko smo takih dogodkov zaznali 89, občutno zmanjšanje in sicer za 28,1 %.

24-krat (37,5 %) so se samopoškodovali obsojenci, 21-krat (32,81 %) priporniki, 3-krat (4,69 %) mladoletni obsojenci, petnajstkrat (23,44 %) mladoletniki v PD Radeče in enkrat (1,56 %) sodno pridržana oseba.

Največ dogodkov so zabeležili v zavodih Dob in Radeče (15), sledi Celje (12), Ljubljana (7) Koper (6), Maribor (4), Murska Sobota (3) in Ig (2). Brez samopoškodbe so bile v letu 2019 lokacije: Nova Gorica, Novo mesto, Odprti oddelek Ig, Rogoza, Slovenska vas in Puščava.

Daleč najpogostejša metoda samopoškodovalnega vedenja, osemindeset (48) primerov, je bila tudi v letu 2019 rezanje. Nadalje beležimo štiri (4) obešanja, ki so bila vsa opredeljena kot poskus samomora, tri (3) zastrupitve opredeljene kot samopoškodbe, dvojce (2) dušenj kot posledica požara, od tega je bilo eno dejanje opredeljeno kot poskus samomora in eno kot samopoškodba. Dokončnega samomora v letu 2019 ne beležimo. Smo pa imeli primer obešanja pripornika, ki je bil vzdrževan v umetni komi s slabo prognozo. Ker mu je bil pripor odpravljen ni več spadal v našo pristojnost. Vse osebe so bile ustrezno oskrbljene s strani delavcev zavodov ali zunanjega medicinskega osebja. Beležimo osemnajst hospitalizacij po dogodkih, od tega petnajst na Enoti za forenzično psihiatrijo.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči, osamljenosti in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti z ostalimi zaprtimi osebami. Vzrok za občutke nemoči in obupa zaprte osebe pogosto vidijo v odločitvah sodišč in zaporov.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe. Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski

strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2019 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Aktiv, ki ga sestavljajo predstavniki iz vseh lokacij, se je redno sestajal in obravnaval vse pomembnejše izredne dogodke s tega področja. Supervizijska skupina se je sestajala enkrat mesečno.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2019 sta umrli dve osebi. Prva je imela status obsojenca in je kazen prestajala v zavodu Celje, druga je bila priprta v Kopru. Obema je bila nudena strokovna medicinska pomoč. Leto 2019 je minilo brez samomora zaprte osebe.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2019 zaprte osebe opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 7 primerov gladovnih stavk, kar je enako kot v letu 2018. Priporniki (5) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenca (2) pa sta na ta način izražala predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obravnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, minimaliziranje težav, obrambni mehanizmi, nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih, ki tovrstno obravnavo izvajajo.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2019

59

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	2523	261	10,3
priporniki	1342	71	5,3
mladoletniki	37	8	21,6
SKUPAJ	3902	340	8,7

V letu 2019 je prepoznanih 8,7 % zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi zlorabe alkohola, se je v primerjavi z letom poprej znižal za 2,1 %.

Število zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih v letu 2019

(60)

Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		131			131
Slov. vas		11			11
Puščava		5			5
Ig			6		6
Celje	3	16			19
Koper	7	18			25
N. Gorica	1	9			10
Ljubljana	35	15			50
N. mesto	4	9			13
OO Ig		1			1
Maribor	12	28			40
M. Sobota	7	7			14
Rogoza		7			7
Radeče				8	8
SKUPAJ	69	257	6	8	340

Čajanka na polodprtem oddelku zavoda Dob s predstavo v izvedbi obsojencev

Tudi v letu 2019 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrežno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. 9 oseb je imelo abstinenčno krizo zaradi alkohola.

Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2011–2019

(61)

Leto	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
število vseh zaprtih oseb	4975	5040	4543	4550	3905	3555	3380	3501	3902
osebe s težavami zaradi alkohola	492	514	471	412	408	333	328	379	340
delež v %	9,9	10,2	10,4	9,1	10,4	9,4	9,7	10,8	8,7

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave

(62)

program motivacije	program edukacije	intenzivni program in vzdrževanje abstinence
178	126	76

V letu 2019 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter priprave na odpust. Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb,

kjer je bilo vključenih 178 oseb. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 126 zaprtih oseb, v intenzivni program obravnave pa 76 zaprtih oseb.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstinirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, območne ambulate za zdravljenje odvisnosti, klubi in društva zdravljenih alkoholikov, anonimni alkoholiki, društva: Žarek upanja, Projekt Človek, Labirint, Viharnik, Inštitut Vir, ipd.). Pri obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo, predvsem v okviru dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zaporu. V obravnavo zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2019 vključilo 31 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 15 oseb.

3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se zaprti osebi nudi podporo in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenja odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in jih spodbujajo za nadaljevanje zdravljenja po prestani kazni. Obravnavo spremljajo težave kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, za spreminjanje življenjskega stila, nekritičnost in minimaliziranje težav, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb (63)

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	2523	678	26,9
priporniki	1342	253	18,8
mladoletniki	37	33	89
SKUPAJ	3902	964	24,7

V letu 2019 je bilo prepoznanih 964 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število znižalo za 3,2 %.

Strokovni posvet v PD Radeče

Število zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja
prepovedanih drog po zavodih v letu 2019

(64)

Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		241			241
Slov. vas		5			5
Puščava		1			1
Ig	12		30		42
Celje	19	47		1	67
Koper	33	92			125
N. Gorica	5	18			23
Ljubljana	115	60			175
N. mesto	10	21			31
OO Ig		2			2
Maribor	39	135			174
M. Sobota	20	20			40
Rogoza		6			6
Radeče				32	32
SKUPAJ	253	648	30	33	964

V letu 2019 je bilo prepoznanih 964 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Abstinenčno krizo je imelo 127 oseb. Tako kot pri abstinenčni krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepajo zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrezno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagogi, psihologi, socialni delavci) se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb
v letih 2011 – 2019

(65)

Leto	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
število zaprtih oseb	4975	5040	4543	4550	3905	3555	3380	3501	3902
osebe s težavami zaradi droge	1073	1076	1078	997	841	917	929	977	964
delež (v %)	21,6	21,3	23,7	21,9	21,5	25,8	27,5	27,9	24,7

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave

(66)

nizkopražni program	višjepražni program	visokopražni program
524	189	76

Ključnega pomena za večje število vključenih oseb v programe je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je obravnava del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe tudi k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava, ki jo vodijo strokovni

delavci zavodov. Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (psihiatrična bolnišnica, Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani in drugi centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, Karitas - Zavod Pelikan, društva: Projekt Človek, Reintegracijski center Vincenca Drakslerja, Zdrava pot, Izberi pravo pot, Šent, Up, Stigma, ipd.). V obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo predvsem v okviru dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zapora. V obravnave zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2019 vključilo 115 zaprtih oseb. Po prestani kazni se je v obrnavo v zunanjih ustanovah vključilo 64 zaprtih oseb.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Po vstopu v veljavo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – ZIKS-1G (Uradni list RS, št. 11/18 z dne 23. 2. 2018), smo nameščali nevarne obsojence po alinejah 98. a člena ZIKS-1: skupaj je bilo tako nameščenih 105 obsojencev in sicer: v zavodu Dob (64), Celje (38) Ljubljana (2) in Ig (1). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili: da s svojim vedenjem huje motijo druge obsojence ali delavce zavoda, so nevarni, ker ogrožajo življenje ali zdravje drugih oziroma so izrazito begosumni.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2019 je bilo med zaprtimi osebami 1.465 tujcev, med katerimi je bilo 573 obsojencev in 891 pripornikov. Precej pogosto smo se pri delu srečevali z jezikovnimi težavami. Delavci zavodov so se z njimi večinoma sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev, predvsem iz vzhodnih držav, je obvladalo le materni jezik. Če je bilo možno smo organizirali pomembnejše razgovore z uradnimi prevajalci. Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci. Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z željeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov. Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina

Zaključek projekta »Vključujemo in aktiviramo!« v ZPKZ Ig

jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila, glede na njihova verska načela in druga prepričanja, zagotovljena ustrezna prehrana. Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunaj zavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izgona iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunaj zavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci slovenskimi državljani. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2019 je bilo zaprtih 144 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 28 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 78 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 90 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob. Na prestajanju kazni je bilo nekaj invalidnih, oziroma gibalno oviranih oseb.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2019 je bilo na novo sprejetih 36 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je štiri manj kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 2,52 % na novo sprejete populacije obsojencev, kar je za 0,58 % manj kot v letu poprej. V zavodih so v letu 2019 obravnavali skupaj 105 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 11 oseb manj kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 4,38 % delež obsojeniške populacije, kar je 0,82 % manj kot leto poprej.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. V letu 2019 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 20 obsojencev kar je 2 manj kot v letu 2018. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 86 oseb, kar je 5 oseb ali 5,5 % manj kot v letu poprej. Razlog za zmanjšanje števila vključenih psihološko obravnavo je upad števila teh obsojencev.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itd.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.). V zavodu Ig v letu 2019 niso imeli nobene obsojenke z otrokom v zavodu. V zavodu Celje so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje nadaljevali s prostočasnimi dejavnostmi za pripornice.

Poleg zavoda Ig so se pripornice in pridržane nahajale še v zavodu Celje. V zavodu Radeče so v letu 2019 obravnavali štiri mladoletnice.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje sta v letu 2019 prestajala kazen dva mladoletna obsojenca, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 35 mladoletnih oseb, od tega štiri mladoletnice.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja

V zavodih za prestajanje kazni zavora in prevzgojnem domu poteka delo s povzročitelji nasilja z vključevanjem v individualno in/ali skupinsko obravnavo (v nadaljevanju se besedilo nanaša na obsojence_ke in mladoletnike_ce v Prevzgojnem domu Radeče). Programi so prilagojeni organizaciji posameznega zavoda, kadrovske zasedbi, dolžini kazni in posebnosti obsojencev. V programe treningov socialnih veščin se vključujejo obsojenci, ki so povzročitelji kaznivih dejanj z elementi nasilja, obsojenci z zgodovino nasilniškega vedenja in tisti, pri katerih je razvidno, da so bili v času prestajanja kazni psihično, fizično, spolno in/ali ekonomsko nasilni do drugih. Namen programa je učenje socialnih veščin s ciljem ustavljanja nasilja, preprečevanja nadaljnjega nasilja in priprave na življenje brez uporabe nasilja. Uspešno sodelovanje v programu je eden od pomembnih kriterijev pri zmanjševanju tveganih oblik vedenja.

V obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda, se vključujejo obsojenci, ki si ugodnosti zunaj zavoda še niso pridobili in se ne morejo vključiti v programe zunaj zavoda. V letu 2019 se je v skupinsko obravnavo v zavodu vključilo 126 obsojencev in 40 obsojencev v individualno obravnavo. Od teh jih je 75 zaključilo program. Razlogi za nezaključeni program so bili najpogosteje prestana kazen (kratke kazni), premeščanje v druge zavode in izključitev iz obravnave zaradi nespoštovanja dogovora, ki ga vsak podpiše pred vključitvijo v program. V primeru izključitve iz programa se lahko oseba ponovno vključi v individualno pripravo na skupinsko obravnavo ali nadaljuje z individualno obravnavo.

Kljub začetnim odporom za vključitev v obravnavo, obsojenci tekom srečevanj izražajo zadovoljstvo, da so z učenjem veščin nenasilne komunikacije pričeli prepoznavati vzorce nasilnega vedenja, razumevati posledice nasilnega vedenja in se učiti konstruktivnega izražanja čustev. Težave se pojavljajo pri vključevanju v obravnavo manj motiviranih obsojencev, obsojencev s težavami v duševnem zdravju in s hujšimi vedenjskimi težavami. Veliko povzročiteljev nasilja ima pridružene težave zaradi uživanja alkohola in drog zato se jih usmerja tudi v programe pomoči zaradi škodljivega uživanja psihoaktivnih snovi.

Obsojenci se vključujejo tudi v druge oblike dela s povzročitelji nasilja, ki potekajo izven zavoda in jih vodijo strokovnjaki organizacij: Društvo za nenasilno komunikacijo, Združenje za razvoj nenasilnih odnosov, Društvo Ozare, Institut Vir. V te programe se vključujejo obsojenci po zaključenem treningu socialnih veščin v zavodu in tisti, ki imajo možnost koriščenja ugodnosti zunaj zavoda ter lahko samostojno obiskujejo programe. V te oblike dela je bilo v letu 2019 vključenih 55 obsojencev.

Sodelovanje med zavodi in zunanjimi izvajalci programov poteka v vseh fazah načrtovanja obravnave, od vključitve v obravnavo, spremljanja poteka obravnave, načrtovanja pogojnih odpustov z varstvenim nadzorstvom in načrtovanje nadaljevanja obravnave po prestani kazni. Dobro in usklajeno sodelovanje ima tudi pozitiven učinek na delo z obsojenci in zagotavlja dobre pogoje za uspešen potek obravnave.

Knjiga »Vidiš, tukaj boš pa zdaj doma« z zgodbami obsojencev

Kontinuirana oblika dela s povzročitelji nasilja, ki se začne v zavodu in nadaljuje izven zavoda v času prestajanja kazni zapora, se je pri delu s povzročitelji nasilja izkazala kot dobra praksa, saj posamezniki sodelujejo v teh programih tudi po prestani kazni. Žal pa se tudi ugotavlja, da je sodelovanje obsojencev z zunanjimi izvajalci programov velikokrat vezano samo na obdobje prestajanja kazni zapora in se pogosto zaključi po prestani kazni.

V zavodih imajo zaprte osebe in obiskovalci dostop do zloženek, s katero so obveščeni o možnosti iskanja pomoči v primeru povzročanja nasilja in v primerih, če se prepoznajo kot žrtve nasilja.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu pa je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljeni redno delati, zavodi zunaj zavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljeni vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Stojnica ZPMZKZ Celje na tednu vseživljenjskega učenja v Celju

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih, ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamili ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja ter obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunaj zavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje.

Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2019

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunaj zavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	2289
	delna izraba letnega počitka na prostosti	660
	dodatni letni počitek	308
	prost izhod iz zavoda	8040
	nenadzorovani obisk zunaj zavoda	3853
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k.d.	90
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	15
	skupaj	15255
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	18788
	prost obisk v garsonjeri	1660
	skupaj	20448
SKUPAJ		35703

V letu 2019 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 35.703 zavodskih in zunaj zavodskih ugodnosti, kar je za 11,3 % manj kot v letu 2018.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 14,2 ugodnosti, kar je za 2,7 ugodnosti manj kot lani, ko je ta koeficient znašal 16,9. Povprečno število obsojencev in mladoletnikov se je sicer povečalo za 5,7 %, a je bilo med njimi bistveno več tujcev z izrečenim izgonom iz države, ki si niso mogli pridobiti zunaj zavodskih ugodnosti ter tujcev iz oddaljenih držav, ki so imeli zelo malo ali nič obiskov.

Predstavitve knjige moških zgodb v ZRC SAZU

Zunaj zavodske ugodnosti

V letu 2019 je bilo podeljenih 15.255 zunaj zavodskih ugodnosti, kar je 2,4 % manj kot leto poprej.

Zavodske ugodnosti

V letu 2019 je bilo podeljeno 20.448 zavodskih ugodnosti, od tega 1.660 prostih obiskov v garsonjeri. V primerjavi z letom 2018 se je število zavodskih ugodnosti zmanjšalo za 17 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je povečalo za 29,4 %. V letu 2019 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 8,2 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 11,2. Ker zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati podeljujejo ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca dvakrat večje kot ga izkazuje statistika podeljenih ugodnosti.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2019 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunaj zavodske ugodnosti v 29 primerih, kar predstavlja 0,19 % vseh podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2019 je za 30 manjše kot leto poprej. Največji zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnim domu Radeče, in sicer 13, kar predstavlja 44,8 % vseh zlorab ugodnosti.

Obsojenci in mladoletniki so zunaj zavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 12 vrnilo v zavod z zamudo, 11 jih je bilo privedenih, 3 so ostali na begu. 11 jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnim domu (13), zavodu Dob (5), zavodu Koper (3) in zavodu Ig ter Maribor (2). Po eno zlorabo beležimo v Celju, Ljubljani, v Oddelku Murska Sobota in v Polodprtem oddelku Slovenska vas. Na odprtih oddelkih Puščava, Ig in Rogoza zlorab ni bilo. Prav tako nihče ni zlorabil ugodnosti v oddelkih Novo mesto in Nova Gorica.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezreti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. Iz tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobrega obnašanja, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani pa je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od

prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunaj zavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunaj zavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Namenski izhodi v letu 2019

(68)

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu PP	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	560	170	5	735	3
zdravstvene ustanove	1972	45	3	2020	7
obravnavo v drugih ustanovah	619	176	29	824	1
izobraževanje	694	8	75	777	1
poroka	1	0	0	1	0
rojstvo otroka	1	1	0	2	0
nenačrtovani (smrt, ipd.)	152	57	66	275	1
SKUPAJ	3999	457	178	4634	13

Število namenskih izhodov se je v letu 2019 v primerjavi z letom 2018 zmanjšalo za 31,1 %. Najbolj se je zmanjšalo število namenskih izhodov namenjenih izobraževanju, za 44,5 %. Najmanj se je zmanjšal delež v naprej nenačrtovanih namenskih izhodov (smrt v družini, ipd.) za 1,4 % in namenskih izhodov v državne organe brez odredbe 7 %. V letu 2019 je število namenskih izhodov brez spremstva glede na lani upadlo za 857 primerov, oziroma 17,7 %. Število izhodov v spremstvu pravosodnih policistov se je zmanjšalo za 916 primerov ali za 66,7 %. Število izhodov s strokovnimi delavci se je zmanjšalo za 318 primerov ali 64,1 %. Podatki odražajo zaostreno kadrovske situacijo.

3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora

Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zopora oziroma mladoletniškega zapora

(69)

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
pisni opomin	7	
razporeditev na drugo delo		
omejitev sprejemanja pošilk		
oddaja v samico s pravico do dela	12	3
oddaja v samico brez pravice do dela	19	7
SKUPAJ	38	10

V letu 2019 je bilo obsojencem v disciplinskih postopkih izrečenih skupaj 38 disciplinskih kazni, kar je za 9,52 % manj kot v letu prej. V Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor je bilo izrečenih 19 disciplinskih kazni, v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje 8, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob 7, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper 2, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana 1 in v Oddelku Murska Sobota prav tako 1.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig, v Odprtem oddelku Ig, Oddelku Novo mesto, Polodprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Puščava, Oddelku Nova Gorica in Odprtem oddelku Rogoza ni bil disciplinsko obravnavan noben obsojenec. V dislociranih oddelkih, zlasti v polodprtih in odprtih oddelkih, kazni zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojeniška populacija.

3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

(70)

Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
javni opomin		
prepoved izhoda		
namestitev v posebni prostor v prostem času		
namestitev v posebni prostor brez pravice do dela	1	
SKUPAJ	1	

V Prevzgojnem domu Radeče je bila mladoletnikom izrečena 1 disciplinska kazen, kar je manj kot v preteklem letu, ko so bile izrečene 3 disciplinske kazni.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni odpust

Pogojno je bilo odpuščenih 193 obsojencev, kar je za 16,09 % manj kot v letu prej.

3. 10. 2. Predčasni odpust

Predčasno je bilo odpuščenih 475 obsojencev, kar je za 29,42 % več kot v letu prej.

3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev

Predsednik Republike Slovenije v letu 2019 ni pomilostil nobenega obsojenca oziroma obsojenke na prestajanju zaporne kazni.

3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. *Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja*

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da ima obsojenec v primeru kršitve pravic ali drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, pravico pritožiti se generalnemu direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravna oziroma postopajo ali da so bivalne razmere neustrezne, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bilo v letu 2019 prejetih skupaj 98 pritožb, od tega 81 pritožb obsojencev, 13 pritožb pripornikov, 1 pritožba mladoletnika na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v pre-vzgojni dom in 3 pritožbe, ki jih je vložila skupina obsojenk Zavoda za prestajanje kazni zapor a Ig, skupina pripornikov iz Zavoda za prestajanje kazni zapor a Ljubljana in skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapor a Maribor.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 6,67 %.

Zaprte osebe so v pritožbah izpostavljale kršitve različnih pravic in nepravilnosti, med pogostimi pritožbeni-mi razlogi so bile tako kot v preteklih letih neprimerne nastanitvene razmere v zavodu, neustrezna hrana, ne-ustrezna zdravstvena oskrba, zoper postopek urinskega testiranja, neustrezno plačilo za delo, neprimerno postopanje in ravnanje pravosodnih policistov in strokovnih delavcev zavoda ter neustrezno obravnavanje dogodkov. Zaprte osebe so se pritoževale zoper strokovne odločitve zavoda, kot je določitev režima nadzo-rovanih obiskov za stekleno pregrado, vklepanje med spremstvi zunaj zavoda, zaseg računalnika in drugih tehničnih predmetov, nepodelitev zunaj zavodskih ugodnosti ali njihov odvzem, možnosti komuniciranja z mediji, oceno dejavnikov, ki vplivajo na režim prestajanja kazni zapor a in druge strokovne odločitve, ter za-radi neizvedbe spremstev v zunanje ustanove.

Skupina obsojenk Zavoda za prestajanje kazni zapor a Ig je v pritožbi zatrjevala neustrezne razmere v zavo-du, utesnjenost sobe za otroške obiske, neustrezno dolžino obiskov, dejstvo, da ni sobe za nočitve, ni stika z naravo, različno obravnavanje posameznic, dotrajanost opreme, majhne sobe, neustrezno zdravstveno oskrbo ipd. Skupina pripornikov iz Zavoda za prestajanje kazni zapor a Ljubljana je v pritožbi izpostavila ogro-ženost s strani drugega pripornika oziroma neustrezno ukrepanje zavoda. Skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapor a Maribor pa je izpostavila neustrezno ureditev pranja perila v zavodu.

V letu 2019 so se kot utemeljene izkazale pritožbena navedba o tem, da obsojenec s strani zavoda ni bil ustrezno poučen oz. obveščen o uporabi tehničnih predmetov v času namenskega izhoda – hospitalizacije v bolnišnici, navedba glede nedoslednega zapisa v osebni listu obsojenca kot tudi navedba obsojenca, da mu zavod neupravičeno ne podeli oz. prizna statusa izobraževanca zaradi obsojenčeve kršitve na delovnem mestu. Kot utemeljena je bila ugotovljena tudi pritožba mladoletnika v zvezi s postopkom ugotavljanja škode in okoliščin glede poškodbe inventarja, ter pritožbeni očitke obsojenca, ki se je nanašal na neobravnavanje njegove prošnje za prekinitev prestajanja kazni zapor a in pritožba zaradi predolgega odločanja o prošnji obsojenca za prekinitev prestajanja kazni zapor a.

V vseh ostalih primerih so se pritožbene navedbe zaprtih oseb izkazale za neutemeljene.

V istem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana - Odprti oddelek Ig, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig, Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni, Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana - Oddelek Novo mesto, Prevezgojnem domu Radeče, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni – Odprti oddelek Puščava ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper, pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu človekovih pravic.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na posamične pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

3. 11. 2. *Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)*

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo v letu 2019 obravnavanih 98 pritožb zaprtih oseb, med katerimi jih je bilo 76 zavrženih kot neutemeljenih, 11 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, 9 pritožb je bilo zavrženih, v 1 primeru je bilo pritožbi ugodeno in rešeno z odločbo organa druge stopnje, v 1 primeru pa je bil pritožbeni postopek ustavljen.

Zaprte osebe so se najpogosteje pritožile zoper odločbe o namestitvi ali podaljšanju namestitve v poseben strožji režim prestajanja kazni zapora, odločbe o prekinitvi prestajanja zaporne kazni, odločbe o plačilu stroškov privedbe na prestajanja zaporne kazni, odločbe o prenehanju pravic iz dela in o premestitvi iz svobodnejšega v strožji režim prestajanja kazni.

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za skoraj 21 %.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- Klasičnih pobegov s prestajanja kazni zapora iz zaprtih delov zavodov ali s spremstev v zunanje ustanove ni bilo;
- Beležimo dva pobega iz dislociranih odprtih oddelkov;
- Povečanje števila napadov na delavce in zmanjšanje števila poskusov napadov ter izrečenih groženj;
- Zmanjšanje uporabe prisilnih sredstev;
- Beležimo porast odpovedi spremstev, in sicer za dobrih 20 odstotkov več, v primerjavi s preteklim letom;
- Povečanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami;
- Zmanjšanje števila ur varovanja v bolnišnicah;
- Povečanje števila prejetih paketov zaprtih oseb;
- Zmanjšanje uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Zaradi pobega dveh pripornikov iz zavoda Koper in enega obsojenca iz zavoda Celje v preteklem letu, je bilo v letošnjem letu na tem področju sprejetih več ukrepov po vseh lokacijah zavodov.

URSIKS je v letošnjem letu prejel bistveno več finančnih sredstev za nakup opreme tehničnega varovanja, saj se je v preteklih letih permanentno srečeval s pomanjkanjem sredstev, zato ni bilo mogoče vzpostaviti stanja za tehnično varovanje po dejanskih potrebah.

Kljub povišanju finančnih sredstev na tem področju je ocenjeno, da še nekaj let ne bo mogoče zadovoljiti dejanskih potreb večine zavodov po Sloveniji, saj je oprema za tehnično varovanje po večini zavodov tako zastarela, da je potrebna celotna zamenjava.

Zavodi na podlagi navedenega tako še vedno vlagajo napore in s pomočjo fizičnih nadzorov poskušajo nadomestiti pomanjkljivosti tehničnega varovanja, kar pa v zadnjih nekaj letih predstavlja zelo velik izziv, saj se zavodi že nekaj let glede na naraščajoče število zaprtih oseb in njihovih potreb ter posledično prostorske prezasedenosti soočajo s pomanjkanjem kadra na vseh področjih dela v zavodu, predvsem pa je pomanjkanje kadra najbolj kritično ravno v Oddelku za varnost.

Najdba GSM aparatov, skritih v telesni odprtini zaprte osebe

Večja najdba tablet (1100 kos) v ZPKZ Dob

Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih

71

Zavod	Iz zaprtega dela zavoda	Iz dislociranega odprtega oddelka	Med spremstvom	Iz hospitalizacije brez varovanja	Iz hospitalizacije z varovanjem	Pobegi skupaj	Število nevrnitev	Skupaj pobegi in nevrnitve	Število prijetih	Ostalo na begu
DOB	0	0	0	1	0	1	6	7	5	2
DOB – SLOV. VAS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – PUŠČAVA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
CELJE	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1
KOPER	0	0	0	0	0	0	6	6	5	1
KP – NOVA GORICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LJUBLJANA	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
LJ – ODP. ODD. IG	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
LJ – NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1
MARIBOR	0	0	0	0	0	0	3	3	3	0
MB – MURSKA S.	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
MB – ROGOZA	0	2	0	0	0	2	0	2	2	0
PD RADEČE	0	0	0	0	0	0	6	6	4	2
SKUPAJ	0	2	0	1	0	3	31	34	27	7

Ne glede na pomanjkanje kadra in zastarelost tehnične opreme za izvajanje tehničnega varovanja, ima delo preteklih let pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela pozitiven vpliv na stanje pobegov v zadnjih letih, predvsem kadar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi.

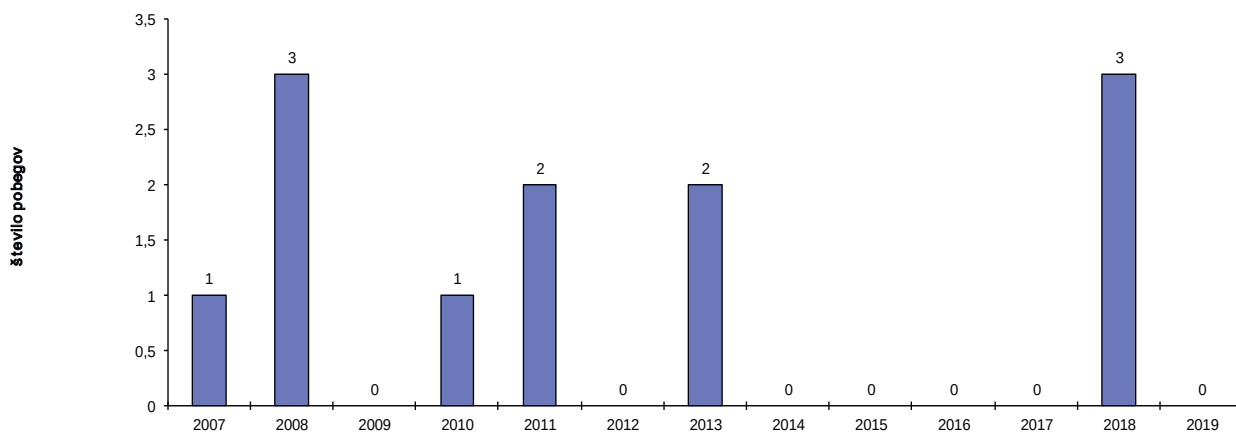
Klasičnih pobegov s prestajanja kazni zapora iz zaprtih delov zavodov ali s spremstev v zunanje ustanove v letošnjem letu nismo beležili. Zabeležena sta dva pobega iz dislociranih odprtih oddelkov in en pobeg iz hospitalizacije brez varovanja.

V ZPKZ Koper je bil v letošnjem letu nadgrajen nadzorno varnostni sistem. Zavod je nadgradil načrt varovanja in spremenil izvajanje hišnega in dnevnega reda celotnega zavoda.

V ZPMZKZ Celje so v letošnjem letu dogradili in zamenjali nekaj prehodnih vrat in rešetk. Dodatno je bilo nameščenih nekaj novih varoval in del sistema varnostnih ključavnic. Največjo težavo še vedno predstavlja videonadzorni sistem, ki je potreben zamenjave v večjem delu. Spremenjen oziroma dopolnjen je bil Načrt varovanja v delu, ki se nanaša na število obhodov in pregled kritičnih točk za pobeg.

Gibanje števila pobeglih oseb iz zaprtih delov zavodov brez Prevezgojnega doma Radeče

72

V tem letu smo odkrili in preprečili 8 poskusov pobegov, kar predstavlja za 100 odstotkov več kot lani. V Oddelku Nova Gorica je en pripornik poskušal pobegniti med izvedbo spremstva. V ZPMZKZ Celje so v skupni kopalnici oddelka za pripor odkrili poškodovan omet pri oknu na mestih, kjer so rešetke pritrjene na steno. Podoben način poskusa pobega beležijo še v dveh primerih. Tako na Dobu, kot v Celju je bil primer poskusa pobega iz notranjega sprehajališča zavoda.

Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobega je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred ekstradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Uporaba prisilnih sredstev je občutljiv poseg v osebno svobodo in dostojanstvo posameznika, zato morajo pravosodni policisti pri uporabi upoštevati vsa strokovna pravila, zakonske podlage, načela in tehnična navodila proizvajalca ter se za uporabo nenehno usposablјati ter izpopolnjevati.

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo lahko le korak. Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšala za 44 primerov, kar predstavlja 37 odstotkov. Pri uporabi prisilnih sredstev v letu 2019 je bilo poškodovanih 5 zaprtih oseb in 9 pravosodnih policistov.

Stremimo k temu, da pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, vendar morajo občasno prisilna sredstva uporabiti, da zagotovijo varnost, red in disciplino v zavodu.

Vsi primeri uporabe prisilnih sredstev so bili vsestransko proučeni in v nobenem primeru ni bila ugotovljena neupravičenost ali nepotrebna uporaba prisilnih sredstev.

Pregled uporabe prisilnih sredstev

(73)

Zavod	Vsa uporabljena	Neupravičena	Nepotrebna	Poškodba zaprte osebe	Poškodba delavca
DOB	26	0	0	3	3
DOB – SLOV. VAS	0	0	0	0	0
DOB – PUŠČAVA	0	0	0	0	0
IG	1	0	0	0	0
CELJE	16	0	0	0	0
KOPER	5	0	0	0	0
KP – NOVA GORICA	1	0	0	0	0
LJUBLJANA	11	0	0	1	2
LJ – ODP. ODD. IG	0	0	0	0	0
LJ – NOVO MESTO	2	0	0	0	0
MARIBOR	5	0	0	1	4
MB – MURSKA SOBOTA	2	0	0	0	0
MB – ROGOZA	0	0	0	0	0
MB - forenzična psihiatrija	0	0	0	0	0
PD RADEČE	7	0	0	0	0
SKUPAJ	76	0	0	5	9

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v več skupin:

- *Odklonitev ukaza* (20 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta ali oditi tja, kamor so jim odredili. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, ipd.).
- *Preprečitev konflikta* (18 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- *Preprečevanje napadov in poskusov napadov* (14 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo.
- *Uničevanje lastnine* (12 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- *Preprečitev samopoškodbe* (10 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da se zaprte osebe ne poškodujejo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- *Preprečitev pobega* (2 primera). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobega uporabiti prisilno sredstvo.

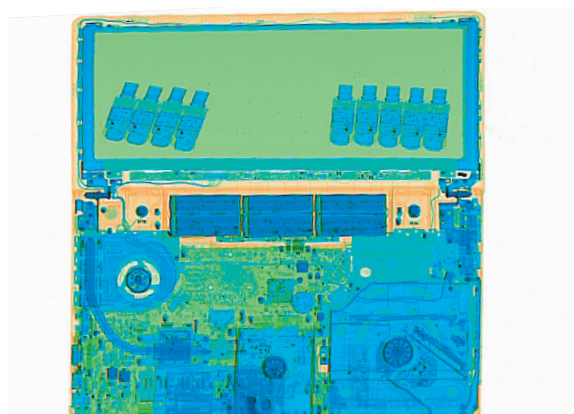
Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

74

Zavod	Napad na PP ali druge	Odklonitev ukaza	Pomoč medicinskemu osebju	Poskus napada na PP ali druge	Preprečitev konflikta	Preprečitev pobega	Preprečitev samopoškodbe	Uničevanje inventarja
DOB	3	9	0	0	7	1	4	2
DOB – SLOV. VAS	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – PUŠČAVA	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	0	1	0	0	0	0
CELJE	1	5	1	0	4	0	2	3
KOPER	0	1	0	1	1	0	1	1
KP – NOVA GORICA	0	0	0	0	0	1	0	0
LJUBLJANA	2	1	0	1	6	0	0	1
LJ – OPD. ODD. IG	2	0	0	0	0	0	0	0
LJ – NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIBOR	1	0	0	0	0	0	1	3
MB – MURSKA SOBOTA	1	0	0	0	0	0	0	1
MB – ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0	0
MB - forenzična psihiatrija	0	0	0	0	0	0	0	0
PD RADEČE	0	3	0	0	0	0	2	1
SKUPAJ	10	20	1	3	18	2	10	12

USB ključek skrit v trdem disku

USB ključek v prenosnem računalniku

Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

75

Zavod	Plinski razpršilec	Telesna sila - met	Telesna sila - potiskanje ali prenašanje	Telesna sila - pritisk	Telesna sila - strokovni prijem	Uporaba palice - tonfe	Interventno vklepanje
DOB	1	0	12	0	21	1	15
DOB – SLOV. VAS	0	0	0	0	0	0	0
DOB – PUŠČAVA	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	0	0	1	0	1
CELJE	1	0	9	0	6	0	9
KOPER	0	0	3	1	1	0	2
KP – NOVA GORICA	0	0	0	0	1	0	1
LJUBLJANA	0	1	10	1	2	0	1
LJ – ODP. ODD. IG	0	0	0	1	2	0	2
LJ – NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0
MARIBOR	0	0	2	0	2	0	5
MB – MURSKA SOBOTA	0	0	1	0	1	0	1
MB – ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0
MB - forenzična psihiatrija	0	0	0	0	0	0	0
PD RADEČE	0	0	0	0	5	0	4
SKUPAJ	2	1	37	3	42	1	41

Tako kot v lanskem letu, je tudi letos pri obvladovanju zaprtih oseb prevladovala uporaba interventnega vklepanja in takoj za njo uporaba telesne sile. Za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti v enem primeru uporabili strokovni met. Zabeležena je tudi ena uporaba palice z ročajem - tonfe, ki je dogodku služila kot pripomoček za ojačitev pestnega prijema, z namenom preprečitve nadaljnjih samopoškodb zaprte osebe. Beležimo tudi dve uporabi plinskega razpršilca.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklepanjenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobega pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Kot podlaga za preventivna vklepanja služi varnostna ocena, ki se izdelava za vsako zaprto osebo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Utrinek z usposabljanja novosprejetih pravosodnih policistov

Napadi na delavce po zavodih

76

Zavod	Število napadov	Število poskusov napada	Število groženj	Težje poškodbe	Lažje poškodbe	Sledi poškodb	Brez poškodb	Psihične posledice
DOB	3	0	4	1	1	1	3	1
DOB – SLOV. VAS	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – PUŠČAVA	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	1	0	0	0	0	1	0
CELJE	4	0	0	0	0	0	4	0
KOPER	0	0	4	0	0	0	3	1
KP – NOVA GORICA	0	0	0	0	0	0	0	0
LJUBLJANA	2	1	5	0	1	0	3	4
LJ – NOVO MESTO	2	0	1	0	0	0	2	1
LJ – ODP. ODD. IG	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIBOR	3	1	8	0	0	0	5	6
MB – MURSKA SOBOTA	1	0	1	0	0	0	1	1
MB – ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0	0
MB - forenzična psihiatrija	1	0	0	0	0	0	1	0
PD RADEČE	0	0	1	0	0	0	1	0
SKUPAJ	15	3	24	1	2	1	24	14

V tem letu se je število napadov rahlo povečalo. Statistični podatki kažejo 3 primere napadov več, kot v lanskem letu. Skupno je bilo torej v letošnjem letu 15 napadov, od tega en napad na zdravstveno osebje v Enoti za forenzično psihiatrijo.

V letošnjem letu je občutno manj poskusov napadov, in sicer za 67 odstotkov manj kot v lanskem letu. Število groženj ostaja približno enako kot lansko leto. Letos beležimo le dva primera manj.

Beležimo 1 primer težje poškodbe ob napadu, kjer je šlo za napad zaposlenega z nožem. V ostalih primerih je šlo po večini za napade brez posledic, v 3 primerih je šlo za sled poškodbe ali lažje telesne poškodbe, kot so odrgnine in podplutbe, ter v enem primeru beležimo po napadu psihične posledice zaposlenega.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še vnaprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4 Spremistva zunaj zavoda

Skupno število izvedenih spremstev zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 263 spremstev. Prioritetno so se izvedla nujna spremstva iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremstva na glavne obravnave na sodiščih in nazadnje ostala spremstva.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvi so bile tudi v letošnjem letu prisotne na vseh lokacijah. Beležimo 707 primerov odpovedi spremstev, kar je za

Uničen zavodski inventar

dobrih 20 odstotkov več, v primerjavi s preteklim letom. Tako kot v lanskem letu bi bilo število odpovedanih spremstev še višje, če se ne bi v spremstva vključevali tudi vodstveni delavci pravosodne varnostne policije.

V letu 2019 je bilo tako kot v lanskem letu potrebno odpovedovati spremstva, kajti upoštevajoč delovno pravno zakonodajo, bolniške in letne dopuste, počitke pravosodnih policistov in povečanje števila spremstev v zdravstvene ustanove, zavodi niso bili zmoženi realizirati vseh spremstev. Beležijo se primeri sodnih obravnav, ki so bile preklicane s strani sodišč v manj kot v 24 urah, zaradi katerih smo imeli dodatne organizacijske težave.

V Zavodu Dob se je v letošnjem letu v 9 primerih izvedla sodna obravnava preko videokonference, kar predstavlja 1 obravnavo preko videokonference manj kot v lanskem letu. Kljub naši želji, da bi bilo lahko število sodnih obravnav preko videokonference več, od leta 2017 ni zaznati napredka na tem področju.

V letošnjem letu se je zaradi velikega kadrovskega primanjkljaja pravosodnih policistov v ZPKZ Koper reševalo s pomočjo pravosodnih policistov iz drugih zavodov, in sicer 5 dnevno, izvajali so spremstva in pomoč na oddelkih.

Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

(77)

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	skupaj
DOB	534	1505	105	2144
DOB SLOV. VAS	4	5	0	9
DOB PUŠČAVA	0	44	0	44
IG	194	260	31	485
CELJE	539	401	168	1108
KOPER	522	506	110	1138
KP ODD. NG	197	163	79	439
LJUBLJANA	1209	573	232	2014
LJ NOVO MESTO	289	179	188	656
LJ ODP. ODD. IG	1	4	26	31
MARIBOR	810	916	187	1913
MB ODD. MS	169	241	122	532
MB ROGOZA	2	6	2	10
PD RADEČE	50	191	13	254
SKUPAJ	4520	4994	1263	10777

Požar v ZPKZ Ljubljana

Obremenjenost pravosodnih policistov prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. Varovanje v bolnicah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

V tem letu beležimo 3.203 ur varovanja v bolnišnicah. Na tem področju je zaznati upad od leta 2017, ko je bilo stanje kar 15.248 ur varovanja v bolnišnicah.

Posebna redna oblika varovanja predstavlja varovanje v Enoti za forenzično psihiatrijo, kjer je stalno zaposlenih deset pravosodnih policistov, medtem ko dodatne potrebne pravosodne policiste zagotavlja še bližnji ZPKZ Maribor. Delovanje forenzičnega oddelka v UKC Maribor pomeni veliko razbremenitev pri varovanju v bolnišnicah. Kot primer navajamo ZPKZ Maribor – samo zaprte osebe iz tega zavoda so bile v tem letu, tam na zdravljenju 29.740 ur. V preteklih poročevalskih obdobjih so pravosodni policisti iz zavoda Maribor samo v psihiatričnih ustanovah opravili več tisoč ur varovanja, največ v letu 2008 – 17.420 ur varovanja.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Konflikte skušamo reševati že v začetnih fazah s pogovori, soočenji, usmerjanjem v strpnost, ipd. Na število konfliktov vpliva tudi možnost namestitve določenih obsojencev v nove objekte zavoda Dob, kjer imajo zagotovljeno več zasebnosti in miru, s čimer se izognemo konfliktnim situacijam.

Konflikti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prezasedenost v večposteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe, oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

Število evidentiranih konfliktov se je glede na lansko leto povečalo. Od 716 udeleženih oseb je bilo 46 poškodovanih. Pravosodni policisti so vsem poškodovanim nudili prvo pomoč, glede na poškodbe zaprtih oseb pa so poskrbeli tudi za zagotovite strokovne medicinske oskrbe s strani medicinskega osebja.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktnih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 6, kar je bistveno manj kot v lanskem letu, ko jih je bilo 33.

Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjeni bivalni prostori vplivajo na slabo razporeditev, kar hitreje vodi do nesporazumov. Eden od razlogov za povečanje konfliktov med zaporniki je tudi v porastu uživanja sintetičnih drog. Zabeležili smo primere nasilja, ki so bili povezani z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali zaradi dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih sobah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Najdba USB ključka in SIM kartice v aparatu za izdelavo cigaret

Prirejeni ostri predmeti za napad

Število in posledice konfliktov

(78)

0	Število konfliktov	Št. udeleženih oseb	Št. poškodovanih	Obveščena policija
DOB	79	239	24	1
DOB SLOV. VAS	0	0	0	0
DOB PUŠČAVA	0	0	0	0
IG	5	18	1	0
CELJE	21	61	5	2
KOPER	32	121	3	0
KP NOVA GORICA	8	26	1	0
LJUBLJANA	31	73	2	0
LJ NOVO MESTO	9	33	0	0
LJ ODP. ODD. IG	1	2	0	0
MARIBOR	40	89	6	3
MB MURSKA SOBOTA	13	40	1	0
MB ROGOZA	1	4	0	0
PD RADEČE	5	10	3	0
Skupaj	245	716	46	6

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število nepisemskih pošilk (v nadaljevanju besedila: paketi), ki so jih prejele zaprte osebe, se je tako kot v lanskem letu tudi letos povečalo. V lanskem letu je bilo prejetih 20.955 paketov, v letošnjem je bilo teh 26.316, kar je za 5.361 več kot v lanskem letu.

Povečanje števila paketov lahko predstavlja večje varnostno tveganje, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki opravljajo pregled paketov. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 21 primerih, v lanskem letu v 11 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile originalno zaprta živila, brez vidnih poškodb embalaže. Povečanje števila najdb prepovedanih snovi v paketih je med drugim tudi rezultat tega, da smo v zadnjih 3 letih nabavili rentgenske naprave za vse zavode razen zavoda Ig, kjer pa ni bila težava pomanjkanje denarja ampak pomanjkanje prostora v vstopnem delu zavoda.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 5.139 pisemskih pošilk in v treh primerih je bila najdena prepovedana substanca.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov, oziroma ko tako zahteva predpis.

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili telefonski pogovori. Zakon omogoča obsojencem prosto telefoniranje, prav tako pa daje direktorju možnost, da telefonsko komunikacijo z odločbo prepove za čas enega meseca (možnost podaljševanja po en mesec, dokler obstajajo razlogi), če bi telefonski klici lahko ogrozili varnost v zavodu ali varnost oseb ali premoženja zunaj zavoda. Primera izdaje takšne odločbe v tem letu nismo beležili.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

V zadnjih dveh letih se število najdb drog in drugih nedovoljenih predmetov ter snovi (pribor za uživanje, tablete, alkohol, ostalo) zmanjšuje, in sicer smo leta 2016 imeli 485 najdb, leta 2017 414, v letu 2018 365 najdb in v letošnjem letu 325 najdb. Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine.

Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove itd.), metanje preko ograje, vnos s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen.

V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo, kar nam omogoča 1. odstavek 98. člena ZIKS-1. V letošnjem letu je bilo izvedenih 7 tovrstnih ukrepov.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb ter odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum, v preiskavi tovrstnih dogodkov sodelujemo s policijo.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha). Tudi v letošnjem letu je opažen porast uporabe sintetičnih drog. Več najdb po količini v letošnjem letu so bile: najdba afgane v zavodu Dob (70,00 gramov), najdba heroína ravno tako na Dobu (15,77 gramov), najdba kanabisa v zavodu Ljubljana (65,76 gramov) ter najdba tablet v zavodu Dob (400 kosov).

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika. Opazili smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Od druge polovice leta 2012 se v preglede prostorov vključuje tudi psička, ki je šolana za iskanje mobilnih telefonov in rezultati so zelo spodbudni.

Gretje enostavne alkoholne pijače

Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah

79

ZAVOD	droga in alkohol														Skupaj
	steroidi	afgana	alkoholna pijača	druge sintetične droge	drugo	extazy	hašiš	heroin	kanabis	kokain	metadon	pribor za uživanje	suboxon	tablete	
DOB	0	13	4	4	15	1	0	5	9	1	1	8	0	73	134
DOB PO Sl. Vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB OO Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	0	2	0	2	8
CELJE	0	1	4	0	1	0	1	2	5	0	0	2	0	18	34
KOPER	1	0	0	0	1	0	1	3	11	1	0	1	0	10	29
KP NOVA GORICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
LJUBLJANA	0	0	0	0	1	0	0	0	10	0	0	1	0	12	24
LJ NOVO MESTO	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	8	11
LJ ODP. ODD. IG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIBOR	0	12	1	2	5	0	0	1	7	0	0	3	1	33	65
MB MURSKA SOBOTA	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3
MB ROGOZA	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
PD RADEČE	0	5	0	0	2	0	0	0	5	0	0	0	0	3	15
Skupaj	1	32	9	6	28	2	3	12	48	4	1	17	1	161	325

Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah*

80

ZAVOD	g									kos				ml	
	afgana	druge sintetične droge	drugo	extazy	hašiš	heroin	kanabis	kokain	steroidi	pribor za uživanje	suboxon	tablete	alkoholna pijača	metadon	
DOB	79,49	81,72	100,71	0,50	0,00	22,91	34,63	0,63	0,00	19,00	0,00	1260,36	23,50	0,10	
IG	0,00	0,00	6,00	0,00	0,00	0,01	0,00	4,00	0,00	7,00	0,00	3,00	0,00	0,00	
CELJE	1,00	0,00	0,00	0,00	5,40	6,80	22,30	0,00	0,00	2,00	0,00	213,00	12,00	0,00	
KOPER	0,00	0,00	0,80	0,00	8,70	3,10	73,50	2,70	3,00	1,00	0,00	189,00	0,00	0,00	
KP NOVA GORICA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
LJUBLJANA	0,00	0,00	0,68	0,00	0,00	0,00	114,43	0,00	0,00	1,00	0,00	195,00	0,00	0,00	
LJ NOVO MESTO	0,00	0,00	5,00	0,70	0,00	0,00	2,20	0,00	0,00	0,00	0,00	145,00	0,00	0,00	
LJ ODP. ODD. IG	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
MARIBOR	14,10	22,70	4,30	0,00	0,00	0,80	21,00	0,00	0,00	9,00	2,00	309,50	1,00	0,00	
MB MURSKA SOBOTA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,00	0,00	0,00	
MB ROGOZA	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
PD RADEČE	16,10	0,00	1,70	0,00	0,00	0,00	5,26	0,00	0,00	0,00	0,00	8,70	0,00	0,00	
Skupaj	111,69	104,42	119,19	1,20	14,11	33,62	273,32	8,33	3,00	39,00	2,00	2335,56	36,50	0,10	

*Opomba: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov in prtljage. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale.

Skupaj je bilo v tem letu najdenih 71 mobilnih telefonov (v lanskem obdobju 56) in 106 USB ključkov za komunikacijo preko interneta (v lanskem letu 118). Odkrili smo večje število orodja za napad in obrambo. V letošnjem letu jih je bilo tako skupno 63, v enakem obdobju lani pa 43.

V letošnjem letu beležimo tudi najdbo treh pripomočkov za beg in en primer najdbe naboja v zavodu Maribor (naboj ca. 9 mm).

Opravljenе preiskave in najdbe prepovedanih predmetov

(81)

ZAVOD	komunikacijska sredstva							Skupaj
	drugi predmeti za komunikacijo	mobilni telefon	polnilec	prirejeni kabli za polnjenje	sim kartica	snemalnik zvoka ali slike	usb ključek za komunikacijo	
DOB	3	20	8	0	61	1	64	157
IG	0	4	1	0	0	0	0	5
CELJE	3	1	0	0	6	1	15	26
KOPER	2	6	2	2	11	0	9	32
KP NOVA GORICA	0	1	1	0	0	0	0	2
LJUBLJANA	1	21	4	1	25	0	11	63
LJ NOVO MESTO	0	2	0	0	0	0	0	2
LJ ODP. ODD. IG	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIBOR	0	14	9	2	8	0	2	35
MB MURSKA SOBOTA	0	1	0	0	5	0	5	11
MB ROGOZA	0	0	0	0	0	0	0	0
PD RADEČE	0	1	0	0	1	0	0	2
Skupaj	9	71	25	5	117	2	106	335

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. Preizkus alkoholiziranosti je lahko napovedan ali nenapovedan. Preizkus se izvede:

- na podlagi dogovora iz strokovne obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola ali
- na podlagi indicov, da zaprta oseba kaže vidne znake alkoholiziranosti.

Zaprte osebe s težavami z alkoholom so najprej vključene v proces motivacije za obravnavo odvisnosti. Osebe, ki izrazijo pripravljenost za vključitev v obravnavo odvisnosti, so vključene v skupinsko ali individualno edukacijsko obravnavo odvisnosti.

Tiste osebe, kjer je izražena večja stopnja težav z alkoholom in ki imajo daljšo kazen zapora, se vključi tudi v intenzivno obliko obravnave odvisnosti, ki je usmerjena v vzdrževanje abstinence in v pripravo na življenje po prestopu kazni. Abstenenca oseb, ki so sklenile dogovor o vključitvi v obravnavo odvisnosti, se preverja z nenapovedanimi alkotesti.

V tem letu je bilo opravljenih 124 preizkusov, med njimi je bilo 40 pozitivnih. V skupnem številu opravljenih preizkusov so upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo samoa-gresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur. Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od zakonskih razlogov za namestitev v posebni prostor, se lahko namestitev podaljša za čas, dokler za to obstajajo razlogi, vendar za posamezno odločbo ne več kot 12 ur. Namestitev v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur neprekinjeno.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 74 primerih (kar je 5 primerov manj kot prejšnje leto). Povprečen čas izločitve je bil 11 ur, kar pomeni, da so bile namestitve daljše kot v lanskem letu. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe, da je huje ogrožala druge pri delu,

orodja za napad in obrambo				pripomočki za beg		strelno orožje in strelivo		Skupaj
nož, bodalo	predelani predmeti za napad	razna orodja in predmeti	Skupaj	žaga	Skupaj	strelivo	Skupaj	
24	5	7	36	0	0	0	0	193
0	0	0	0	0	0	0	0	5
3	2	2	7	0	0	0	0	33
4	4	1	9	2	2	0	0	43
1	0	0	1	0	0	0	0	3
1	0	2	3	1	1	0	0	67
1	1	0	2	0	0	0	0	4
0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	2	0	5	0	0	1	1	41
0	0	0	0	0	0	0	0	11
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	2
37	14	12	63	3	3	1	1	402

počitku ali razvedrilu ter da je oseba ogrožala druge. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju, hkrati motila ostale osebe pri počitku. Porast števila primerov odstranitve v posebni prostor lahko pripišemo med drugim tudi vse večjemu zadovoljevanju med obsojenci in uporabi prepovedanih substanc oz. snovi. Obsojenci si z odstranitvijo v posebni prostor v večini primerov utirajo pot za namestitev v posebej varovani oddelek (primer zavod Dob), saj si tako najlažje in brez posledic pridobijo možnost namestitve v samsko oziroma v manjšo sobo.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej usposobijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih omejujejo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 227 primerih, kar je za 43 primerov več kot lansko leto (184) in 92 primerov več kot v letu 2017 (135).

V letošnjem letu so pravosodni policisti v zavodu Dob s pomočjo defibrilatorja rešili življenje zaprti osebi. Pravosodni policisti so bili s strani regionalnega zdravstvenega doma pohvaljeni za strokovno in urgentno nudenje prve pomoči ob težjih poškodbah, saj so s tem humanim dejanjem in hitrim obveščanjem preprečili večje zdravstvene posledice za zaprto osebo. Zavod sicer beleži več tovrstnih posredovanj.

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Na področju izobraževanja se je v letošnjem letu izvedla večina načrtovanih izobraževanj. Skupno je bilo letos za namen usposabljanja pravosodnih policistov porabljeno 130.000 EUR.

Februarja 2019 je bil zaključek centralnega usposabljanja za 16. generacijo v Gotenici (19 pravosodnih policistov oziroma pravosodnih policistov - kandidatov). Usposabljanje naslednje generacije se je pričelo izvajati na novi lokaciji v Mirni, v bližini ZPKZ Dob.

Na novi lokaciji smo imeli v letošnjem letu dve generaciji novosprejetih pravosodnih policistov, in sicer:

- prva generacija (18 pravosodnih policistov oziroma pravosodnih policistov - kandidatov);
- druga generacija (24 pravosodnih policistov oziroma pravosodnih policistov - kandidatov, pri čemer sta usposabljanje predčasno prekinila dva pravosodna policista).

Izvedeni so bili tudi zaključni izpiti. Skupaj se je v letu 2019 usposobilo 39 pravosodnih policistov oziroma pravosodnih policistov - kandidatov.

Izvedeni sta bili tudi usposabljanji za delo z rentgensko napravo, v kateri je bilo vključenih 18 pravosodnih policistov.

Izvedli smo tečaj varne vožnje, in sicer za 3 skupine po 8 ljudi. Prav tako je bilo izvedeno usposabljanje iz prve pomoči pri oskrbi strelnih ran.

Zaradi kadrovskih težav nista bili izvedeni izobraževanji vpad v prostor in praktično izvajanje spremstev.

Glede na procesni razvoj strategij obravnave zaprtih oseb, so bile izvedene vse glavne predvidene izobraževalne vsebine, in sicer:

- obravnava samomorilno ogroženih (6 supervizij),
- obravnava storilcev spolnih kaznivih dejanj (7 supervizij),
- ugotavljanje samomorilne ogroženosti (2 izvedbi),
- usposabljanje s področja diferencialne diagnostike,
- usposabljanje iz uporabe Wechslerjeve lestvice,
- usposabljanje za uporabo vprašalnika PAI,
- udeležba na mednarodni konferenci Triple iii,
- skupinska supervizija za pedagoge (16 izvedb),
- prva stopnja sensitivity treninga,
- izobraževanje za vodenje malih vzgojnih skupin (2 izvedbi),
- supervizija za socialne delavce (8 izvedb),
- izkustvena delavnica (1 izvedba),
- izkustvena delavnica »Jaz, socialni delavec« (1 izvedba),
- supervizija za strokovne delavce za obravnavo odvisnosti (5 izvedb),
- supervizija in edukacijska skupina strokovnih delavcev za delo s storilci nasilja (5 izvedb),
- dvodnevno izobraževanje za delo z nasilnimi ter usposabljanje delavcev zavodov za vodenje obravnave povzročiteljev nasilja (5 izvedb),
- supervizija za vodje oddelkov za vzgojo (8 izvedb) ter
- izobraževanje »Javno nastopanje« (1 izvedba).

S tem smo izboljšali in povečali znanje in usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami. Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 124 pravosodnih policistov, 237 strokovnih delavcev in 8 inštruktorjev.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Težavo predstavljajo tudi nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

Za nakup opreme za varovanje smo namenili 214.242,64 EUR. V zavodih je bilo na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejše med njimi so:

- nadgraditev sistema videonadzora v zavodu Koper ter vgrajeni senzorji gibanja za varovanje sprehajališč. Prav tako so se pripravili projekti za izvedbo videonadzorov na vseh ostalih lokacijah, z namenom nadgradnje v prihodnjih letih;
- Za potrebe vseh zavodov je bila kupljena rezilna žica, s katero bodo zavarovali še nezavarovane dele zavodov v smislu preprečevanja pobegov;
- Za potrebe usposabljanja pravosodnih policistov iz rokovanja s strelnim orožjem smo za zavode in oddelke nabavili elektronske trenažerje, s katerimi bo omogočena vadba tudi brez odhoda na strelišča;
- Kupljena so bila nova specialna vozila za prevoz zaprtih oseb za zavode;
- Nabavilo se je posebno opremo, kot so lisice za roke, lisice za na pas, lisice za noge, tonfe z nosilci, opremo za opasač, plinski razpršilci, alkoskop, svetilke, gumijasto strelivo, ročni detektorji kovin;
- V Oddelku Novo mesto je bil kupljen nov rentgen za pregled paketov;
- Nabavljena so bila nova varnostna vhodna vrata v zavodu Celje;
- V zavodu Maribor so bili nabavljeni štirje detektorji kovin za potrebe varovanja zavoda in spremstev, kar omogoča lažje izvajanje varnostnih pregledov in namestitve mrež na okna bivalnih prostorov s strožjim režimom in tudi na okna hodnikov ter na okna pralnice in kuhinje, pa tudi namestitev manganovih rešetk na okna prostorov, kjer izvajamo obiske zaprtih oseb, kar je izboljšalo varnostne razmere v zavodu.

Posledice požara v ZPKZ Maribor

V letu 2019 nam zaradi zastarelosti sistema (na trgu že več kot 20 let) ni uspelo nabaviti panic stikal za potrebe zavoda Koper. To je kar zaskrbljujoče, saj bomo v prihodnosti morali zamenjati dober sistem zaradi nezmožnosti nabave le enega dela sistema.

3. 13. ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela v javnem gospodarskem zavodu (JGZ), pri hišnih delih, v podjetju, ki deluje v območju zavoda Dob, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti. V primerjavi s prejšnjim letom je bilo zaposlenih 105 oseb manj.

Delež zaposlenih zaprtih oseb je bil 34,82 %, kar je nižje kot v prejšnjem letu (41,05 %). Največji razlog je v povečanju števila zaprtih oseb, predvsem v priporu. Delež zaposlenih obsojencev v prejšnjem letu je bil 48,57 %, delo je odklonilo 1,26 % obsojencev, 2,12 % obsojencev je bilo nezmožnih za delo, 1,51 % ji je bilo upokojenih in 46,54 % obsojencem dela ni bilo moč zagotoviti.

Priporniki morajo za opravljanje dela pridobiti dovoljenje sodišča, mnogi med njimi imajo pogoste obravnave na sodiščih in se tako težje vključujejo v delovni proces, med njimi pa je tudi ogromno tujcev, ki ne znajo slovenskega jezika in imajo težave pri opravljanju usposabljanja iz varstva pri delu.

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1.

(82)

Razporeditev na delo na dan 1.1,	OBSOJ.		VIKEND ZAPOR		PRIPORNIKI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	254	13	0	0	19	1	16	0	289	14	303
Podjetje v zavodu	60	0	0	0	0	0	0	0	60	0	60
pri hišnih delih	188	15	0	0	13	2	4	3	205	20	225
zunaj zavoda	10	0	1	0	0	0	1	0	12	0	12
redno izobraževanje	29	1	0	0	0	0	2	0	31	1	32
12. člen - izobraževanje	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
12. člen - delo	7	0	34	5	0	0	0	0	41	5	46
v terapevtskih delavnicah	64	0	0	0	0	0	0	0	64	0	64
SKUPAJ	612	29	36	5	32	3	23	3	703	40	743
dela ni bilo moč zagotoviti	261	13	0	0	257	15	2	0	520	28	548
delo odklonili	12	0	0	0	12	0	0	0	24	0	24
za delo nezmožni	8	9	0	0	6	1	0	0	14	10	24
upokojenci	22	4	0	0	2	0	0	0	24	4	28
SKUPAJ	303	26	0	0	277	16	2	0	582	42	624

Zaprte osebe pred nastopom dela napotimo na zdravniški pregled na dispanzer za medicino dela, prav tako opravijo test iz poznavanja Zakona o varnosti in zdravja pri delu, ki ga opravlja zunanje podjetje. Postopek in izvajanje potekata kontinuirano. Za pripornike velja podoben postopek pri razporejanju na delo, po predhodno pridobljenem dovoljenju za delo s strani sodišča.

Prevladujoči razlogi, zaradi katerih nekaterim obsojencem ni bilo mogoče zagotoviti dela, so bili: pomanjkanje del; pomanjkanje delovnih izkušenj ter navad pri zaprtih osebah; obsojenci so želeli biti razporejeni na delovno mesto, za katero po strokovni oceni niso bili primerni, drugje pa niso želeli delati; veliko je bilo primerov z različnimi zdravstvenimi omejitvami in posledično težjo zaposljivostjo ter obsojencev s kratkimi kaznimi, ki se jih težje vključuje v kompleksnejše oblike dela.

Razporeditev novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

(83)

Razporeditev na delo Novosprejeti	OBS.		VIKEND ZAPOR		PRIP.		PRIDRŽANI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	238	11	0	0	25	0	0	0	7	1	270	12	282
podjetje v okviru zavoda	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	0	44
pri hišnih delih	179	9	5	0	45	0	0	0	1	0	230	9	239
zunaj zavoda	13	4	0	0	0	0	0	0	0	0	13	4	17
redno izobraževanje	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	9
12. člen - izobraževanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. člen - delo	5	0	29	6	0	0	0	0	0	0	34	6	40
v terapevtskih delavnicah	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0	40
SKUPAJ	528	24	34	6	70	0	0	0	8	1	640	31	671
dela ni bilo moč zagotoviti	816	53	0	0	981	62	0	0	4	0	1801	115	1916
delo odklonili	19	0	0	0	11	0	0	0	0	0	30	0	30
za delo nezmožni	28	7	0	0	28	1	0	0	0	0	56	8	64
upokojenci	10	1	0	0	1	0	0	0	0	0	11	1	12
SKUPAJ	873	61	0	0	1021	63	0	0	4	0	1898	124	2022

Opomba: V število novo sprejetih so vključeni tudi tisti, ki so že bili na prestajanju kazni in jim je bila izrečena nova enotna kazen, zaradi česar se več oseb v statističnem prikazu ponovi dvakrat ali večkrat.

3. 13. 2. Plačilo za delo

Mesečno plačilo za delo zaprtih oseb v rednem delovnem času po posameznih zavodih

(84)

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	79,92	148,76	58,53	158,97	66,3	226,68
Maribor	64,38	90,48	57,42	97,44	85,26	99,18
Ljubljana	57,42	80,04	57,42	90,48	/	
Celje	48,18	120,7	48,18	159,86	/	/
Koper	67,52	89,18	60,8	99,36	/	/
Ig	58,02	69,29	58,02	98,62	98,01	178,95
N. Gorica	34,5	118,52	44,2	97,92	68,15	110,63
OO Ig	/	/	80,04	80,04	85,26	114,84
N. mesto	/	/	64,38	80,04	/	/
M. Sobota	/	/	60,9	97,44	/	/
Rogoza	64,38	90,48	60,9	97,44	85,26	114,84
PD Radeče	25,35	106,61	34,32	98,11	/	/

Višina plačila za delo zaprtih oseb je določena po Pravilniku o plačilu za delo obsojencev. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. Zakon določa tudi izplačilo posebne denarne nagrade za prizadevanje obsojencev, zaposlenih pri fizičnih ali pravnih osebah, ki v zneskih, prikazanih v zgornji tabeli, ni upoštevana.

Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

(85)

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	253	20157,6
Maribor	79	1872
Ljubljana	21	562
Celje	19	746
Koper	17	1456,8
Ig	19	842
N. Gorica	4	162
OO Ig	1	154
N. mesto	0	0
M. Sobota	1	6
Rogoza	20	941
SKUPAJ	434	26899,4

Obseg dela v podaljšanem delovnem času se je glede na prejšnje leto rahlo povečal za 1,1 %, pri čemer se je delež zaprtih oseb, ki so opravljali nadure, znižal za 15,4 %. Glede na prejšnje leto, ko je nadure opravljalo 13,88 % zaprtih oseb, se je delež znižal na 10,69 %.

3. 13. 3. Invalidsko zavarovanje*Število invalidsko zavarovanih oseb*

(86)

Zavod	število invalidsko zavarovanih				
	skupaj	O	nadomestni zapor	P	ml. v PD
Dob	904	904			
Slovenska vas	121	121			
Puščava	35	35			
Ljubljana	197	197			
Novo mesto	138	138			
Celje	/	/			
Koper	315	315			
Nova Gorica	63	62	1		
Maribor	125	115	10		
Rogoza	51	51			
Murska Sobota	17	13	4		
Ig	142	139	3		
PD Radeče	/	/		37	

Na področju invalidskega zavarovanja zaprtih oseb ni bilo zaznane problematike.

3. 13. 4. Varstvo in zdravje pri delu

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

3. 13. 5. Nesreče pri delu zaprtih oseb

V tem letu se je zgodilo 22 nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe (leta 2018 je bilo 20 nesreč pri delu). Zaradi nesreč je bil vložen 1 odškodninski zahtevek. Zavodi kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela.

3. 13. 6. Hišna dela

Na izvajanje hišnih del je bilo v letu 2019 razporejenih 464 zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večinoma obsojence, v manjšem številu tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Še vedno se zavodi srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 7. Javni gospodarski zavod

V letu 2019 je bilo v javnem gospodarskem zavodu zaposlenih 585 zaprtih oseb. Na posameznih lokacijah so se občasno srečevali s pomanjkanjem zaprtih oseb na delu. Z vodstvi zavodov so bili opravljeni pogovori z namenom izboljšanja zaposlovanja zaprtih oseb. Ustvarjeni so bili prihodki v višini približno 1.950.000,00 EUR. V vseh enotah so ohranili vse dejavnosti in zagotovili toliko naročil, da je delo potekalo kontinuirano. Poslovni rezultat je dobiček v višini približno 50.000,00 EUR, kar ocenjujemo kot dober rezultat. S takšnim poslovanjem je omogočeno postopno odplačevanje najetih kreditov in s tem zmanjševanje zadolženosti, predvsem pa je omogočeno investiranje v opremo, ki je večinoma stara oziroma dotrajana.

3. 14 PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja osnovne človekove pravice svobode veroizpovedi¹. S tem razlogom je bil koordinator za duhovno oskrbo, glede na možnosti, v letu 2019 navzoč na posameznih lokacijah zavodov in usklajeval izkazan interes za duhovno oskrbo zaprtih oseb. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi, ki so izvajale duhovno oskrbo.

Katoliško Cerkev je pri izvajanju duhovne oskrbe zastopal Zaporniški vikariat. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki se izvajajo znotraj Zaporniškega vikariata Katoliške Cerkve:

- Mesečno so bila bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru večjih katoliških praznikov, velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes;

¹ 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

- Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila vzpostavljena povezava s Slovensko Karitas ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način tudi opravljena oskrba posameznih lokacij;
- V okviru programa KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) so prostovoljke in prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavod Ig in Celje. Prav tako so prostovoljci pilotno izvajali projekt OK – otroški kotiček v ZPKZ Dob pri Mirni. Vsako prvo soboto v mesecu so bili v tem zavodu navzoči za potrebe otrok, ki so bili na obisku.
- Znotraj Katoliške Cerkve je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 17. do 23. novembra 2019, pod naslovom »Kaj je zate svoboda & si ti svoboden?«. Župnijska katoliška občestva, skupnosti in zavode za prestajanje kazni zapora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt.
- Slovenski katoliški skavtinje in skavti so v nekatere zavode v predbožičnem času prinesli »Betlehemske luč miru«.

Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni izvedene priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama. Vsi zavodi so dobili časovni raspored molitve in ga posredovali osebam, ki so izrazile interes. Posameznikom so v tem času na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji potekala v ZPKZ Dob pri Mirni, in sicer enkrat na mesec, obiske beležijo tudi v ZPKZ Koper.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je bila pokrita duhovna oskrba ob praznikih (božič in velika noč). V ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Dob pri Mirni in ZPKZ Ig je vzpostavljena redna mesečna navzočnost paroha.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljala svoja časopisa. Do izražene želje s strani zaprtih oseb in obiska predstavnika verske skupnosti je prišlo v ZPKZ Dob pri Mirni in ZPKZ Maribor.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma (tudi v tujih jezikih), Korana in druge verske literature ter periodike.

Vsem osebam v zaporu se je ob njihovi izraženi želji in v okviru možnosti posameznega zavoda organizirala ter pripravila hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo ni zaznaval kršitev glede pravice do duhovne oskrbe.

**KAJ JE
ZATE
SVOBODA**

**&
SI TI
SVOBODEN?**

PSALM 111,9

**TE DEN
ZAPOROV**

TE DEN MOLITVE 17. – 23. NOVEMBER 2019

www.center-ecce.si

@centerecce

@centerglejteclovek

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2019 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojnim domom potekale številne aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je v tem letu medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval informacije - preko odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost, tiskovnih konferenc in izjav za medije.

Odzivali smo se tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila v letu 2019 izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravico do odgovora oziroma popravka.

V mesecu juliju 2019 je bilo vzpostavljeno novo državno spletišče gov.si. Na upravi smo pridobili lastno domeno www.uiks.gov.si, s katero doslej nismo razpolagali, saj smo gostovali na spletni strani Ministrstva za pravosodje. Skladno s standardi in zahtevami Urada vlade za komuniciranje smo pripravili in objavili vse vsebine za novo spletišče.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali predvsem cilj iz Strategije Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020, da se v javnosti pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih v javnosti.

Predstavitev letnega poročila 2018 na novinarski konferenci

Tekom leta se je zvrstilo več dogodkov, o katerih smo obveščali tudi širšo javnost:

Ministrica za pravosodje Andreja Katič je skupaj z v. d. generalnega direktorja Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v mesecu aprilu na slovesnosti ob dnevu uprave podelila priznanja najzaslužnejšim delavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij.

V mesecu maju je bila organizirana novinarska konferenca, namenjena predstavitvi letnega poročila 2018, na kateri je v. d. generalnega direktorja mag. Bojan Majcen izpostavil glavne poudarke preteklega leta. Na predstavitvi sta sodelovala tudi Lucija Božikov, vodja Sektorja za tretma in Jasmin Musić, vodja Oddelka za varnost.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in ministrica za pravosodje Andreja Katič sta v mesecu juniju obiskala Prevezgojni dom Radeče ob dnevu odprtih vrat. Slavnostni govornik na prireditvi je bil predsednik Republike, ki je v svojem nagovoru mladoletnikom predal sporočilo, da je njihovo bivanje v prevzgojnem domu predvsem priložnost, da bolje spoznajo svoje pozitivne lastnosti, vrline in sposobnosti. Mlade je pozval, naj zaposlenim dajo priložnost in sprejmejo ponujeno pomoč. *»Mladoletnikom dajete svojo dušo in predanost, da vam zaupani otroci najdejo nov navdih za svoje življenje. Samo vaša osebna srčnost pripelje do tistega stika z ranjeno dušo mladoletnika, da lahko zunaj najde več sonca skozi temne oblake njegovih dosedanjih izkušenj.«* S temi besedami se je zaposlenim zahvalil za predano in odgovorno delo s pomembnim poslanstvom. Zahvalil se je za povabilo na dan odprtih vrat ter vrnil povabilo mladoletnikom in zaposlenim, da ga ob podobni priložnosti obiščejo v predsedniški palači.

Nagovor ministrice na slovesnosti ob dnevu uprave

Obisk Predsednika Republike v PD Radeče

Prejemniki priznanj ob dnevu uprave

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni je septembra potekala slovesnost ob praznovanju 60-letnice zavoda, s predstavitvijo zbornika in odprtjem muzejske zbirke. Sodelavci zavoda Dob so več let zbirali pestro gradivo, predstavljeno v zborniku, v katerem se odraža šest desetletij delovanja zapora. Zbornik bogatijo tudi arhivsko slikovno gradivo in osebna pričevanja nekdanjih zaposlenih v zavodu. V muzejski zbirki so predstavljene vsebine od zgodovinskega razvoja izvrševanja kazni, kazenske zakonodaje, do predstavitve današnjega zavoda Dob in Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij kot celote. Zbirki poseben pečat dajejo tudi razstavljeni eksponati. Na dogodek, katerega sta se med drugimi udeležila varuh človekovih pravic, predsednik Odbora za pravosodje v Državnem zboru in ministrica za pravosodje, so bili vabljeni tudi mediji.

V letu 2019 je na Generalnem uradu potekalo več svečanih priseg in podelitev uradnih izkaznic novospregitim pravosodnim policistom, ki so uspešno zaključili usposabljanje in opravili zaključni preizkus znanja. O vsakem dogodku smo obveščali javnost. Na dogodek v mesecu oktobru, ko je pred v. d. generalnega direktorja in ministrice za pravosodje zaprisegla večja skupina 14 pravosodnih policistov, so bili povabljeni mediji.

Ministrica za pravosodje Andreja Katič je v mesecu oktobru obiskala Oddelek Nova Gorica, v novembru pa Zavod za prestajanje mladotniškega zapora in kazni zapora Celje. Seznanila se je z delom v zavodih in z varnostnimi razmerami ter si ogledala oba zavoda.

V mesecu oktobru so se začeli z ZPKZ Maribor zvrstili zaključne prireditve v sklopu projekta »Vključujemo in aktiviramo!«, ki se je po štirih letih končal. Na dogodkih so udeleženci predstavljali dogajanje v celoletnem projektu, popestrili so jih priznani slovenski glasbeniki in drugi ustvarjalci.

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij je jeseni okrepila aktivnosti na področju promocije poklica pravosodni policist. Z različnimi pristopi smo poskušali povečati prepoznavnost poklica pravosodni policist in nagovoriti kandidate za zaposlitev v zaporskem sistemu. V mesecu novembru smo se s tem namenom udeležili kariernega sejma v Cankarjevem domu v Ljubljani. V času kariernega sejma so sodelavci – pravosodni policisti iz različnih zavodov za prestajanje kazni zapora poskrbeli za predstavitve na stojnici. Obiskovalcem smo med drugim pokazali opremo pravosodnih policistov, video predstavitev z utrinki z usposabljanja in predstavili službene pse. Obiskovalci so se lahko na stojnici preizkusili v praktični vaji. V sklopu sejma smo pripravili tudi predavanje, na katerem je v. d. generalnega direktorja mag. Bojan Majcen skupaj s sodelavci predstavil poklic in usposabljanje za pravosodnega policista, izvedli smo tudi prikaz dela s službenim psom. Ekipo pravosodnih policistov je v znak podpore obiskala ministrica za pravosodje Andreja Katič, skupaj s predsednikom Sindikata državnih organov, Frančiškom Verkom in predsednikom Sindikata delavcev v pravosodju, Tomažem Virnikom. V mesecu novembru smo se udeležili kariernega sejma v Kopru in Festivala poklicev v Kočevju. Javnost smo z obiskovanjem tovrstnih dogodkov ozaveščali o tem, da pravosodni policisti s svojim delom uresničujejo poslanstvo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij: skrbijo za izvrševanje ka-

Predstavitve zbornika in odprtje muzejske zbirke ob 60-letnici ZPKZ Dob

Obisk ministrice v Oddelku Nova Gorica

Radijska promocija poklica pravosodni policist in obisk voditelja v ZPKZ Dob

zenskih sankcij in pripora s ciljem zagotavljati za družbo, zaprte osebe in za zaposlene varne zapore, ki zaprtim osebam zagotavljajo možnost resocializacije. Njihovo delo je dinamično in vključuje predvsem skrb za varnost, red ter disciplino v varovanih objektih - zaporih. V okviru promocije poklica pravosodnega policista je bil oblikovan slogan »Poklic, s katerim rasteš« in izdelan predstavitveni ter promocijski material. V sodelovanju z nekaterimi mediji so bile posnete predstavitvene vsebine poklica, ki so skupaj z ostalimi materiali dostopne na spletni strani. V dogovoru z Ministrstvom za pravosodje smo se v sklopu promocije poklica posluževali tudi njihovih družbenih omrežij.

V atriju ZRC SAZU, kasneje pa tudi v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni in Maribor so v mesecu decembru potekale predstavitve knjige »Vidiš, tukaj boš pa zdaj doma«, v kateri so obsojenci navedenih zavodov delili svoje življenjske zgodbe. Slednje je poleg urednice knjige prof. dr. Milice Antić Gaber zapisalo še pet soavtoric. Knjigo je založila in izdala Javna Agencija za knjigo RS v sklopu projekta »Vključujemo in aktiviramo!«, ki je sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada. Poleg avtoric knjige je na njeni prvi predstavitvi v pogovoru sodelovala tudi vodja Sektorja za tretma, Lucija Božikov. Dogodek in knjiga sta bila deležna lepega medijskega odziva.

Na spletnem mestu uprave objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na spletni strani redno objavljamo tudi sporočila za javnost po dogodkih v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma.

Na področju internega komuniciranja za vse zaposlene pripravljamo interno glasilo »Novičnik URSIKS«, v katerem zaposlene obveščamo in seznanjamo z aktualnimi informacijami in dogodki v zaporskem sistemu.

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij je v letu 2019 izvajala sporazume o sodelovanju s fakultetami. V zavodih smo v tem letu omogočili izvedbo številnih raziskav in študijskih obiskov ter odgovarjali študentom na vprašanja za potrebe zaključnih del.

4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2019 se je uprava aktivno vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (*Council of Europe Annual Penal Statistics*) statistiko za leto 2019 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi.

4. 2. 1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnih nalog primerjava sprejetih standardov z obstoječo prakso in zakonodajo ter priprava predlogov sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposreden stik z aktualno problematiko, primerjavo in načrtovanje sprememb ter izboljšav. Na različnih nivojih je bilo v letu 2019 predstavljeno Priporočilo Sveta Evrope o obnavljalni pravičnosti (*Restorative Justice*).

Predstavniki Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja udeležil 24. konference direktorjev zaporskih in probacijskih uprav v mestu Ayia Napa na Cipru. Na konferenci je bilo izpostavljenih več tem, predvsem možnosti vključevanja umetne inteligence v zaporsko okolje.

Robert Friškovec, sodelavec Generalnega urada, se je kot član delovne skupine Sveta za penološko sodelovanje pri Svetu Evrope, redno udeleževal srečanj delovne skupine, prav tako se je udeležil tudi plenarnega sestanka PC-CP (Sveta za penološko sodelovanje) v Strasbourg (Francija).

Predstavniki Generalnega urada se je v Strasbourg 24. in 25. aprila udeležil konference o prezasedenosti zaporov. Prav tako se je v Strasbourg od 14. do 15. maja predstavnik Generalnega urada udeležila multilateralnega srečanja na temo vodenja zaporskih režimov. V dneh od 17. do 18. oktobra se je predstavnik Generalnega urada udeležila multilateralnega srečanja v Strasbourg, ki je obravnavalo vsebine socialne vključitve zaprtih oseb v povezavi z zmanjševanjem povratništva.

Obisk zapora na Bavarskem

4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije

EuroPris - mednarodna asociacija za zapore: kot članica je uprava vključena in je s predstavniki sodelovala v treh ekspertnih skupinah (za logistiko in gradnje, izobraževanje zaprtih oseb in ICT). Miran Candellari (ZPKZ Ljubljana) je kot član sodeloval na srečanju ekspertne skupine za logistiko in gradnje, ki je bila v Istanbulu v Turčiji od 7. do 9. maja. Stojan Klančar se je kot član ekspertne skupine ICT udeležil srečanja skupine, ki je potekalo na Dunaju (Avstrija) med 15. in 19. novembrom. Prav tako je Petra Prijatelj iz Generalnega urada sodelovala kot članica v ekspertni skupini izobraževanja zaprtih oseb, ki se je odvijalo 13. do 15. junija v Dublinu na Irskem.

Predstavniki Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja prav tako udeležil letne skupščine in konference EuroPris v mestu Ayia Napa na Cipru.

V Berlinu je od 5. do 6. junija potekala delavnica na temo izobraževanja zaposlenih, ki sta se jo udeležila predstavniki Generalnega urada.

Z izmenjavo informacij smo kot država vključeni v projekt *Knowledge Management System - KMS*, v okviru katerega nastaja baza mednarodnih primerjav na posameznih področjih dela.

Predstavniki Generalnega urada se je udeležil delavnice EuroPris o radikalizaciji, ki je bila v Bruslju (Belgija) 14. do 15. marca.

MECR – mednarodna združenje generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope: predstavnik Generalnega urada se je od 18. do 20. septembra v imenu generalnega direktorja v Rimu (Italija) udeležil 16. srečanja MECR (Round Table of Director Generals of Prison Services of the Central European Countries). Med zaporskimi upravami, ki so vključene v MECR, tudi sicer med letom potekajo pisne izmenjave informacij o zakonodaji in praksi izvrševanja kazni zapora.

Delavnica EuroPris v Ljubljani

ICPA – mednarodno zaporsko združenje, ki pomembno vpliva na razvoj in oblikovanje zaporskih sistemov
V Lizboni (Portugalska) je med 2. in 4. aprilom potekalo srečanje pod naslovom Digitalna transformacija (Tehnologija v zaporih), ki sta se ga udeležila predstavnika Generalnega urada.

Predstavnica ZPKZ Maribor se je od 30. aprila do 1. maja v Temišvarju (Romunija) udeležila delavnice o tematici standardov zdravstvene oskrbe v zaporu.

Predstavniki Generalnega urada je sodeloval na letnem srečanju organizacije ICPA v Buenos Airesu (Argentina) med 27. oktobrom in 2. novembrom.

4. 2. 3. Projekti

V okviru mednarodnih projektov financiranih s strani EU smo sodelovali z raziskovalnimi poročili, posredovanjem odgovorov in informacij.

Predstavnica ZPKZ Dob pri Mirni se je od 13. do 17. maja v Leicesteru (Združeno kraljestvo) udeležila usposabljanja v okviru projekta SkillHUBS z naslovom: Inovativni pristop pri ugotavljanju in razvoju kompetenc zapornikov. Pri projektu sodeluje CIK Trebnje.

Predstavniki Generalnega urada se je udeležil plenarnega zasedanja RAN (*Radicalisation Awareness Network*), ki je bilo v Bukarešti (Romunija) od 28. do 29. marca. Prav tako se je udeležil srečanja iste organizacije in Sveta Evrope 22. in 23. oktobra v Sarajevu (BiH).

Vsi zaposleni v zaporskem sistemu so bili obveščeni o možnosti brezplačnega »on-line« tečaja o tematikah radikalizacije. Tečaj poteka v angleškem jeziku.

Od 10. do 11. septembra se je v Rimu (Italija) odvijala zaključna konferenca projekta FAIR (*Fighting Against Inmates' Radicalisation*). V projekt je bil vključen CIK Trebnje. Zaključne konference se je udeležilo pet sodelavk in sodelavcev iz zaporskega sistema.

Obisk predstavnikov hrvaške zaporske uprave v ZPKZ Dob

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

28. januarja si je skupina udeležencev Ministrstva za pravosodje, Generalnega urada, ZPKZ Ig, ZPKZ Ljubljana in projektantov novih zaporov ogledala avstrijski zapor Leoben.

Predstavnik Generalnega urada in dva predstavnika inštruktorjev praktičnega pouka (iz PD Radeče in ZPKZ Dob pri Mirni) so se odzvali na povabilo in se v Mostarju (BiH) udeležili izmenjave praks pri usposabljanju pravosodnih policistov.

Predstavnik ZPKZ Maribor (OO Rogoza) se je 6. in 7. junija udeležil strokovne ekskurzije na Madžarskem, ogled Bayerjeve tehnologije na žitu, koruzi in oljni ogrščici.

11. oktobra so se zaposleni iz ZPKZ Ig udeležili strokovne ekskurzije in obiskali ženski zapor (kaznionico) v Požegi (Hrvaška).

Člani aktiva za varnost so si od 12. do 13. novembra z namenom izmenjave dobrih praks ogledali dva zapora na Bavarskem (JVA München-Stadelheim in JVA Augsburg-Gablingen).

Predstavnik Generalnega urada se je od 27. do 29. novembra v imenu Ministrstva za pravosodje udeležil srečanja na temo obnavljalne pravičnosti in mreže pravnih okvirov. Srečanje je organiziral Evropski forum za obnavljalno pravičnost (*European Forum for Restorative Justice*) v Leuvnu (Belgija).

Obiski iz tujine

ZPKZ Ig in Prevgojni dom Radeče so obiskali študentje kriminologije z Nizozemske (4. in 5. aprila), predstavnik Generalnega urada jim je predstavil tudi celoten zaporski sistem. Skupina študentov z Nizozemske je obiskala Prevgojni dom Radeče tudi med 18. in 21. novembrom.

V dneh od 15. do 16. aprila smo gostili delegacijo iz Bosne in Hercegovine. Njihov izražen interes zanimanja ob obisku je bil povezan predvsem z usposabljanjem zaposlenih. Ogledali so si tudi zavoda Dob pri Mirni in Koper.

V sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju pri Ministrstvu za pravosodje so zavoda v Ljubljani in Mariboru obiskali sodniki in tožilci nekaterih evropskih držav.

10. oktobra smo v ZPKZ Dob pri Mirni gostili študijsko izmenjavo na področju obravnave storilcev dejanj spolnega nasilja med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo.

V sodelovanju z organizacijo EuroPris smo od 14. do 16. oktobra v Ljubljani gostili delavnico o gradnji zaporov in prilagodljivosti zaporskih nepremičnin za sodobne izzive. Delavnice se je udeležilo 66 članov iz 23 različnih držav. Tekom delavnice se je zvrstilo večje število predavanj, predstavitev in okroglih miz, ki so jih vodili profesorji različnih evropskih univerz in predstavniki evropskih zaporskih uprav ter organizacije EuroPris. Za udeležence smo na Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij organizirali tudi ogled zapora v Ljubljani in na Igu. Glavni poudarki in zaključki delavnice so bili izraženi v smeri, da je smiselno načrtovanje gradnje novih zaporov v povezavi z vprašanjem o učinku zgradbe in okolja na samo prestajanje kazni zapora. Zaporsko okolje prispeva delež k procesu vključevanja zaprte osebe nazaj v družbo. Zaporsko okolje ima vpliv tudi na vse, ki so kakorkoli vključeni v samo prestajanje kazni. Poleg zaprtih oseb so to tudi zaposleni, družinski člani zaprtih in zaposlenih ter širša skupnost. Na delavnici so strokovnjaki spregovorili tudi o sodobnih izzivih zaporskih sistemov, kot so ustvarjanje primernih pogojev prestajanja kazni za starostnike, ženske, tujce in obsojene na dolge kazni.

4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe na raznolikih področjih, ponujajo svoje storitve in aktivnosti tudi zaprtim osebam, kar je zelo dragoceno. Zunanji sodelavci prispevajo k dopolnjevanju sicer dostopne zavodske obravnave zaprtih, pa tudi k premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju življenja po prestani kazni.

V zavodu Dob so na področju odvisnosti sodelovali z Društvom Projekt človek, Anonimnimi alkoholiki, Društvom zdravljenih alkoholikov in Lokalno akcijsko skupino za pomoč odvisnikom Novo mesto. Poleg že navedenih organizacij so na ostalih področjih sodelovali še z Društvom za nenasilno komunikacijo Ljubljana, Združenjem za razvijanje nenasilnih odnosov ZRNO Maribor, Družinskim inštitutom Zaupanje Sevnica, Karitasom in Rdečim križem. S strani prostovoljcev Zaporniškega vikariata je vsako prvo soboto v mesecu potekala aktivnost »Otroški kotiček« v objektu za obiske.

V letošnjem letu v zavodu Celje Inštitut VIR Celje ni izvajal obravnave. Za obsojence, ki imajo težave zaradi zlorabe nedovoljenih substanc ali alkohola in koristijo zunaj zavodske ugodnosti ali prestajajo zaporno kazen na podlagi 12. člena ZIKS-1, je bila obravnava organizirana na sedežu organizacije Inštituta VIR Celje. Preko celega leta so sodelovali z Društvom Projekt človek ter nadaljevali s sodelovanjem z Društvom za nenasilno komunikacijo. Pri zagotavljanju materialne pomoči (oblačila in obutev) za zaprte osebe so sodelovali z organizacijama Karitas in Rdeči Križ.

V zavodu Koper so sodelovali z Društvom Projekt človek in Društvom za nenasilno komunikacijo. V Oddelku Nova Gorica so nadaljevali s sodelovanjem z Društvom Projekt človek, Društvom Izberi pravo pot, Društvom Šent (obrnava odvisnosti od prepovedanih drog) ter Društvom za nenasilno komunikacijo.

V zavodu Ljubljana so sodelovali z Društvom Projekt človek, s Kralji ulice, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Žarek upanja in z Društvom Stigma. V Oddelku Novo mesto so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom za nenasilno komunikacijo in Anonimnimi alkoholiki. Na Odprtem oddelku Ig so sodelovali z Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Žarek upanja in Društvom Up.

V zavodu Maribor so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava pot, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom ZRNO, Mladinskim kulturnim centrom Maribor in Andragoškim zavodom Maribor. V Oddelku Murska Sobota so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava Pot in Društvom za nenasilno komunikacijo.

V Zavodu Ig so sodelovali z Društvom Stigma, Društvom Projekt človek, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Vzgon, s Skupnostjo za zavest Krišne in Inštitutom Stopinje – izvajanje logoterapije.

V Prevgojnem domu Radeče so sodelovali z Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom Ozara, Društvom Projekt človek, Inštitutom Vir ter preko Kulturno turističnega rekreacijskega centra Radeče z Mladinskim centrom Krško.

Veliko zavodov je sodelovalo tudi z Javno agencijo za knjigo, v okviru že omenjenega projekta »Vključujemo in aktiviramo!«.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2019

(87)

	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1				1	1		1
namestnik generalnega direktorja								
direktor zavoda	5				5	3	2	5
vodja sektorja	7				7	1	6	7
vodja oddelka	33				33	16	17	33
vodja referata	13				13	13		13
skupaj	59				59	34	25	59
Specializirani kadri								
pedagogi	51				51	19	32	51
psihologi	11				11	4	7	11
socialni delavci	15				15	3	12	15
drugi strokovni delavci v vzg. službi	6				6	1	5	6
medicinsko osebje	7		5		12	1	11	12
inštruktorji		8	69	2	79	69	10	79
delovni inštruktorji			8		8	7	1	8
ekonomski delavci	6	3	9		18		18	18
osebje pravosodne policije	20	57	477	1	555	495	60	555
administrativni in drugi delavci	42	6	25	5	78	17	61	78
skupaj	158	74	593	8	833	616	217	833
skupno število zaposlenih	217	74	593	8	892	650	242	892

Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov

(88)

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	403	42	445
višji pravosodni policist	50	7	57
inšpektor v UIKS	16	2	18
višji inšpektor v UIKS	19	1	20
svetnik v UIKS	1		1
SKUPAJ	489	52	541

Prisega novo sprejetih pravosodnih policistov

Udeležba na Festivalu poklicev v Kočevju

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V tem letu je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 29 javnih uslužbencev. Poleg tega smo v tem času zaposlili tudi 42 pravosodnih policistov – kandidatov, ki jih zaposlujeemo za določen čas.

Delovno razmerje je prenehalo 35 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas, in sicer zaradi naslednjih razlogov:

- 14 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi;
- 1 javni uslužbenec je bil premeščen v drug organ javne uprave
- 1 javnemu uslužbencu je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca;
- 6 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani javnega uslužbenca;
- 1 javnemu uslužbencu je prenehalo delovno razmerje, ker ni opravil ustreznega strokovnega izpita, ki je bil pogoj za zasedbo delovnega mesta;
- 10 javnih uslužbencev se je upokojilo;
- 2 javna uslužbenca sta umrla.

Na dan 31. 12. 2019 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 858 javnih uslužbencev.

V tem letu so 204 javni uslužbenci napredovali v višji plačni razred, 68 javnih uslužbencev pa je napredovalo v višji naziv. Javni uslužbenci so pravico do višje osnovne plače pridobili z dnem 1. 12. 2019, v skladu s četr-tim odstavkom 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17 in 84/18).

5.1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje institucije. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih delavnic in seminarjev.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 44 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 39 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 15 javnih uslužbencev.

Tečajev tujih jezikov se javni uslužbenci niso udeleževali.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo stro-

kovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 287 pravosodnih policistov, 116 strokovnih delavcev, 60 inštruktorjev in 14 kuharjev.

5.1.4. Pripravištvo in študijska praksa

V tem letu je v upravi opravljal pripravništvo 1 pripravnik. Štipendistov Vlade Republike Slovenije za potrebe uprave in volonterskih pripravnikov nismo imeli.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 42 študentom naslednjih fakultet: Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru, Teološka Fakulteta Univerze v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani, Fakulteta za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freunda v Ljubljani.

Prav tako smo omogočili opravljanje obvezne prakse 4 dijakom programa Tehnik Varovanja, Srednje ekonomske šole Celje.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela ter nege družinskih članov odsotni z dela 121.394 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (86 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležijo 7 % delež, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela je bilo 8 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi s prejšnjim z letom višja za dobrih 13 %.

Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela v letu 2019 (v urah)

(89)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	3.549	0	421	3.970
Dob	27.289	1.667	1.535	30.491
Ig	9.766	0	1.503	11.269
Celje	6.576	314	740	7.630
Koper	16.384	7	1.031	17.422
Ljubljana	24.621	4.656	1.629	30.906
Maribor	9.172	2.557	869	12.598
Radeče	6.880	3	225	7.108
SKUPAJ	104.237	9.204	7.953	121.394

Predstavitve poklica pravosodni policist na kariernem sejmu v Ljubljani

Predstavitvene zloženke poklica pravosodni policist

Na dan 31. 12. 2019 je bilo v upravi zaposlenih 20 invalidov, od tega 2 invalida II. kategorije in 18 invalidov III. kategorije. Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

5.1.6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

Opravljenih je bilo 398 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljeni v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5.1.7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

Zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti je bilo obravnavanih 17 javnih uslužbencev, izdanih je bilo 18 pisnih opozoril pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Enemu javnemu uslužbencu sta bili izdani dve opozorili. Enemu javnemu uslužbencu je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana, medtem ko rednih odpovedi pogodb o zaposlitvi ni bilo, prav tako ni bilo uvedenega nobenega disciplinskega postopka.

5.1.8. Nadurno delo

V službah za varnost in zavarovanje je bilo izplačanih 71.870 ur nadurnega dela, kar je za 6 % več kot v prejšnjem letu.

Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2019

(90)

Lokacija	število izplačanih nadur
Generalni urad	0
Dob	22.666
Ig	2.359
Celje	6.870
Koper	10.585
Ljubljana	12.751
Maribor	13.745
Radeče	2.893
SKUPAJ	71.870

Plakat s sloganom poklica

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5.1.9. Druga problematika na kadrovskem področju

V upravi se že več let spopadamo s kadrovsko stisko. Glede na Kadrovske standarde in normative za delo strokovnih delavcev in pravosodnih policistov, ki so bili v upravi sprejeti v letu 2018, nam primanjkuje 20 strokovnih delavcev in 129 pravosodnih policistov.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2019 na dan 31. 12. 2019 znaša 45.984.904,78 EUR, veljavni 48.593.535,29 EUR. Porabili smo 47.578.925,38 EUR ali 97,91 % veljavnega proračuna.

Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2019

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	23.049.118,53	48
401	Prispevki delodajalcev	5.091.309,72	11 ⁽⁹¹⁾
402	Izdatki za blago in storitve	8.665.580,96	18
413	Drugi domači transferji	4.079.826,17	9
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	6.693.090,00	14

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 47.047.332,15 EUR (98,88 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova od prodaje premičnega premoženja 33.997,80 EUR (0,07 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 200.605,94 EUR (0,42 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 500,02 EUR (0,01 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova najemnin 74.162,56 EUR (0,15 % veljavnega proračuna) in na porabo kohezijskih sredstev 221.269,49 EUR (0,46 % veljavnega proračuna). Porabili smo še sredstva prejetih donacij (1.057,42 EUR). Glede na veljavni proračun je 2,09 % sredstev ostalo neporabljenih.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2019 znaša 2.608.630,51 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 322.001,72 EUR,
- prenos sredstev iz naslova odprodaje premoženja v višini 222.323,92 EUR,
- prenos sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 128.541,09 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 208,31 EUR,
- povečanje integralnih postavk v višini 1.864.480,50 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova kohezijskih sredstev 75.393,76 EUR,
- zmanjšanje sredstev iz naslova lastne dejavnosti v višini 4.318,79 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 1.014.609,91. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljen sredstva na postavkah tipa 1 (25.331,14 EUR),
- neporabljen sredstva odškodnin (401.980,69 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova donacij (1.150,89 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova odprodaje premoženja (328.326,12 EUR),
- neporabljen sredstva iz naslova prejetih najemnin (211.996,53 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (21.700,27 EUR),
- neporabljen kohezijska sredstva (24.124,27 EUR).

Neporabljen namenska sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto.

V leto 2019 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 347.629,24 EUR, iz naslova opravljanja lastne dejavnosti 30.171,45 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 1.138,31 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 359.687,92 EUR in iz naslova sredstev najemnin 127.837,09 EUR.

Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2019 (vir financiranja: proračun)

(92)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2019 V EUR
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	6.422.331,60
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	138.300,96
	450810	Materialni stroški	7.523.096,71
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	520.997,74
	602810	Plače	28.092.412,70
	639510	Izobraževanje delavcev	186.952,22
	668010	Oprema PUO	390.169,15
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	214.242,64
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.558.823,43
SKUPAJ			47.047.332,15

V letu 2019 smo porabili 47.047.332,15 EUR proračunskih sredstev, kar je za 7.169.527,69 EUR ali 15,24 % več kot leta 2018. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2018 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2019.

V letu 2019 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.435, kar je v primerjavi z letom 2018 5,7 % povečanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2019 je znašal 90 EUR.

Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2014 do 2019

(93)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
povprečno stanje zaprtih oseb	1511	1463	1377	1348	1353	1435
oskrbni dan (v EUR)	60	62	68	80	81	90

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in v letu 2019 uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

Nova službena vozila

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

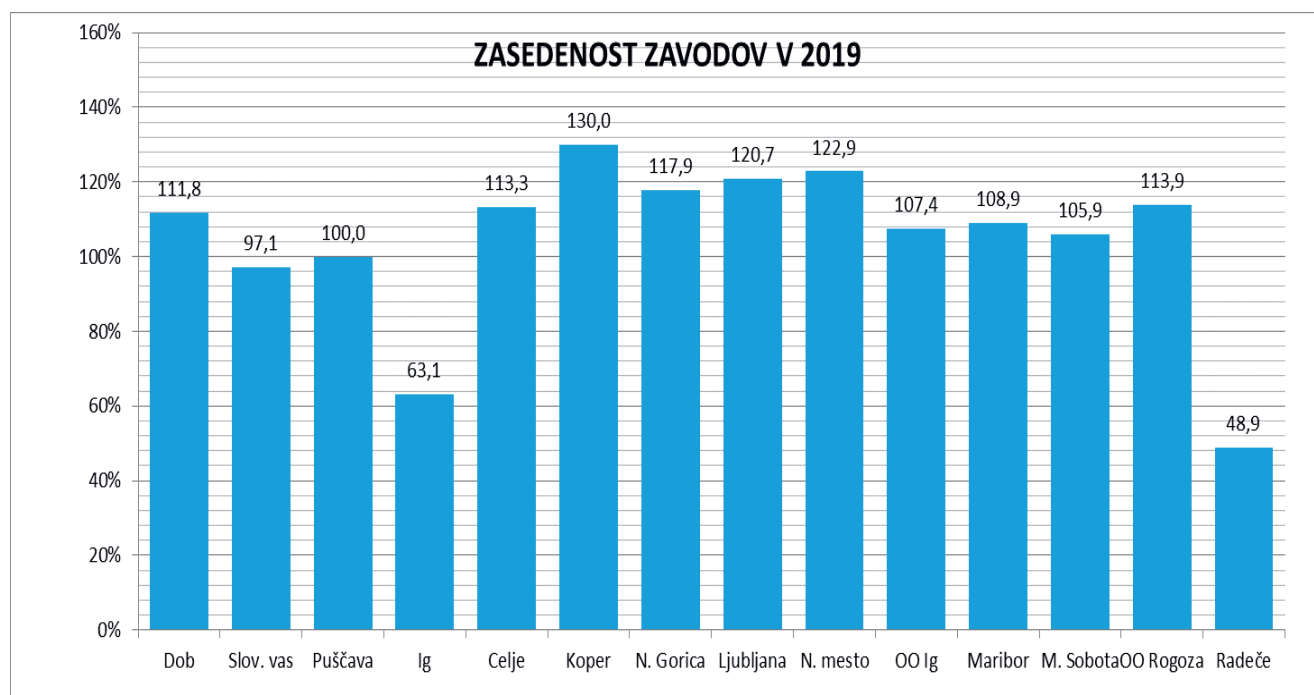
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.339 mest.

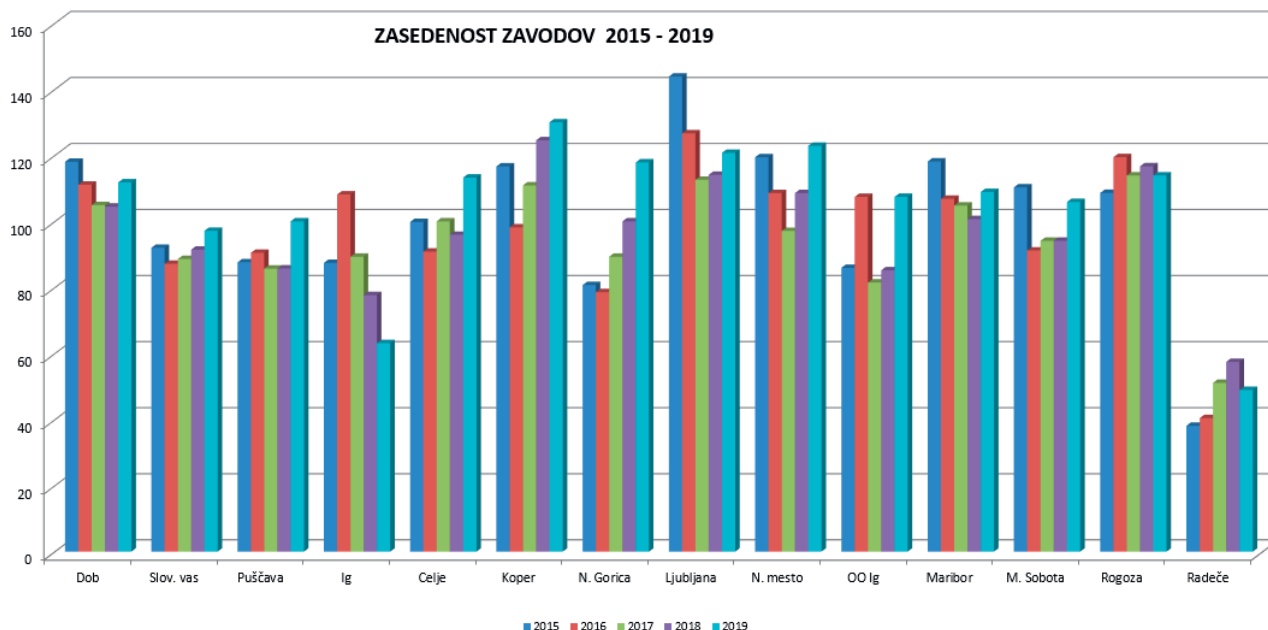
Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

	Zmogljivost	Povprečno št. zaprtih	Delež zasedenosti (v %)
DOB	449	469	104,5
SLOV. VAS	70	64	91,4
PUŠČAVA	21	18	85,7
IG	103	80	77,7
CELJE	98	94	95,9
KOPER	110	137	124,5
NOVA GORICA	28	28	100,0
LJUBLJANA	135	154	114,1
NOVO MESTO	35	38	108,6
ODP. ODD. IG	27	23	85,2
MARIBOR	146	147	100,7
MURSKA SOBOTA	34	32	94,1
MB ROGOZA	36	42	116,7
PD RADEČE	47	27	57,4
SKUPAJ	1339	1353	101,0

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v grafični obliki

Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2015 – 2019

V tem letu se je zasedenost zaradi aktivne politike premeščanja bolj enakomerno razporedila med zavode, kljub temu pa so nekateri še vedno izstopali po prezasedenosti (Ljubljana, Koper, Novo mesto, Nova Gorica), kar je posledica priliva pripornikov zaradi suma kaznivih dejanj nedovoljenega prehoda državne meje. Večina moških zaporov je bilo prezasedenih. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče in v ženskem zavodu na Igu, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z vzgojnim ukrepom, ženska populacija), saj v teh zavodih ni dopustno nameščati katere druge zaprte osebe.

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z različnimi organizacijskimi spremembami, kot na primer, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči časovno več bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitekturni zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru, odprt v letu 2004, je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. V letu 2011 sta bila odprta dva nova objeta v zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, CPT (Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije. Dodatno so na to v preteklih letih opozorile sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno večje število zaprtih oseb.

KAZALO

PREDGOVOR	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2019	11
1. 1. STRATEŠKI CILJI UPRAVE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ	13
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2019	14
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	17
2. 3. OBSOJENCI	18
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	18
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	19
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	21
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	22
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	23
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	23
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	24
2. 3. 8. Prezem izvršitve kazni zaporu po mednarodnih pogodbah in tiralicah	25
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor	25
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	26
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	26
2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	27
2. 6. NADOMESTNI ZAPOR	27
2. 7. PRIPORNIKI	28
2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	28
2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	30
2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	30
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	32
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	32
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	32
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni	33
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zaporu	34
3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV	34
3. 2. 1. Izobrazbena struktura	35
3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje	36
3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe	36
3.3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	44
3. 3. 1. Delo pedagogov	44
3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti	47
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	52
3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ PRI SOCIALNEM VKLJUČEVANJU PO ODPUSTU	53
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	53
3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	54

3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA	60
3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor	60
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	60
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	60
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	61
3. 6. 5. Substitucijska terapija	61
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	62
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	62
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	62
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	62
3. 6. 10. Smrti	63
3. 6. 11. Gladovne stavke	63
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	63
3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola	63
3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog	65
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	67
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	67
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	68
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	68
3. 7. 7. Obravnava žensk	69
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	69
3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja	69
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	70
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	70
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	72
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	72
3. 8. 4. Namenski izhodi	73
3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	73
3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora	73
3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	74
3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV	74
3. 10. 1. Pogojni odpust	74
3. 10. 2. Predčasni odpust	74
3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev	74
3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	75
3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	75
3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	76
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	77
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	77
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	77
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	79
3. 12. 4. Spremljanje zunaj zavoda	82

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	84
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	85
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	85
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	86
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	87
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	88
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	88
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	89
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov	89
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	90
3. 13. ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM	92
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	92
3. 13. 2. Plačilo za delo	93
3. 13. 3. Invalidsko zavarovanje	94
3. 13. 4. Varstvo in zdravje pri delu	94
3. 13. 5. Nesreče pri delu zaprtih oseb	95
3. 13. 6. Hišna dela	95
3. 13. 7. Javni gospodarski zavod	95
3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	95
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	97
4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI	97
4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	101
4. 2. 1. Svet Evrope	101
4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	102
4. 2. 3. Projekti	103
4. 2. 4. Obiski in konference	104
4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	105
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	106
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	106
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	106
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	107
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	107
5. 1. 4. Pripravištvo in študijska praksa	108
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	108
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	109
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	109
5. 1. 8. Nadurno delo	109
5. 1. 9. Druga problematika na kadrovskem področju	109
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	110

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	112
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	112
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	113

